

Almanach

**110 let
včelařské organizace
v Dobré
(1906–2016)**

Uspořádal: Petr Juřák

**Český svaz včelařů, z. s., základní organizace Dobrá
2016**

Úvodní slovo

V letošním roce si včelařská organizace v Dobré připomíná výročí 110 let od svého založení. U této příležitosti se rozhodla vydat almanach, který připomeně některé kapitoly z historie včelaření na Frýdecku. Podrobné dějiny včelařského spolku v Dobré od jeho založení v roce 1906 připomněla publikace vydaná v roce 2006 u příležitosti stoletého výročí existence organizace. Jelikož na letošní rok připadá rovněž výročí 370 let od vydání „stanov“ pro včelaře na Frýdecku, Frýdeckého medařského práva, je v tomto almanachu uveřejněn jeho přepis. Originál se do dnešní doby bohužel nedochoval. Text tohoto medařského řádu byl obsažen v listině z roku 1708, která byla uložena v archivu Zemského ústředí včelařských spolků v Brně, dnes již dávno neexistujícího. Tento almanach se rovněž věnuje tomu, co se v organizaci za posledních deset let přihodilo a podařilo udělat. Nechybí také informace o přípravě nového „včelařského dorostu“ – činnosti dvou včelařských kroužků v Dobré a Dobraticích. O tom, že není med jako med a jak vlastně vypadá včelařský rok vypráví další dva texty v publikaci. Významného průkopníka a propagátora včelařství na Těšínsku, jehož činnost měla vliv na pozdější zakládání samostatných včelařských spolků, domaslavického faráře Jana Ježíška, přibližuje další článek. Připomínkou včelařů a včelaření ve Frýdku je pak práce Emila Fojtíka staršího (*1898, †1978). Ten ve svých rukopisných poznámkách zachytil nejen jména mnoha lidí, kteří včelařili ve Frýdku, ale i to, jak včelařili, či jak se ke včelaření dostali. Často tak můžeme vidět, že se chovu včel věnovalo několik generací rodin a že úly stály i tam, kde bychom to dnes již nepředpokládali. Tento text přepsal a dalšími poznámkami doplnil Emil Fojtík mladší (*1937), který byl předsedou včelařské organizace v Dobré v letech 1990–2005. Snad tento průkopnický text nezůstane do budoucna osamocen a bude doplněn o další zpracované medailonky včelařů žijících a působících také v jiných obcích patřících v minulosti či v současnosti pod včelařskou organizaci v Dobré. Autorem většiny textů a osobou, která almanach uspořádala, je Petr Juřák.

Petr Vitula
předseda Českého svazu včelařů,
základní organizace Dobrá

Činnost včelařské organizace v Dobré v letech 2006–2016

Včelařská organizace v Dobré vyvíjela za posledních deset let celou řadu aktivit. V roce 2006 se uskutečnily velké oslavy u příležitosti výročí 100 let od založení organizace. V jejich rámci byla vydána kniha mapující historii spolku od jeho založení do roku 2006, kterou napsal Petr Juřák, v budově základní školy v Dobré pak byla ke shlédnutí včelařská výstava s názvem Historie a současnost včelařství. Na této výstavě byly prezentovány různé druhy úlů, jako např. Slezský stojan, Čechoslovák, Ležan, Universal, Moravský stojan, Budečák či Langstroth, živé včely, registrační úlová váha z pozorovací stanice v Dobré, historické i moderní medomety, formy na mezistěny, formy na odlévání svíček, dřevěné formy na perník, různé včelařské pomůcky jako jsou klíčky na matku, kuřáky, rozpěráky, včelařské kukly a klobouky atd. V jejím rámci bylo možno zakoupit včelařské potřeby, med či medové pečivo, výstava byla rovněž obohacena o expozice místních organizací Českého zahrádkářského svazu a Mysliveckého sdružení. Součástí oslav byla slavnostní členská schůze, která se uskutečnila v restauraci Obecník v Dobré. Přednášku na ní měla MUDr. Jana Hajdušková. Činnost doberské organizace ovšem neochabovala ani v dalších letech. Když se v září 2008 konala výstava ovoce a zeleniny, kterou uspořádala místní organizace Českého zahrádkářského svazu, včelaři na ní propagovali včelaření a včelí produkty v nově zakoupeném stylovém stánku. Již od roku 2015 pak probíhaly přípravy na oslavu výročí 110 let od založení organizace, které připadalo na rok 2016. Slavnostní členská schůze k výročí založení včelařského spolku v Dobré se uskutečnila v sobotu 10. září 2016 v kulturní místnosti Základní školy v Dobré. V jejím rámci proběhly přednášky Mgr. et Mgr. Petra Juřáka na téma Historie včelaření v Podbeskydí a doc. Ing. Antonína Přídala, Ph.D. na téma Nové trendy v potírání varroázy. Pro členy organizace pak byly zajištěny upomínkové předměty opatřené emblémy včelařské organizace: rozpěrák a nazouvací lžíce.

V roce 2009 byly zprovozněny internetové stránky včelařské organizace, kde začaly být uveřejňovány informace nejen o její činnosti a aktivitách, ale také o různých odborných problémech týkajících se včelaření a včelařských produktů. V roce 2012 proběhlo zaznamenání stanovišť včelstev podle souřadnic GPS, v následujícím roce pak došlo k nahrazování dosavadního programu „EVIDENCE ZO“ novým systémem nazvaným Centrální informační systém a provozovaným Českým svazem včelařů. Tento systém byl v dalších letech průběžně inovován a rozšiřován, základní organizace v Dobré do něj pak zaváděla aktuální data týkající se jednotlivých včelařů a jejich stanovišť, počtu včelstev, průběhu léčení, přidělených dotací, zaplacených členských příspěvků atd.

V letech 2006–2016 probíhala pravidelná údržba včelařského areálu a chatky VČELA. V říjnu 2010 se započalo s výstavbou zastřešeného venkovního

posezení, které mělo včelařům sloužit v rámci přednáškové činnosti a dětem pak při hodinách včelařského kroužku. Tato akce byla velmi náročná a vyžádala si mnoho odpracovaných hodin. Na výstavbě se podíleli především Jiří Kološ a Jiří Skotnica. Ten měl rovněž zásluhu na tom, že na pozemek areálu byl zaveden přívod vody a kanalizace. V roce 2010 bylo postaveno sociální zařízení, došlo k opravě oplocení, v roce 2013 byla opravena elektroinstalace a okapy, došlo také k zasazení habrů kolem včelařského areálu.

Velmi bohatá byla kulturní a osvětová činnost. Uskutečnilo se mnoho odborných přednášek a seminářů, realizovala se celá řada zájezdů. Na jaře roku 2008 se v Klubu seniorů v Dobré uskutečnila přednáška učitelky včelařství MUDr. Jany Hajduškové, v níž posluchačům sdělila řadu zajímavých informací ohledně využití včelích produktů. 27. března 2010 se na výroční členské schůzi v restauraci U Hučky uskutečnila přednáška Mgr. Václava Sciskaly týkající se racionalizace chovu včel, v listopadu 2010 se ve Vojkovicích konala přednáška MUDr. Jany Hajduškové na téma včelích produktů, 17. března 2012 se v rámci výroční členské schůze konané v restauraci U Hučky uskutečnila přednáška Čestmíra Gazdy na téma Chov silných včelstev, 29. dubna 2012 se v sále nad jídelnou Základní školy v Dobré konala přednáška MVDr. Zdeňka Klímy o varroáze, 2. března 2013 se uskutečnila přednáška Michala Říhy na téma Zpracování vosku, 16. března 2013 se konala přednáška Lukáše a Leopolda Mately o léčení včelstev během roku, v sobotu 11. ledna 2014 se ve společenské místnosti nad jídelnou Základní školy v Dobré uskutečnila přednáška Michala Počucha nazvaná Průběh a předvídaní medovicových snůšek, získávání melecitozního medu, v neděli 23. února 2014 se tamtéž konala přednáška Mgr. Jiřího Danihlíka na téma Tlumení nákaz včel, v sobotu 8. března 2014 se ve společenské místnosti Klubu seniorů v Dobré konala přednáška Michala Říhy na téma Racionalizace chovu včel a práce s medem, v sobotu 19. dubna 2014 proběhla přednáška Mgr. Václava Sciskaly na téma Racionalizace chovu včel, 28. března 2015 se ve společenské místnosti v budově staré školy ve Vojkovicích konala přednáška Michala Počucha na téma Zdroje včelí pastvy atd.

Včelařské zájezdy uspořádané doberskou organizací směřovaly na včelí farmy v různých koutech republiky, výjimkou nebyly ani cesty do zahraničí. V červnu 2008 se uskutečnil zájezd na včelařskou farmu Miroslava Sedláčka do Bučovic a na včelařskou stanici v Rosicích u Brna spojenou s přednáškou jednoho z nejlepších odborníků na chov matek Ing. Josefa Janouška. V lednu 2011 se uskutečnila schůze výboru na včelařské farmě Ing. Jana Literáka, která se nachází v katastru obce Dolní Domaslavice a na níž tehdy bylo cca 100 včelstev. Pro ukázkou svého provozu a technologie včelaření natočil Ing. Literák film, v němž ukazoval způsob včelaření a množení včelstev v moderních nizkonastávkových úlech typu Langstroth, které si sám vyráběl. Na podzim roku 2011 se uskutečnil zájezd na Valašsko a jižní Moravu, kde byla prohlídka několika včelařských provozů, vesnice Žarošice a návštěva vinného sklípku. 29. června 2013 se konal jednodenní včelařský zájezd na včelařské farmy Aleny Vítkové v Čermné ve Slezsku, na

Včelí farmu Košec v Neplachovicích a na Včelařské zařízení Leopolda Mately a Lukáše Mately v Branticích u Krnova. 21. června 2014 se uskutečnil jednodenní zájezd na včelařské farmy se zaměřením na provoz včelí farmy, chov včelích matek, tvorbu oddělků, kočovná zařízení a výrobu medoviny. Postupně byla navštívena včelařská zařízení Mojžíra Urbana v Žilině u Nového Jičína, Jaroslava Juráně ve Skaličce a Radomíra Hykla v Opatovicích u Hranic. 27. června 2015 se konal zájezd na včelařské farmy Jozefa Salaje v Chlumci nad Cidlinou a Miroslava Zeleného v Přibyslavi. 12. července 2015 a 10. července 2016 se konaly zájezdy do Polska do Trudoviska v Murckách, 10. října 2015 proběhl další zájezd do Polska, tentokrát na den otevřených dveří firmy Łysoń. Konaly se rovněž výlety do nejbližšího okolí a na různé akce konané v regionu, např. 23. ledna 2010 se uskutečnil výlet na Visalaje, 19. července 2014 a 18. července 2015 se konal výlet na kolech na včelařskou stanici v Krásné, v únoru 2015 a 2016 se konalo výjezdní zasedání výboru ve Vojkovicích U Koníčka. Doberská organizace rovněž pravidelně pořádala kurzy pečení medových perníčků, které vedla Ing. Alena Křibíková, např. v listopadu 2008 se uskutečnily dva tyto kurzy, jeden v Dobré, druhý v Dobraticích, v listopadu 2010 proběhl dvoudenní kurz ve Vojkovicích, v roce 2015 rovněž dvoudenní kurz v Nižních Lhotách atd. Produkty z těchto kurzů pak byly k dostání mimo jiné na vánočních jarmarcích v Dobré, jichž se včelařská organizace pravidelně účastnila a na nichž kromě medových perníčků návštěvníkům nabízela také med, horkou medovinu či medák.

Na podzim 2008 organizace uspořádala pro své členy, a hlavně pak pro důvěrníky, kurz ošetření včelstev aerosolovou technikou, který se konal ve včelařském areálu v Dobré. Přednášejícím byl učitel včelařství Martin Carbol z Kunčiček u Bašky. Na kurzu byla praktická ukázka ošetření včelstev aerosolem, došlo rovněž k zodpovězení mnoha dotazů z oboru včelařství. Plošné ošetření aerosolem pak v organizaci probíhalo v závěrečném období a v posledních předvánočních dnech roku 2008. V rámci léčení ovšem došlo i k několika konfliktům se včelaři, např. v roce 2008 dva z nich ošetření odmítli, jeden z důvodu, že toto ošetření nechce, a druhý že mu včelstva léčí základní organizace, v níž byl členem. Z praktických důvodů byly kurzy týkající se ošetřování včelstev pro důvěrníky pořádány i v dalších letech, např. v říjnu 2010 jej vedl učitel včelařství Ing. Milan Fiža z Frýdlantu nad Ostravicí.

V rámci chovatelské činnosti byly pro organizaci každoročně objednávány inseminované matky, např. v roce 2010 to byla matka od Ing. Josefa Janouška z Rosic u Brna, v roce 2014 byly objednány dvě inseminované matky linie Sklenar z Jablon, v roce 2015 došlo k zakoupení 4 inseminovaných matek od Jaroslava Sedláčka z Příchovic. Pravidelně se rovněž konaly kurzy chovu matek, např. v červnu 2008 proběhl kurz na včelařské farmě Jaroslava Kopečka v Pržně, 8. června 2013 se konal kurz v areálu chatky VČELA v Dobré, který vedli Ing. Milan Fiža a Ing. Hynek Labaj, 21. června 2014 proběhl kurz chovu matek vedený Jaromírem Juráněm, 11. června 2016 měl opět kurz v areálu VČELA v Dobré Ing. Hynek Labaj atd. V roce 2013 byl vytvořen plán na vznik chovatelského okrsku pro chov

matek, podle něj mělo být ročně odchováno cca 120 matek. V červnu 2015 bylo od Jaroslava Juráně zakoupeno 7 kusů sdružených oplodňáčků v ceně 1 000 Kč za kus. Zároveň probíhaly aktivity vedoucí ke zkvalitnění získávání včelího vosku a ovlivňující stavbu včelího díla. V roce 2015 organizace získala grant Hyundai ve výši 50 000 Kč, který použila k zakoupení kotle na vyvařování souší, na jaře 2016 pro zájemce z řad členské základny proběhlo zajištění výroby 31 kg mezistěn ve výrobně mezistěn v Polsku na velikost včelí buňky 5,1 mm. V roce 2016 pak byla při organizaci zřízena tzv. vrbovna, která nabízí možnost vyměňovat si mezi sebou řízky různých druhů vrb jakožto významného pyloidárního stromu.

Schůze výboru organizace se konaly pravidelně každý druhý pátek v měsíci v chatce VČELA, výroční členské schůze pak probíhaly vždy v březnu daného roku. Členové výboru a důvěrníci v průběhu roku zajišťovali běžnou agendu organizace jako bylo zajištění léčiva /formidol, varidol, kyselina mravenčí/, zajištění žádostí včelařů o dotaci na zazimovaná včelstva a vyplacení této dotace, shromáždění vzorků zimní měli na vyšetření a jejich předání na Krajskou veterinární správu, pracoviště Frýdek-Místek. Výbor rovněž zajišťoval objednávky sklepnic a víček na med a jejich následnou distribuci, v roce 2014 pak také objednávky a následnou distribuci cukru. Tehdy bylo objednáno a mezi včelaře rozděleno celkem 7 350 kg cukru z Opavy-Vávrovic za celkovou cenu 128 521 Kč.

Pro činnost organizace byly významné finanční příspěvky na činnost, které obdržela od obcí, ve kterých žijí a působí její členové. Organizace pak jako poděkování za tuto každoroční podporu zhotovila a předala obcím dárkové balíčky obsahujícími různé druhy včelích produktů. Mezi tyto obce, jejichž zastupitelstva či obecní rady příspěvky na činnost včelařské organizace v Dobré v letech 2006 až 2016 poskytly, patřily Dobruška, Vojkovice, Nižní Lhoty, Vyšní Lhoty, Raškovice, Nošovice, a především pak Dobruška.

Na výroční členské schůzi konané dne 27. března 2010 v restauraci U Hučky proběhla volba nového výboru a členů Kontrolní a revizní komise. V rámci jeho složení a následného rozdělení jednotlivých funkcí téměř nedošlo ke změnám oproti předchozímu období, předsedou byl opět zvolen Petr Vitula, místopředsedou Jiří Kološ, jednatelem Ing. Lumír Dvorský, pokladníkem Karel Švrčina, nákazovým referentem Vladislav Rusínek, referentem pro pastvu Jiří Skotnica, chovatelským referentem Vladimír Janek ml., osvětovým referentem Anna Velčovská, kronikářem Ing. Alena Křibíková, hospodářem se nově stal Petr Židek. Předsedou Kontrolní a revizní komise byl zvolen František Bujnoch, členy pak JUDr. Miroslav Dobeš a Ing. Jiří Motyka. Další volby se konaly o pět let později, v březnu 2015. Předsedou se opět stal Petr Vitula, místopředsedou byl zvolen Petr Židek, jednatelem Ing. Lumír Dvorský, pokladníkem Karel Švrčina, nákazovým referentem Vladislav Rusínek, chovatelským referentem Vladimír Janek ml., osvětovým referentem Ivo Poledník, referentem pro pastvu Jiří Skotnica, hospodářem a správcem areálu Ondřej Velčovský, kronikářkou Ing. Alena Křibíková, předsedou Kontrolní a revizní komise se stal Jiří Létal, jejími členy pak David Skupieň a Jiří Dulava.

Včelařské kroužky

První včelařské kroužky v rámci územního obvodu doberské organizace začaly vznikat v polovině 50. let 20. století. V roce 1955 byl při národní škole ve Skalici založen kroužek, jehož vedoucím se stal učitel František Kozel. Kroužek fungoval do roku 1963, přemístěním pátého postupového ročníku ze Skalice do Starého Města a odchodem vedoucího kroužku do důchodu zanikl. V prvním roce jeho existence kroužek navštěvovalo 14 žáků, v dalším 24, ve školním roce 1957/58 to bylo 16 dětí, v následujícím roce 25, v roce 1959/60 opět 14, v roce 1960/61 19, v dalším roce 8 a ve školním roce 1962/63 10. Včelařský kroužek při 1. osmileté škole národního umělce Petra Bezruče ve Frýdku-Místku na tehdejší Třídě Rudé armády vznikl v roce 1955, založil jej Eduard Embert. Ten stál následujícího roku u zrodu Včelařského kroužku při 2. Základní devítileté škole ve Frýdku-Místku na Bruzovské ulici. Embert oba kroužky vedl do roku 1965. Oba kroužky zanikly v důsledku demolice staré zástavby města a výstavby nových budov. Včelařský kroužek při Pomocné škole ve Frýdku-Místku na ulici Pionýrů byl založen v roce 1957, jeho vedoucím byl Václav Merta. V roce 1962 vznikl na návrh učitele Jaromíra Václavíka Včelařský kroužek při 5. Základní devítileté škole ve Frýdku-Místku na ulici Elišky Krásnohorské. Jeho vedoucím byl František Ručka. Kroužek zanikl v roce 1971 v důsledku laxního postoje vedení školy k různým excesům žáků, např. rušení včelstev na včelíně, ucpávání česer hlínou atd.

V roce 1990 byla v Dobré zahájena činnost žákovského včelařského kroužku. Jeho členy se stalo 7 dětí, na schůzky jich chodila větší polovina. Kroužek se bohužel nepodařilo udržet, v příštím roce zanikl. Nová kapitola včelařských kroužků fungujících při základní organizaci začala být psána o téměř dvacet let později. V roce 2009 začal při Základní organizaci Českého svazu včelařů v Dobré vyvíjet činnost včelařský kroužek. Hlavním cílem jeho vzniku bylo seznámit s krásou včelaření naši nejmladší generaci, která je mnohdy vlivem současné hektické doby pohlcena jinými, „moderními“, zájmy a k přírodě již nemá příliš dobrý vztah. Dalším důvodem bylo dětem ukázat, že včel se člověk bát nemusí, že to nejsou žádní naši nepřátelé ale naopak velmi užiteční a pracovití tvorové. Děti se v rámci činnosti kroužku seznamovaly s teoretickými i praktickými záležitostmi týkajícími se včelaření, v rámci teoretické přípravy měly možnost sledovat na DVD různé dokumenty týkající se problematiky včelaření u nás i ve světě. V praktické části se pak věnovaly uplatňování těchto získaných informací, mohly se podívat, jak to vypadá v úlu, jak se liší královna od trubce a dělnice atd. Děti měly k dispozici několik včelstev, které se nacházely v rámci včelařského areálu v Dobré. Včelařský kroužek se konal každou středu v chatce VČELA v Dobré, dětem se věnoval předseda organizace Petr Vitula. V roce 2010 byla činnost včelařského kroužku výrazně podpořena dotací, kterou obdržel od ArcelorMittal Frýdek-Místek. Jednalo se o částku 10 000 Kč. V roce 2013 byl získán minigrant na Envi-

romentální výchovu mládeže – enviromentální středisko výchovy mládeže, z dotace Obecního úřadu Vyšní Lhoty byl v roce 2014 zakoupen dataprojektor, v roce 2015 pak proběhl nákup oddělků pro včelařské kroužky a byl opět získán grant od ArcelorMittal Ostrava ve výši 21 000 Kč na zakoupení nových úlů. V roce 2015 pak došlo ke koupi 30 kusů nástavků Jumbo, v říjnu 2015 byl objednáán a zakoupen pozorovací úlek za 2 800 Kč. V roce 2015 a rovněž v roce 2016 byla získána finanční podpora Moravskoslezského kraje pro včelařské kroužky. Takto získané peníze byly pak použity na nákup důležitých ochranných pomůcek a zařízení potřebných ke včelaření jako jsou včelařské klobouky či úly. V roce 2015 došlo k zakoupení 33 kg vosku, který byl primárně určen pro včelařské kroužky působící v rámci organizace.

Včelařský kroužek v Dobré v roce 2010.

Vedle včelařského kroužku v Dobré působí v rámci organizace ještě další kroužek věnující se včelařské mládeži. Jeho sídlo je umístěno v Dobratčích v areálu bývalé střelnice Svazarmu nacházející se v centrální části obce. Dobratčický kroužek se stará o čtyři včelstva, která jsou umístěna v nových nástavkových úlech koupených pro potřeby kroužku v roce 2010. První rok měl kroužek 4 členy, stejně tak tomu bylo i v dalších letech. V roce 2016 měl kroužek člena jednoho. Je velkým pozitivem, že někteří členové kroužku se později věnovali i samostatnému včelaření. Prvním, kdo se na tuto cestu vydal, byl Jakub Poloch, který se v současnosti stará o tři včelstva. Včelařský kroužek v Dobratčích vede od jeho založení až do současnosti Ing. Lumír Dvorský.

Vzpomínka na dlouholetého jednatele doberských včelařů Konráda Špoka

Konrád Špok se narodil 12. února 1930, včelařit začal ve svých osmnácti letech. Členem Českého svazu včelařů, základní organizace Dobrá, se stal v roce 1949. Zde v letech 1965–2000 vykonával funkci jednatele, v letech 2000–2005 pak byl členem Kontrolní a revizní komise. V základní organizaci Dobrá bylo v době, kdy vykonával funkci jednatele, více než 200 včelařů. Vedení evidence a korespondence bylo náročné a bez jeho obětavé práce by tehdejší nejpočetnější organizace v okrese Frýdek-Místek nemohla dobře fungovat.

Konrád Špok u včelína.

K velkým zásluhám Konráda Špoka je nutno přičíst jeho značný podíl na vybudování chatky „VČELA“. Do doby, než byla tato chatka postavena, se výbor scházel na různých místech v obci. V roce 1985 byla proto zakoupena a na pronajatý pozemek u řeky Morávky v Dobré přesunuta obytná buňka. Práce na stavbě areálu bylo opravdu dost, většina starostí s budováním chatky byla na bedrech jednatele. Vždyť jen sehnání potřebného stavebního materiálu bylo v té době velmi složité. V roce 1989 se už ale v chatce „VČELA“ mohly začít uskutečňovat schůze výboru, které tam probíhají dodnes.

Konrád Špok byl za svoji práci oceněn mnoha vyznamenáními. V roce 1986 např. obdržel Čestné uznání ZO ČSV, Čestný odznak OV ČSV „VZORNÝ VČELAŘ“ a Pamětní stříbrnou plaketu OV ČSV k 80. výročí založení organizace Dobrá, v roce 1990 Čestné uznání OV ČSV a v roce 1996 svazové vyznamenání, které mu bylo předáno v rámci oslav 90. let od založení včelařské organizace v Dobré. Konrád Špok zemřel 1. dubna 2010 ve věku 80 let.

Včelařský rok

Včelařský rok se liší od roku kalendářního. Zatímco občanský rok začíná 1. lednem, včelařský rok začíná již v srpnu. Je to tzv. **Podletí** a je to období po vytočení posledního medu. Do tohoto období spadá zakrmení včelstev cukerným roztokem. Přílivem většího množství zásob ubývají prázdné buňky pro plodování a tím začneme omezovat matku v dalším intenzivním kladení. Včasným doplňováním zimních zásob vytváříme vhodné podmínky k omezení plodování včelstev a ke zpracování zásob využijeme ještě lení generaci včel. Nejvhodnější příprava cukerného roztoku je v koncentraci 3:2 (3 kg cukru a 2 l vody). Při krmení používáme krmítka podle konstrukce úlů. V tomto období se včely intenzivně připravují na zimní období, propolisem utěsňují díry v úlech, líhnou se dlouhověké včely, které přečkají zimní období a žijí i několik měsíců. Včelař rovněž provádí první přeléčení včelstev proti varroáze.

Dalším obdobím je včelařský **Podzim**. Ten je ohraničen měsíci říjen a listopad. V tomto období je matka omezována v plodování, včely při slunných dnech vyletují z úlů a přinášejí rousky pylu z posledních dokvétajících rostlin. Ze strany včelaře pak probíhá další fáze přeléčování proti varroáze.

Od prosince do února je včelařská **Zima**. Jedno hodně staré přísloví říká: V listopadu, prosinci a lednu včelám pokoj dej, ony spí, a tak málo medu sní. Toto přísloví nám trochu naznačuje, jak na tom včely v zimním období jsou. Ale jen trochu. Není to totiž úplná pravda o včelách, ty nespí jako např. medvědi, mají jen utlumenou aktivitu. Jejich chování v zimním období je dáno charakterem počasí. Pokud teplota klesne pod 10 °C, včely se stáhnou do zimního chomáče, ve kterém lépe udržují teplotu, potřebnou k životu. Včely na povrchu chomáče sedí vedle sebe a jen občas si vymění místo se včelami uvnitř. Potřebné teplo „vyrábějí“ slabým pohybem křídel, noh a vzájemným přemísťováním. Na povrchu chomáče dosahuje teplota okolo 11 °C, uvnitř je samozřejmě vyšší a pohybuje se okolo 20–25°C. Uprostřed tohoto chomáče bývá královna a nejmladší včely. Na sebemenší vyrušení včely reagují hukotem. To samozřejmě znamená větší spotřebu zimních zásob a tím případné vyhladovění a úhyn včelstva ke konci zimy. Větší spotřeba zásob také nastává při poklesu venkovní teploty, kdy včely musí vynaložit více energie na udržení teploty v chomáči. Během zimního období včely postupně spotřebují většinu zásob. Nestrávené zbytky potravy se hromadí ve výkalovém vaku, který může dosáhnout až 1/3 velikosti včely. Tak jako lidé, i včely se potřebují těchto „odpadů“ z těla zbavit. Protože jsou včely tvory čistotnými, snaží se výkalů zbavit venku. To se děje při prvním vhodném počasí, kdy se teplota vzduchu vyšplhá několik stupňů nad nulu, svítí sluníčko, prostě je krásný den. Nevadí, že je ještě sníh, včely jen vyletí, „vykonají potřebu“ a vrátí se zpět do úlu. Problém ovšem nastane, kdy zimní počasí přetrvává, teplota vzduchu je stále pod nulou a včely mají výkalové váčky „beznadějně“ plné. Pak jsou včely

nuceny kálet v úlu, protože nemůžou jinak – když totiž vyletí ven, zmrznou. Tím se ale uvnitř úlu vytvoří nezdravé prostředí, a včelám pak hrozí, že onemocní a zeslábnu. A jak to je se včelami, když se celý úl octne pod sněhem? Nic se neděje, pokud se na povrchu sněhové pokrývky neutvoří ledová vrstva. Pak hrozí, že se včely udusí, protože se do úlu nedostane tolik potřebný vzduch. V zimním období jsou včely téměř v nečinnosti. Téměř. Včelí královna totiž může i během zimy klást vajíčka, ze kterých se pak líhnou nové včely. To ale záleží na tom, jaká

Kočičky – jeden ze symbolů jara.

je zima a v jaké „kondici“ včelstvo je. Toto plodování začíná většinou v únoru a postupně se jeho intenzita zvětšuje. Tehdy stoupne teplota uvnitř chomáče na 34,5 °C, na teplotu nutnou k tomu, aby se včelí plod vyvíjel správně. Když se pak venku oteplí na více než 10 °C a začnou kvést vrby, javory a další stromy, je tady jaro a včely se již začínají připravovat na první snůšku. Matka klade více a více vajíček, z nich se líhnou larvičky a pak mladé včelky.

Čtvrtým obdobím v práci včelaře je **Předjaří**. To začíná březnem a končí v polovině dubna. Přelomem je kvetoucí třešeň ptačí, která již předznamenává včelařské Jaro. V Předjaří již přibývá teplejších dní, kdy je venkovní teplota nad 10 stupňů. Včely rozpouštějí zimní chomáč, jejich prolety jsou stále častější, včely začínají hledat zdroj vody, začíná větší intenzita plodování. Včelař v té době provede prohlídku včelstev, aby zjistil, jaké jsou v úlu zásoby. Pokud poklesly pod 4 kg, doplní je přidáním zásobních plástů nebo medocukrovým

těstem. Rovněž odstraní zplesnivělé a prázdné rámy, vyčistí dna úlů. Pokud zjistí, že v úlu je trubcokladná matka anebo je včelstvo osířelé, přidá náhradní matku nebo rovnou celý oddělek. V přírodě rozkvétá velké množství významných včelařských dřevin, ke kterým patří např. vrby, javory a některé ovocné stromy. Postupně dochází k úhynu včel zimní generace. U zdravých včelstev je tento úhyn nahrazován novými včelami, včelstva začínají jít „do síly“. Včelař svá včelstva rozšiřuje, zpočátku soušemi, pak i mezistěny.

Po rozkvětu třešně ptačí již přichází to pravé včelařské **Jaro**. V květnu je nabídka včelařské květeny dost bohatá. Kvetou některé druhy ovocných stromů, kaštiny, řepka olejná a na konci května to již může být i akát. Postupně rozšiřujeme včelstva a nasazujeme medníky, Vkládáme stavební rámek, který nám slou-

ží ke sledování stavu včelstev a zvyšování produkce vosku. Za příznivého počasí již můžou včelaři začít s řízeným chovem matek. Na konci května dochází k prvnímu vytáčení medu. Většinou se jedná o med z ovocných stromů a med řepkový.

Předposledním obdobím je **Časné léto**. To je omezeno měsícem červnem. Začíná kvést lípa, včelstva jsou v plné síle. Již v květnu začíná rojení včel, naplno se projeví v červnu. Dříve byly roje cenné z důvodu rozšíření včelstev, v dnešních podmínkách jsou však považovány za příčinu oslabení včelstev a snížení medného

Usazený roj.

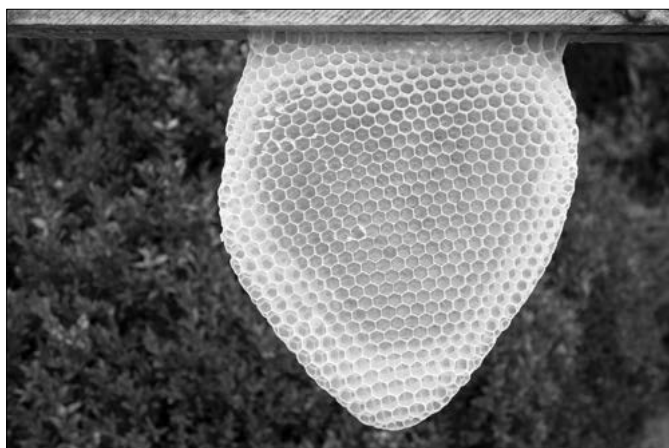
výnosu. Proto se včelař zaměřuje na udržení včelstva v plné síle a zamezení rojové nálady. Mezi její hlavní příznaky patří zakládání matečnicků, ochabování včel ve snůšce a „vylehávání“ na česně atd. Pokud dojde k vyrojení včel, usazujeme je do čistých a vydezinfikovaných úlů. Do úlů dáváme mezistěny, včely totiž po vyrojení velmi dobře staví dílo. Včelstva můžeme rozšířit rovněž tvorbou oddělků.

Posledním včelařským obdobím je **Plné léto**. To se kryje s měsícem červencem. Včelstva jsou v plné síle, vrcholí snůška z lip. Některé druhy mšic mohou ještě vytvářet významnou snůšku na smrcích, jedlích, dubech a lípách. Na ukončenou snůšku reagují včely slíděním a vyháněním trubců. Včely slídí a vyhledávají sladinu. Po proniknutí do slabšího včelstva může dojít k loupeži. Včelař proto zúží česna, aby byla dobře obsednuta včelami a ty se případné loupeži samy ubránily. Ve druhé polovině července včelař vytáčí med. Tím končí včelařský rok.

Není med jako med

Když se řekne med, snad každý si vybaví produkt, který je sladký a tekutý. Ve skutečnosti ale existuje velké množství medů.

Základní dělení medu je na med květový a med lesní. Květový med se pak dělí podle toho, jaká rostlina byla v době snůšky dominantní a jestli tehdy došlo k vytočení medu. Právě toto totiž dává medu jeho charakteristickou chuť a barvu. Jaké druhy medů můžeme od svých včeliček mít? V úplně optimálním případě by se

Pláštěv s medem.

mohlo jednat o med z ovocných stromů, med řepkový, med malinový a ostružinový, med lipový a med lesní známý také pod označením med medovicový. Ten vzniká jako vedlejší produkt činností některých mšic. Ty nabodávají listy nebo jehlice stromů, vysávají rostlinnou šťávu a zužitkovávají z ní pro svou potřebu pouze bílkoviny. Zbylou rostlinnou šťávu vystřikují ve formě kapének na povrch listů nebo jehlic. Tyto kapénky

pak včely sbírají jako medovici. Tento med je tmavý, aromatický, obsahuje hodně rostlinných silic. V těchto medech bude samozřejmě obsažen také nektar z jiných kvetoucích rostlin, ty však nebyly dominantní.

Tuhnutí neboli krystalizace medu je přirozeným projevem jeho zrání. Snad nejrychleji krystalizuje med řepkový, z tekutého žlutého se velmi rychle stane bílý tuhý. Když se tento med míchá, získá pak pastovitou konzistenci, která se velmi dobře roztírá. Takovýto med pak už nikdy nekrystalizuje.

Pokud máte med přímo od včelaře, kterého znáte, máte garantován jeho původ. Tak tomu ovšem není v různých hypermarketech, kdy se často jedná o med zcela jiné kvality. Koneckonců, stačí si už jen přečíst etiketu, kde je uvedeno, že se jedná o směs medů z EU a zemí mimo EU. Je to tedy nepřirozená a nesourodá směs medů, o které vlastně nevíte vůbec nic. Ani to, jestli tam vůbec ještě jsou nějaké účinné látky, protože takový med mohl být vystaven vysokým teplotám, aby došlo k jeho ztekcení. A zatímco u nás se včelstva nesmí přeléčovat antibiotiky, v případě některých zemí mimo EU tomu tak není. A pak takový med může více škodit než pomáhat, protože lidský organismus se pak stává rezistentní vůči antibiotikům.

Frýdecké právo medařské

Profesor vyšší rolnické školy v Olomouci, historik a archivář Václav Nešpor uveřejnil v roce 1940 ve Včelařském kalendáři přepis Medařského řádu frýdeckého. Frýdecké medařské právo bylo vydáno 12. listopadu 1641 Jiřím hrabětem z Oppersdorfu, potvrzeno bylo Františkem hrabětem Pražmou 5. listopadu 1708. Listina, kterou měl Václav Nešpor k dispozici, byla tehdy uložena v archivu Zemského ústředí včelařských spolků v Brně. Jak se tam ovšem z Frýdecka dostala, není v textu uvedeno. Je možné, že se v Brně ocitla v rámci činnosti včelařského odboru při Moravsko-slezské hospodářské společnosti, vzniklého v roce 1854, v jeho řadách totiž byla řada včelařů z Frýdecka a Místecka. 31. prosince 1868 se tento odbor přetransformoval na Samostatný spolek včelařů moravských, v roce 1898 došlo k jeho přejmenování na Zemský ústřední spolek včelařský pro markrabství Moravské v Brně a v roce 1920 na Zemské ústředí včelařských spolků pro Moravu. Když Václav Nešpor zpracovával text pro připravovaný Včelařský kalendář, byla již listina ve velmi špatném stavu, byla bez pečeti, kterou byla původně opatřena a text byl téměř nečitelný. V novější době, v 19. století, se totiž někdo rozhodl, že blednoucí inkoust „oživí“ a dal se do přepisování méně čitelných míst. Výsledek byl ovšem tristní, některá slova byla napsána chybně nebo nepřesně, text se místy stal nesrozumitelný. Kde se listina nachází nyní a zda ještě vůbec existuje, není známo. Na konci 40. let 20. století došlo k likvidaci Zemského ústředí včelařských spolků v Brně a zatímco např. v případě Zemského ústředí včelařských spolků pro Slezsko v Opavě došlo k uložení alespoň některých písemností do Zemského archivu v Opavě, v případě písemných materiálů ze Zemského ústředí včelařských spolků v Brně tomu tak zřejmě nebylo.

Text listiny

„Já Frantz, svaté římské říše hrabě Pražma, svob. pán z Bílkova, dědičný pán panství Frýdeckého, jeho římské císařské a královské Milosti skutečný komorník, slavného Oberamptu v Horním i Dolním Slezsku rada, známo činím tímto listem obecně přede všemi, zvláště, kde by toho potřeba ukazovala, že předstaupil přede mne landfojt, konšelé a celá obec medařská panství mého Frýdeckého, toho zprávu učiníc, kterak oni od prvších vrchností a předkův svejch, nadáni na právo medařské majíc, jim takové nadání za čas vojenských maršův a rebelantských bauřek něco v zkázu jest přišlo, které následujícím způsobem takto zní:

My Jiří, sv. římské říše hrabě z Oppersdorfu, sv. p. z Innu a Fridštejna, pán na Horním Hlohově a Frýdku, i královský rada a plnomocný královský hejtman knížectví Velkého Hlohova, známo činíme tímto listem naším budúcne přede všemi, kterak před nás předstoupili opatrní muži, měšťané města našeho Frýdku, jako

poddaní lidé z dědin v panství Frýdeckém ležících, vše poddaní naši věrní milí, ti kteří včely v létě v našich horách na městských aneb na gruntech a zahradách jejich vlastních chovají a mají, přednášejíce nám své právo medařské od mnoha desati let za předků jejich i jich paměti v tomto panství pořádně nařízené trvalo a skirze landfojta a úřad přizvaný k tomu od vrchnosti nařízený v řádu zůstávalo, ale vojnami obtížnými a nepokojnými lety pořádek takového práva k zmenšení přicházel a v řádu svém kaziti a se umenšovati počal, prosíce nás uníženě, bychom takové právo medařské znovu obnoviti a jim některé artikule, které tak s povolením a dobrým zdáním naším sobě zvolili a sepsati dali, schváliti, nadati a potvrditi ráčili. Kdež uvažující my to při sobě, že takové artikule jejich proti regáliím našim na odpor býti se nezdají, jakož i, že skerz ně mnohé neřesti, nevole a nesnáze mezi jmenovanými medaři, které by se trefiti mohly, přetržené a zastavené budau, takže každý při té nové živnosti jejich vedle těch artikulů se chovajíc pořádně a bez překážky od jedněch druhým se chovati, pozůstávati moci budou, že tudy mezi ně skerz dobrý řád svornost, láska, dobré sousedství a s tím začátek .. jakožto pán jejich nový ten čas tak sme k unížené prosbě učinili a jim i potomkům jejich a všem těm, kteříž by takovou pořádnou živnost provodili, netoliko .. psané artikule právem schvalujeme ... a potom ve všem všudy potvrzujeme a ratifikujeme, totiž:

Předně má se všem medařům z prostředka jich landfojt a jiné osoby, aby jich 12 spolu sedělo, voliti, kteří (přísahou) zavázáni býti musejí. Srovnali se v ... jestli by tím medař jeden druhému z níže psaných artikulův aneb v čem jiným neslušným něco na škodě byl a z pořádku medařského vystupoval, jednoho každého ve všelijaké slušné stížnosti bedlivě viděti, strany žalobní a odporní spravedlivě, žádnému neubližujíc, rozeznávati a na kom by se co všetečného našlo, toho podle jeho provinění a vyměření pokutů trestati a pokuty k ruce vrchnosti náležitě, žádného nezatajujíc, oznámiti. K súdu medařskému od starodávna nařízenému, který tak dostatečně dvakrát do roka, totiž v pondělí před sv. Janem Křtitelem a druhý v pondělí před sv. Pavlem na víru obrácení anebo okolo třech králů budťo u landfojta voleného aneb kde se vrchnosti líbí, držán bejti má, všichni medaři, kteří brti a včelíny v lesích pod klaty i tolikéž v gruntech svých mají, aby se všichni pod pokutů 4 grošů alb. scházeli a jakékoli stížnosti mají /nezřetelné/ takové rozepře a stížnosti všelijaké při tom času ku konci přivozované a spokojené býti mají. Také zprávy všelijaké, jak se v čem jedni i druzí medaři chovati mají, při takovym saudu všem oznámené býti mají. A kteří by koli medaři takovému súdu nemajíc slušné příčiny se nepostavili anebbližto na obeslání landfojtovo se dostaviti nechtěli, jeden každý tu pokutu 4 grošů bílých právu medařskému na všechny medaře propadnutí a bez odpornosti složiti má. Item, jestliže by se pak po druhé a po třetí postaviti nechtěl, za každým rázem vše dvojnásobně pokutu propadnutí a složiti musí, kteréžto neposlušné osoby landfojt s osobami auřadními po vykonaném saudu v čtyřech nedělích k sobě obeslati a je k složení takové pokuty přidržeti /má/. Kdo by se pak více přes dvakrát nepostavil, toho jednou kopou grošů pokutovati a trestati mají. A jestliže by pak jaká obzvláštní potřeba landfojtovi a

jim medařům nastala, kohožkoliv ta potřeba bude, k sobě obešli, povinen bude beze vší výmluvy pod obzvláštní pokutú a trestáním /se/ najíti dáti. Kdo by koliv medařem býti a nové brtě sobě v horách panských dělati chtěl, ten každý má se landfojtovi oznámiti a ku právu medařskému připověděti. Připovědního předně 2 groše a 1 libru vosku a za cejch, kterým dřevo pro brť cejchovati míti bude, devět denárů dáti. O plat lesní, též i domácí s vrchností se domluvití, jiné pak všechny potřeby medařské jak jiní medaři podstupovati povinen bude a takovým novým brtům bude sobě moci zátvor a ostrev k ležení na dřevo a k zavírání včel svobodně utíti.

Tyto pak osoby podle urbarium statků plat jak peněžitý tak medární každoročně pod pokutau spravovati povinni jsou: Totiž z Leskovce Vítek Karas 3 groše 6 denárů, z Bruzovic Jakub Sídlo 2 groše, víc Adam Káňa s Mikem 6 grošů, z Dobré Milota Jan 1 groš, více .. 1 groš, víc Adam Galík 1 groš 6 denárů .. Osiny 1 groš 6 denárů, víc Roman 1 groš, víc Jura Muras 1 groš 6 denárů, z Raškovice Gdul 7 grošů, víc Pavlátek Jakub 2 groše, z Lubna Charvát 1 groš ... Suma peněz 1 hřívna... Vosku pak dávají z Dobré Pavel Chmelař 2 quarty, víc Jan Durčák 2 quarty, víc Jan Frey 4 quarty, víc Adam Chalík 2 quarty ... suma .. 12 quartů.

A kdož by koliv z medařův /včely/ kupem, freimarkem neboližto dáním dostal, ten bude povinen konečně do třetího dne takové brti znamením svým sobě znamenati a kdož sobě toho /neučiní, má/ trestán a 6 groši a 1 librou vosku pokutován býti. Kteríkoliv v lese v brtích včely mají, takoví medaři .. plat .. landfojtovi .. a landfojt každoročně .. na zámek oddávati má. A kteříž medaři předešle brti drživali a je zpustili nebližto zhubili, každý takový medař aneb ten, který po něm na gruntě jest, platový med /bud' jestli sobě jiné birti zdělá neb ne/ tak, jak od starodávna sazený, k ruce J. hr. Milosti úplně spravovati a medaři mezi sebou žádného nezatajujíc, vyhledávati mají. Obzvláště pak na to landfojt bedlivý pozor všelijak míti má /na ty/, kteří v zahradách včely své mají, vzhůru na dříví neprázdné vytahujíc stavějí a tím medařům lesním nemalú překážku činí. Protož takový jeden každý, kdož by takové úle vzhůru vytahoval aneb vytahovati chtěl k ruce panské medu platového půl kbela dáti landfojtovi odvésti, kdo by se pak toho zbraňoval, má k tomu slušně ztrestán býti.

Kdyby některému medaři roj ušel a do brti neusedl, než někde jinde se zmítal, takový roj kdo by koliv našel, bude povinen landfojtovi aneb jinému medaři tu oblízce přisedícimu o tom oznámiti a on přivezmouc k sobě, koho se jemu bude viděti, povinen bude s ním jíti, ten roj k ruce panské tak jak to od starodávna jest, vzíti a do včelína panského dovésti. Tomu pak, který jej najde, za práci jeho slušně učiněno býti má. A jestliže by sobě kdo takový roj skořistoval nebo jinému skořistovati pomohl a na něm shledáno bylo, takový pokuty k ruce vrchnosti 1 kopu českých propadnutí a medařům všem k jistému času achtel piva z pivovaru panského, jestli z vesnic panských jest, pakli z městských, z městského za své peníze ukúpití a dáti povinen bude. Však jeden každý medař za rojem, který by ze včelína jeho ušel, dále od gruntu svého za hony jíti a je vzíti právo a svobodu má.

Jestliže by který medař jeden druhému při brti co vzal neb nějakú škodu učinil a naň by to prokázáno bylo, ten podle uznání medaři vězením trestán i pokutú, jak veliké provinění bude, pokutován býti má. Také žádných brtí jim žádný bez vůle vrchnosti rúbati a k svému užitku bráti nemá. Kdož by pak kterému medaři brť jeho setnul, pokuty k ruce vrchnosti 1 kopu grošů odložití a s tím medařem, kterého byla, o ní do dvů neděl pořád sběhlých srovnati se povinen bude. Všelijaké dříví, z kterého včely užitek berau a pastvu mají, jakožto lípy, javoří, rokytí, střešňoví, vrbí, krušíní na škodu medařům dokonce žádné rúbati nemají, na což osoby auřední z jedné každé dědiny volené bedlivě pozor dáti a kdo by takové dříví zaruboval, landfojtovi oznámiti mají. Také hejní povinni budou k tomu bedlivě dohlížeti, aby blízko brtí, /v/ kterých by včely byly, špalek dělali a na čtvrt blížeji opravovati, tolikéž uhlisk v ten čas, kdy lípa kvetne, kúřiti nedopúštěti a kdož by takové zakázání sobě málo vážil, uhlisko v ten čas kúřil, ten má pokuty k ruce jeho Mil. 2 kopy grošů položití. Kterí z cizího panství včely na panství tom mají, z takových jedněch každých včel platu do důchodův jeho Mil. po 2 groších alb. býti povinni budou. Také landfojt žádných včel buď kúpených nebo darovaných od žádného medaře bez vůle panské z panství vyvážeti dopauštěti nemá. Kteríkoli jiní poddaní na tom panství včely při gruntech, v zahradách neb včelínách mají, jeden každý, kdo co včel má, k tomu se spravedlivě přiznávatí a v súd, který v masopustě držán bude, landfojtovi jedenkaždý, jak sám v sobě jest, oznámiti. Od takových pak včel žádná jiná povinnost nebude, toliko všecken vosk proti slušné náhradě od nich na zámek všickni přináseti povinni budú. Našlo-li by se pak na kom, že by více včel měl, nežli v saud opověděl, za takové včely, co by nadbývalo, jemu od landfojta a medařů k ruce vrchnosti vzato a on jakožto podvodník také dostatečně trestán býti. Také jestli by kdo něco voščí buď málo neb mnoho jinak někomu prodal a to se naň proneslo, ten každý pokutu k ruce jeho hr. Milosti 5 kop grošů propadnutí a jestli ten, kterému je prodal, též z panství tohoto bude ... taký týdnem vězení trestán býti má.

S dřívím podeschlým a ne zeleným též brtím starým po úle každý medař předeek má, které se z práva jim pustiti mají. A když by také dotčeným panského úlí potřeba bylo, takového úlí landfojt těm medařům nadělati dáti má.

Jakož nyní těmito časy mnoho se toho přitrefuje, že mnozí, kteří včely mají, nákazu včel z nich uznávají, však v tom se před jinými nezjevujíc tajili, takže jest drahně včel pro nečasné opatření jiným ku zkáze a záhubě přijíti muselo. Protož bude povinen landfojt s osobami přístojícími to dbanlivě opatrovati a všem medařům přísně poručiti, jestliže by kdo jakú nákazu na včelách znal, aby landfojtu časně o tom oznámil a on povinen bude k sobě osoby obeslati a s těmi, kteří by tomu rozuměli, tam jíti a to bedlivě shlédnouti. Uznají-li nehodné, je zlomiti. Našlo-li by se pak na tom, že by takové nákazy melčením svým landfojtovi neoznámil a od jiného naň to předneseno, za to ku příkladu jiným pokuty do důchodů 10 kop grošů a na medaře 5 kop grošů propadne. /Po/ složení pak takové pokuty vězením potrestán býti má. Tolikéž mnoho nečistoty, od které takové nakažení včel pochází, jakožto psův a koček, se nezabráněním jich nachází, takovau nečis-

totou jeden každý soused, aby včely na ně nepřicházely, zabraňovati, a jestliže by toho který, zvláště ten, který včel nemá ... nechtěl s vůlí fojta též dědiny k tomu přidržen býti má. I ten, na kom by se koliv našlo, že by včely na zkázu jiných včel strojené měl aneb zlodějky choval, včely vlčí řečené, má landfojt ihned, jak by se na rolách kúcteti /kositi/ začalo, k spatření býti a jako od něho, i od jiných, z práva medařského uznáno bude, v tom vrchnosti místnú zprávu učiniti mají. Jakým trestáním vrchnost k takovému přikráčeti bude, to moci a při vůli vrchnosti pozůstává, k právu medařskému pak od takového falešníka pět hriven a 4 bečky piva se vyslovují, tak pak včely i s úlem ten, čím byly, na svůj náklad spáliti má. Pakli by kdo práva medařského učiniti nechtěl, má vůli vrchnosti, jak s ním postupovati ráci.

Let za rojem ze včelína dále jíti nemá než jak ... rukau dohodí. A jestli by se toho odvážil a dáleji šel, včely propadají vrchnosti a medařům bečku piva za to. I kdož by včely jakékoliv a kdekoli našel a jich sobě posháněl, tím způsobem pokutován býti má.

Co škůdcův neb dráčů ve včelínech se týče, jakož v lese v brtě a aule ..., jestli by v tom přistižen byl někdo, byť toliko jedny včely otevřel a z brtě něco vzal, ten útrpným právem sauzen a ohněm spálen býti má.

Jestliže by mimo tyto artikuly jim vydané pak svolení a mezi sebau snešení s vůlí vrchnosti učinili a učiniti chtěli, to jim ve všem tak platno býti má, jakoby v tomto zřízení oznámeno bylo, jakož r. 1641 dne 22. Augusti při drženém súdu všici medaři společně se usnesli. Předně kdo by koliv včely choval, aby se, aneb k braterstvu medařskému připojil aneb, pokudž nechce, dokonce žádných v panství včel nechoval. Pakli by se kdo toho všetečně odvážil a mimo braterství včely choval, ten předně na pána včely, na právo medařské jednu bečku piva propadá. Item se společně usnesli, kdo by svých včel, jak jich mnoho má, neoznámil nýberž jich něco zapřel a spravedlivě neoznámil, pro co jich zapřel, na pána propadá a na právo od každých hernec vína dáti má. Ty tedy zde již psané artikule, aneb jestli by ještě od potomků však našich některé zvoliti chtěli, jim medařům nynějším i budaucím z přirozené hraběcí Milosti přeju a to míti chceme, aby neporušitelně v celosti ochráněné byly, však našim i budaucím právům, regaliím a povinnostem beze škody. A to pro lepší všeho toho stálost a věčnú památku pečet' naši hraběcí s podpisem svú rukau vlastním jsme přivěsiti dali. Stalo se u přítomnosti urozeného, statečného rytíře pana Tomáše Miky Petriczi z Finenberku, hejtmana panství našeho Frýdeckého a slovutného Samuele Volfa, ten čas purkmistra města Frýdku, věrného našeho milého. Na zámku Frýdku dne 12. Novembris 1641 Jiří, hr. z Oppersdorfu.

L. S.

/Následuje potvrzení hr. Fr. Pražmy, datované 5. listopadu 1708 a jeho podpis/

Jan Evangelista Ježíšek – propagátor včelařství na Těšínsku

Jan Evangelista Ježíšek se narodil 18. prosince 1844 v Žermanicích v rodině zdejšího fojta Františka Ježíška a jeho ženy Marianny, dcery domkaře z Horních Bludovic Matěje Klimši. Pokřtěn byl následujícího dne bruzovickým kaplanem Jakubem Podivinským, jeho kmotry se stali rolník Jan Bolek ze Žermanic a jeho manželka Anna. O původu rodu Ježíšků a jeho jméně kolovaly různé pověsti. Po-

Domaslavický farář Jan Evangelista Ježíšek.

vým autorem přinejmenším několika básní ze slavných Slezských písní. Hana Ježíšková se s Peterem ale nakonec rozešla. Její bratr Jan Ježíšek si jí poté na chvíli vzal k sobě na faru, následně pracovala v nedalekém Hnojníku jako hospodyně u tamního učitele. Farař Ježíšek si přál, aby se za tohoto vlasteneckého učitele provdala, Hana si ale postavila hlavu a rozhodla se pro jiného muže: správce lihovaru v Žermanicích Jana Hampla. Toto manželství ovšem nebylo šťastné, Jan Hampl hojně holdoval alkoholu a Hana této závislosti rovněž podlehla. Řešení z rodinné mizérie viděla v útěku k sestřenici Maryčce Sagonové do nedalekého Místku. Hana se nakonec vrátila zpět k manželovi a vše se opět dostalo

dle jedné z nich se v době, kdy byl vlastníkem frýdeckého panství hrabě Pražma, narodil jistě frýdecké dívce na Štědrý den, „na ježíška“, chlapec. Jelikož tato svobodná matka nechtěla sdělit příjmení otce, dostal chlapec jméno Jan Ježíšek. Neznámý otec ale pro dítě dal velký finanční obnos, za nějž byl pak chlapci koupen největší statek v Žermanicích, z něhož se následně stalo svobodné fojstství. Z tohoto rodu vzešly tři větve rodiny, z jedné z nich pocházel farář Jan Ježíšek.

Jan Ježíšek měl dvě sestry, Maryčku a Hanu. Maryčka se provdala za koloredovského obchodníka se dřevem Filipa Jurečku, s nímž měla tři děti. Do Hany, „nejkrásnější děvuchy z kraje pod Těšínem“, byl zamilovaný Ondřej Boleslav Peter, básník, který se přátelil s poštovním úředníkem Vladimírem Vaškem později známým pod pseudonymem Petr Bezruč. Právě Ondřej Boleslav Peter byl s největší pravděpodobností pra-

do starých kolejí. Nakonec se upila k smrti, zemřela 16. února 1897 ve věku pouhým 33 let. Zůstaly po ní tři malé děti, o které se pak postaral její bratr.

Jan Ježíšek navštěvoval farní školu v Bruzovicích, vystudoval gymnázium v Těšíně a následně bohosloví v Olomouci. Na kněze byl vysvěcen 25. července 1870. Poté působil jako kaplan v Bílsku, ve Frýdku, byl administrátorem bruzovické farnosti a následně se opět vrátil do Frýdku, kde byl ustanoven administrátorem poutního kostela Navštívení Panny Marie. V době svého působení na frýdecké faře působil rovněž jako katecheta na frýdecké obecné škole u kostela sv. Jana Křtitele. Ve škole sice probíhala výuka předmětů v němčině, jelikož se ale tehdy mohlo náboženství vyučovat v mateřském jazyce žáků, Ježíšek s dětmi hovořil česky.

Když se po úmrtí faráře Jana Gorila uvolnila fara v Domaslavicích, stal se v roce 1887 jeho nástupcem Jan Ježíšek. Jednalo se o farnost velmi rozlehlou, patřily do ní Horní a Dolní Domaslavice, Horní a Dolní Tošanovice, Soběšovice a Dobratice, před tím i Hnojník a Třanovice. Byl výborným kazatelem, mluvil obyčejnou vsední mluvou bez učených výkladů, které lidé rozuměli a chápali ji. Nebylo proto divu, že na jeho kázání přicházely zástupy lidu, byl rovněž zván jako slavnostní kazatel k církevním slavnostem, na pouti, na primice novokněží atd. Na Těšínsku snad nebylo farnosti, kde by neměl své kázání.

Domaslavická fara se v době Ježíškova působení stala doslova „Římem Těšínska“. Chodili tam nejen obyčejní lidé pro slova útěchy a porozumění, scházeli se tam rovněž čeští vlastenci, ať už se jednalo o přední osobnosti českého veřejného života, básníky, spisovatele nebo umělce. V Domaslavicích byl z Ježíškova podnětu založen zpěvácký a divadelní kroužek, zval sem rovněž divadelní soubory, takže se obec tehdy stala jakýmsi střediskem venkovského národního života na Těšínsku. Ježíšek je rovněž považován za otce české turistiky na Těšínsku. Sám nebo se svými přáteli chodil po okolních vesnicích: do Hnojníku, Tošanovic, Komorní Lhotky či Bludovic. Stranou ovšem nezůstaly ani vrcholky hor, z fary v Domaslavicích se vydával na dlouhé výlety na Prašivou, Lysou horu, Travný, Kněhyni i Radhošť. V roce 1897 byl zvolen do okresní školní rady. Ve farnosti jej ale potkaly i záležitosti nepříjemné. V roce 1892 vyhořela farní budova, ohněm byl poškozen i kostel sv. Jakuba Většího.

Jelikož k farnímu hospodářství patřily rozsáhlé polnosti, věnoval se Ježíšek jejich obhospodařování. Toto poměrně zanedbané hospodářství postupně zvelebil, chtěl tím rovněž dát příklad místním rolníkům, aby se vydali stejnou cestou. Ve farní zahradě zřídil farní ovocnou školkou a věnoval se zde pokusům s pěstováním různých odrůd ovoce, které by byly vhodné pro místní klimatické podmínky. Jejich rouby získával ze stromů rostoucích na farních zahradách v okolních obcích, na velkostatkách a u štěpařských závodů. Vypěstoval rovněž zvláštní druh brambor, jež se s ohledem na jejich dobrou úrodnost, kvalitu a odolnost rozšířily do okolních hospodářství. Byly nazvány příznačně: Ježíščoky. Jan Ježíšek také založil za farní zahradou rozsáhlou oboru, kde pak choval lesní zvěř.

Díky aktivitě Jana Ježíška byl v roce 1892 založen okresní hospodářský spolek se sídlem ve Frýdku, on sám se stal jeho předsedou. Při spolku byl činný včelařský odbor, v němž se sdružovali včelaři od Bohumína až po Uhry, tedy po hranice se Slovenskem u Mostů u Jablunkova až po řeku Ostravici na Moravě. Ježíšek položil základy ke sdružování českých včelařů na Těšínsku, propagoval technický pokrok ve včelaření. V rámci hospodářského spolku přednesl na tzv. hospodářských besídkách řadu přednášek týkajících se rozvoje včelaření a propagace nových trendů v rámci tohoto oboru. Tyto přednášky se uskutečnily v mnoha obcích na Frýdecku, mimo jiné i přímo ve Frýdku.

Budova fary v Domaslavicích.

Jeho zásluhou se včelaři z Těšínska zúčastnili Československé národopisné výstavy v Praze v roce 1895. V publikaci Památník včelařů československých vydané v roce 1896 je uveden mezi 148 významnými včelaři tehdejší doby.

V době jeho působení v Domaslavicích byl jeho včelín vzorem včelařům z celého kraje. Používal úly s rozebíratelným dílem, tedy úly s rámkem. Při besedách, které se u něj konaly, se kromě otázek týkajících se včelařství probíraly i záležitosti národnostní. Zemřel 21. září 1897 v Domaslavicích ve věku nedožitých 53 let, pohřben byl 23. září 1897 na domaslavickém hřbitově. Jeho činnost a aktivity v rámci propagace včelaření však jeho smrtí nebyly zapomenuty, jeho práce se stala inspirací pro mnoho pokrokově smýšlejících lidí, kteří pak jeho myšlenky rozvíjeli v dalších letech a často stáli u zrodu mnoha včelařských spolků v regionu.

Hymna slezských včelařů

Včelařský spolek na Frýdecku ve Slezsku se sídlem v Dobré se zúčastnil několika výstav, na kterých prezentoval výsledky své práce. První takovou akcí, na které se spolek aktivně podílel, byla Hospodářsko-krajinská výstava, jež se uskutečnila v roce 1910 v Dobré. Konala se od konce srpna do závěru druhého zářijového týdne a během této doby ji shlédlo okolo 20 tisíc osob. Na výstavě nechyběli ani včelaři, velkou pozornost budil především úl se sedmi včelstvy. Václav Slíva na výstavě obdržel stříbrnou státní medaili za vzorný včelín a čestný diplom Ústřední hospodářské společnosti pro Slezsko. Včelařskému spolku na Frýdecku byla udělena stříbrná medaile moravského zemského ústředního včelařského spolku. Během výstavy se uskutečnil také 27. sjezd včelařů československých. Tento sjezd navštívilo přes 200 účastníků, v jeho průběhu se uskutečnilo několik odborných přednášek. U příležitosti sjezdu byla poprvé zazpívána Hymna slezských včelařů. Nápěv na slova Albíny Klepíkové složil František Černín.

Hymna slezských včelařů

*Lidstvu, včelko milá, věrně vždycky stůj,
včelař bude střežit povždy domek tvůj.
Probouzí se včelař v Slezsku znovu zas,
s Moravou i Čechy chce mít pevný svaz,
s Moravou i Čechy chce mít pevný svaz.*

*Náš slezský kraj milý třebas maličký,
od pradávna choval zlaté včeličky.
Praotcové naši měli medu dost,
obsloužili vždycky, když k nim přišel host.*

*Nuže, rychle k dílu, bratři vesele,
čerpat od Vás sílu chceme nadále.
Od včelek se učme, semkněte se v roj
a tak vyhrájeme náš národní boj!*

Výstava Bezručova kraje ve Frýdku a její včelařská sekce

Vrcholem aktivity včelařů na Frýdecku byla výstava Bezručova kraje, která se konala ve Frýdku od 29. června do 28. července 1935. Pořadatelem včelařské části výstavy byl Včelařský spolek na Frýdecku. Včelaři byli umístěni do prostoru Bezručovy školy a Tkalcovské školy nacházejících se u tehdejší Wilsonovy třídy (dnes Třída T. G. Masaryka). Příprava na výstavu začala ze strany včelařů již na podzim roku 1934. Zahrada u školy Pod sovou byla poryta, aby na ní mohly být

Expozice Včelařského spolku na Frýdecku ve Slezsku na Výstavě Bezručova kraje v roce 1935 – pyramida postavená ze sklenic s medem.

vysázeny medonosné květiny. Na jaře roku 1935 pak byla zahrada ještě upravována a následně pravidelně udržována, aby v pořádku vydržela do zahájení výstavy. Byla připravena místa pro postavení různých typů úlů a upraven prostor bývalé strojovny mezi školou a zahradou. Tam byla umístěna hlavní část včelařské expozice, jejíž dominantou byla „pyramida“ tvořená medem v jednokilových sklenicích. V parku u sokolovny byl umístěn stánek, kde se prodávalo občerstvení. Během výstavy se prodalo 450 litrů medoviny, 100 litrů medového likéru a medové pečivo upečené z 250 kg mouky. Na výstavě se prezentovaly různé odborné ústavy a školy, včelařské spolky i firmy. Nejvíce předmětů samozřejmě dodal pořadatel výstavy Včelařský spolek na Frýdecku. Jednalo se např. o vyobra-

zení včelínů, fotografie, diplomy, medaile získané na výstavách, medové výrobky, výrobky z vosku, různé modely a obrázky, včelařské časopisy, úly, pozorovací stanici, medonosné rostliny, keře a stromky atd. Předměty dodali i jednotliví členové spolku, např. předseda Václav Slíva poskytl 10 kg medu, medový plást, rámek se „srdcem“ roje, stojánek se sklenicemi medu, 1 kg mezistěn z vlastního vosku, fotografii vlastního včelína, diplom, medaili z výstavy v roce 1910 v Dobré, časopisy a několik úlů. František Papala z Bruzovic vystavoval ve dvoře Bezručovy školy mezistěny a plástový med, Jan Bartek ze Sedliště voskové svíce, mezistěny, medový likér, medový rum, starožitné včelařské náčiní a diplomy. V zahradě, kde byl vybudován provizorní včelín, měl umístěn jeden úl slamák. Poměrně hojně byli zastoupeni včelaři z Václavovic. Adolf Slíva vystavoval v budově bývalé tkalcovské školy medomet vlastní výroby, dva staré včelařské nože, klícky na matky, staré náčiní a rámky, na včelíně pak měl pytel na tlačení vosku zhotovený z provazu a dva starožitné nože. František Kubina měl na včelíně umístěn neosazený úl vlastní výroby a v budově bývalé tkalcovské školy pak kuřák, nůž, háček a klíčku na matku. Bohumil Kožušník prezentoval medomet vlastní výroby, na včelíně pak úl osazený včelami.

V rámci výstavy také proběhlo několik akcí. Konal se zde sjezd včelařů sdružených v Zemském ústředí včelařských spolků slezských v zemi Moravsko-slezské a slavnostní valná hromada Včelařského spolku na Frýdecku. V předvečer sjezdu se dne 6. července 1935 uskutečnil na počest hostů-včelařů slavnostní večírek, který uspořádal Včelařský spolek na Frýdecku. Zúčastnilo se jej 34 důvěrníků tohoto spolku, zástupce Výstavního výboru učitel Vladimír Škuta, za německý včelařský spolek ve Frýdku F. Bergmann, A. Klimša, A. Janečka a K. Haleš za Včelařský spolek pro Místek a okolí, ředitel František Karlíček z Karviné, ředitel Julius Ptáček z Michálkovic a řídící učitel E. Dyba za Zemské ústředí včelařských spolků ve Slezsku, řídící učitel Jan Horský z Holice u Olomouce za Zemské ústředí včelařských spolků na Moravě a doc. MUDr. Antonín Schönfeld z Prahy za ministerstvo zemědělství a Zemské ústředí včelařských spolků v Čechách. Samotný sjezd se uskutečnil dopoledne 7. července 1935 v budově městského kina, zúčastnilo se jej na 1 000 včelařů. Po pronesení slavnostních proslovů a pozdravných projevů se uskutečnila slavnostní valná hromada Včelařského spolku na Frýdecku, kterou řídil předseda Václav Slíva. V jednatelské zprávě, kterou přednesl učitel A. Pastor z Nošovic, zazněla obsáhlá rekapitulace činnosti spolku od jeho založení až po rok 1935. V další části programu měl odbornou přednášku o včelařství MUDr. Schönfeld a následovala projekce filmu Ze života včel. Po skončení oficiálního programu si pak včelaři se svými rodinami mohli prohlédnout nejen včelařskou expozici, ale také ostatní výstavní prezentace.

Rozvoz vystavených věcí se občas neobešel bez problémů. Alois Mališ po letech vzpomínal, jak dramatický byl odvoz klátu osazeného silným včelstvem cestou přes Borovou k jejich majiteli. Klát byl uložen na přívěsném vozíku za autem, během jízdy po kamenité cestě se ale začal rozpadat a vyletovaly z něj včely. Řidiče pak po zbytek cesty doprovázel mrak včel létajících kolem klátu.

Rodiny včelařů a včelaři z Frýdku

Vzpomínky na včely a včelaře

Poznámka:

Autorem textů je Emil Fojtík starší (*1898, †1978). Některé pasáže jsou psány v první osobě a jsou jeho osobními vzpomínkami na včelaře, které znal ze svého dětství, mládí a dospělosti. Jeho syn Emil Fojtík mladší (*1937) rukopis doplnil o další údaje, rovněž jej přepsal do digitální podoby.

Úvod

Ze svého dětství a mládí si vzpomínám na včelaře žijící v blízkosti našeho domova na „Nových Dvorach“, kterým se též říkalo „městské pola“, nyní Baranovice – Podlesí – Zátíší – Sídliště na Lískoveckem.

Od pradávna vyráběly včely med z donesené přírodní sladiny z květu rostlin neb výronu ze stromu listových a jehličnatých. Svě obydlí měly včely v dřevných stromech v lesích. V dutině stromů si stavěly z voskových výpotků včelí plásty – voštiny, v kterých chovaly plod a ukládaly zásoby pylu a medu. Když člověk poznal, že med je znamenitým sladidlem a zároveň výborným lékem, začal v lesích dobývat špalky s obydlím včel a přibližoval je ke svému obydlí. Takové špalkové nebo též „dlabákové“ včelaření jsem poznal ve svém dětství, ve Frýdku – „městské pola“ – Nové Dvory. Byli to včelaři narození okolo poloviny 19. století a můj otec měl s nimi přátelské styky, a tak jsem ledacos poznal – jako sadbu ovocných stromů a chuť sladkého medu.

Čapla Jan

Nejbližším sousedem, přítelem mého otce, byl včelař **Jan Čapla** (*1849, †1926). Byl domkařem, chalupníkem s malým kouskem pole, pracoval jako „hamerák“ pod Lipinou. Jeho zálibou byl chov včel nejen „ve špalcích“ (klátech), ale i v rozebíratelných úlech. K tomu si oblíbil štěpařství a šlechtění ovocných stromů v pěkném sadě. V zahradě a sadě měl hodně špalků se včelami, o Vánocích měl vždy dobré ovoce a chutný med. Na počátku 20. století pořizoval úly se včelínem. Po první světové válce kláty štípal a páčil. Po jeho smrti nikdo včelaření neobnovil. Něco úlů převzal jeho soused včelař **Alois Šedý**. Jeho dřevěná chalupa, dříve doškami a šindelem krytá, byla v roce 1929 prodána panu **Hlisenkovskému**, a ten ji prodal v roce 1967 paní **Kozlové**, žijící v blízkém sousedství rybníka v Baranovicích, č. p. 1770. Dodnes tam stojí ovocný sad, ale po včelách už není žádné památky.

Kolář Karel, Kolář Josef

Dalším naším dosti blízkým sousedem byl včelař **Karel Kolář** (*19. 7. 1852, †30. 1. 1927). Bydlel na **Nových Dvorech-Baranovicích, nyní Rybnické ulici**, v dřevěné chalupě č. p. 1769, která byla postavena v roce 1827. Povoláním byl „hamerák“ v Karlově huti pod Lipinou. Na zahradě mezi ovocnými stromy měl několik klátů - „dlabáků“ a mezi nimi uprostřed včelín na 24 úlů. Po první světové válce „dlabáky“ poštípal a včelařil jenom ve včelíně. Pro nemoc včelaření zanechal, po jeho smrti už nikdo včelaření neobnovil. Včelín však zůstal a byl využíván jako kůlna, v úlech pak bylo různé nářadí – hřebíky, šroubky. Vše opatroval jeho syn **Josef Kolář**, (*19. 3. 1897, †1974), který byl pracovníkem u Městského národního výboru.

Škapa Josef, Škapa Jan

Na **Nových Dvorech-Baranovicích** v podlesí byl včelařem **Josef Škapa** (*19. 3. 1860, †23. 2. 1940). Povoláním byl horník na šachtě Jan a Maria v Hranečnicku, kam chodíval jednou za týden se sedlišťskými havíři pěšky se zpěvem, v tmavé noci s lucernou tam a zpět. Měl usedlost se starou dřevenicí a na zahradě mezi ovocnými stromy kláty se včelami. Větší zálibu pro včelaření měl u svého bratra **Jana Škapy**, který měl rolnickou usedlost na rozhraní **Panských Nových Dvůrů a Dobré**, a v **Bruzovicích** měl větší včelín s moravskými úly stojany. V dobrých snůškových podmínkách se tam včelám dařilo a včelařům také. Ve starších letech **Jan** usedlost prodal panu **Sířínkovi**. Včelaření tam zaniklo. Chalupa na podlesí **Baranovice** byla příchodem druhé světové války zničena, včetně bez včel stojících klátů. Pozemek sáhající až po **Bruzovskou ulici** obhospodařovali frýdečtí zahrádkáři s malými parcelami. Vše bylo dobře oploceno. Co jsem dobře nevěděl, pověděl mne jeho syn **Jan Škapa**, narozený v roce 1897, který ve stáří bydlel v Hrabové. Zemřel 8. 11. 1977.

Kroček Jan

Na hranici **Nové Dvory – Lískovec – Sedliště** /lidové pojmenování **v Americe**/ bydlel v dřevěné chalupě, doškama a šindelem kryté, **Jan Kroček** (*13. 5. 1842, †4. 11. 1924). Povoláním byl lesník sedlišťských lesů. Včelařil v mnoha klátech a také v úlech. Udržoval dobré přátelství s frýdeckými včelaři a vzájemně se navštěvovali. Špalky po první světové válce zrušil a včelařil v úlech. Ke včelaři **Kročkoví** přišel jednou kominík vymetat saze ve chvíli rojení včel, ty ho napadly. Odhodil žebřík, metlu, škrabku, štětku a utekl. Na třetí den si pro to přišel. Vyprávěl mně to **Ludvík Kosniovský**, včelařský pracovník na Frýdecku. Včelaření po něm převzala jeho dcera **Marie** (*27. 6. 1899, †1959), a jeho zeť **Josef Čvanda** (*20. 7. 1889, †9. 12. 1964). **Josef** byl povoláním hutník v Karlově huti. Včelaření se jim dařilo, ale 23. února v poledne roku 1949 chalupa chytla a vše shořelo. Když přišel včelař z práce, našel ze všeho popel. Přístřeší mu poskytli sousedé **p. Maršálek** a **p. Fojtík**. Vyprávěli mi to jeho synové **Josef Čvanda**, narozený 9. 8. 1922, povoláním hutník, a **Jan Čvanda**, narozený 15.

11. 1924, který pracoval v Hutních montážích. Bydlel v nově postaveném rodinném domě na místě, kde stála stará chalupa. Po požáru včelaření nikdo neobnovil.

Slíva Antonín, Lebeda Jan

Za mého dětství a školní docházky včelařil ve městě **Frýdku, na Bruzovské ulici** naproti Maticní české školy, obchodník se smíšeným zbožím **Antonín Slíva**, narozený 15. 5. 1853 v Sedlišťích. Zemřel 29. 10. 1944 v 91 letech ve Frýdku, pohřben byl v Sedlišťích. V zahradě včelařil v klátech a měl také pěkný včelín. Vše po něm převzal jeho zeď **Jan Lebeda**, narozený 15. 6. 1881. Byl rodákem z Litultovic na Opavsku, zemřel 16. 10. 1954, pohřben byl rovněž v Sedlišťích. Jako obchodník měl přiděly zlevněného cukru pro zazimování včelstev frýdeckých včelařů. Do učení k p. **Lebedovi** vstoupil v roce 1931 p. **Lev Fojtík**. Jako příručí pracoval, a také včelařil, do roku 1937, kdy odešel na vojnu. Když se na jaře 1939 vrátil, včelstva i úly byla pryč. Do opuštěného včelínu si dovolil pořídit roje a začal znovu včelařit. V roce 1956 se přestěhoval do svého nově postaveného rodinného domu ve Frýdku, Na Vyhlídce č. 2113.

Carbol František

Na **Nových Dvorech-Vršavci** č. 1832 včelařil **František Carbol** (*23. 2. 1858, †26. 10. 1934). Byl domkařem, měl zděný dům s velkou zahradou, pracoval jako stolař. Na štítě domku měl dřevěné hodiny vlastní výroby, o které pečoval, aby ukazovaly čas každému, kdo šel na procházku po cestě s nejpěknější vyhlídkou na Beskydy. Cesta vedla směrem ke starému vodojemu ve frýdeckém lese. Z vodojemu tekla voda dřevěnými rourami do města Frýdku. Včelařil ve včelíně v moravských stojanech vlastní výroby, lidově pojmenovaných „almárky“. Se svým synem **Františkem Carbolem** narozeným 22. 9. 1884 postavili rodinný domek na Bruzovské ulici č. 1831. K tomu postavili pěkný včelín s úly, kde včelařil od roku 1923 **František Carbol mladší**. Na jaře v roce 1958 mě sdělil, že mu poslední včelstvo osiřelo. Chtěl jsem mu dodat záložní matku, ale odpověděl, že již toho nechá a přestane včelařit. Zemřel 24. 4. 1969, povoláním byl kovář ve frýdecké pilnikárně pod Landekem.

Ve stejnou dobu jako **Františku Carbolovi mladšímu** odevzdal **František Carbol starší** usedlost a včelstva svému zeťovi **Josefu Kozlovi**, rodákovi ze Skalice (*1. 3. 1884, †12. 10. 1968). Včelařil s nadšením. V letech 1947–1948 byla nařízena oblastní ochrana proti roztočové nákaze včel. Ošetření Novofrovem podle návodu v časopisu Slezský včelař vydaném v roce 1947 se mu ale nepodařilo, všechna včelstva mu uhynula a včelaření ukončil. Nikdo z nástupců **Carbolovy** rodiny včelaření neobnovil. Všichni byli členy včelařského spolku v Dobré.

Frýdek, město

Bajtek Josef

Josef Bajtek se narodil 16. února 1911, bydlel ve Frýdku na ulici Petra Cingra č. 1702. Povoláním byl hutník Válcoven plechu v Lískovci. Začal včelařit v roce 1939 na Nových Dvorech-Baranovicích. V zahradě naproti kříži u cesty k Hájků měl včelín pro 10 včelstev. Byl členem včelařského spolku v Lískovci. 23. 3. 1957 přestoupil do včelařské organizace v Dobré. Na podzim roku 1956 zazimoval 3 včelstva, 1. 5. 1957 ohlásil, že má jen 2 včelstva, jedno včelstvo na zahradě spálil. Dne 7. 8. 1957 byl pracovníky včelařské výzkumné stanice v Opavě potvrzen u 1 včelstva mor včelího plodu. Po vysíření včelstva a desinfekci všech úlů pokračoval v chovu včel, v roce 1970 měl 4 včelstva.

Balavajder Alfons

Alfons Balavajder se narodil 15. 2. 1935. Bydlel ve Frýdku na Klicperově ulici č. 2826, povoláním byl projektant elektro. Včelaření převzal po svém otci **Leopoldu Balavajderovi**. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1978, byl rovněž včelařským důvěrníkem obvodu č. 6 /Frýdek/. V zahradě svého bydliště choval až 16 včelstev, v bydlišti svého syna v obci Janovice choval včelstva v nástavkových úlech. U příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá, obdržel od OV ČSV „ČESTNÉ UZNÁNÍ“, za dlouholetou činnost a zásluhy a rozvoj včelařství.

Balavajder Leopold

Leopold Balavajder se narodil 10. 11. 1896, žil ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1799. Povoláním byl údržbář elektrotechnik, „kinooperátor“ frýdeckého kina Slovan ve Frýdku. Začal včelařit v roce 1924 ve Frýdku, včelstva měl Na Příkopě č. 306, u hřiště SK Ostravica. V roce 1929 koupil rodinný dům č. 1799 na Bruzovské ulici ve Frýdku, na zahradě postavil včelín na 10 úlů. Choval 4 až 5 včelstev v úlech BUDECÁK, výroby Vácha – jubilejní 1928. Byl členem včelařského spolku v Místku. Po skončení druhé světové války přestoupil do včelařské základní organizace Dobrá. Zemřel 15. 4. 1978.

Bartek Bohumír

Bohumír Bartek se narodil 30. 8. 1905, bydlel ve Frýdku na ulici Elišky Krásnohorské č. 149. Povoláním byl úředník Válcoven plechu v Lískovci. Koupil zahradu ve Frýdku, na ulici K Hájků, tzv. „Pavelčákovice“. Pro dobré opylení ovocných stromů choval na zahradě 1 včelstvo. Členem včelařského spolku Dobrá byl od 1. 1. 1956. V roce 1957 byl u včelstva potvrzen mor včelího plodu. Včelstvo bylo vysířeno, úl spálen, včelaření už neobnovil. Zemřel 29. 11. 1962.

Bláhová Ludmila (v seznamu z roku 1955 uvedena jako **Bláhová Marie**)

Ludmila Bláhová bydlela ve Frýdku na Třídě Rudé armády č. 602, dnes T. G. Masaryka. Povoláním byla učitelka na frýdeckých školách. Včelařila ve včelíně

v zahradě frýdeckého notáře p. Olšáka. V roce 1957 měla jedno včelstvo.

Bohuš Erich Ing.

Erich Bohuš se narodil 1. 12. 1914, bydlel ve Frýdku na ulici Elišky Krásnohorské č. 149. Povolání byl úředník Válcoven plechu Frýdek-Místek. Včelařil ve Vyšních Lhotách se 3 včelstvy, byl členem včelařské organizace v Dobré. Zemřel 4. 12. 1990.

Bužek Ferdinand

Ferdinand Bužek bydlel ve Frýdku na ulici Národních mučedníků č. 1123. Povoláním byl natěrač, při svém zaměstnání ale nestačil s volným časem pro chov svých 4 včelstev, a tak je daroval i s úly v roce 1954 základní škole. Vytvořil tak základ pro založení prvního včelařského kroužku při 1. osmileté škole národního umělce Petra Bezruče.

Cempírek Richard

Richard Cempírek se narodil 6. 12. 1907, bydlel ve Frýdku na Zeyerově ulici č. 550. Povoláním byl hutník Válcoven plechu Frýdek-Místek. V zahradě svého bydliště postavil v roce 1950 včelín, kde choval 4–5 včelstev. Zveleboval včelí pastvu v sousedním hliništi po bývalé cihelně frýdeckého stavitele Hanse Pohla. V roce 1959 měl u včel roztočovou a noseomovou nákazu a včelaření zanechal. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Včelaření po něm převzal jeho syn **Adolf**.

Cempírek Adolf

Adolf Cempírek se narodil 14. 3. 1939, bydlel ve Frýdku na Zeyerově ulici č. 550. Povoláním byl elektrikář. Převzal včelaření od svého otce **Richarda** v roce 1959. Byl členem včelařské organizace v Dobré.

Cienciala Josef Ing.

Josef Cienciala se narodil 10. 3. 1940, bydlel v Soběšovicích č. 181. Včelnice byla ve Frýdku, v zahrádkářské osadě pod vodojemem. Členem včelařské organizace Dobrá byl v letech 1993–1999. Včelaření převzal po svém tchánovi, Adolfu Hamříkovi, který byl členem včelařské základní organizace Místek.

Embert Eduard

Eduard Embert bydlel ve Frýdku na Střelniční ulici č. 338. Povoláním byl hutník Válcoven plechu Frýdek-Místek. Včelařit začal v roce 1952 na zahradě, která patřila k domu, kde bydlel. Ve včelíně choval 5 až 8 včelstev, v roce 1962 měl však již jen 3 včelstva. Od roku 1952 až do roku 1959 navštěvoval včelařské přednášky a kurzy pořádané na výzkumné stanici, odbor včelařství, v Opavě na Purkyňově ulici č. 10. Ve včelařské organizaci Dobrá vykonával funkci včelařského důvěrníka v letech 1955–1965. Byl zakladatelem a vedoucím včelařských kroužků při škole Petra Bezruče, budovy na Bruzovské a při Zvláštní pomocné škole na ulici Pionýrů. Včelaření ukončil 6. 4. 1965.

Fišer Karel

Karel Fišer se narodil 10. 11. 1934. Bydlel ve Frýdku, Nové Dvory – Vršavec č. 2779. Povolání byl strojvedoucí u Československých státních drah. Ve svém rodišti ve Vyšních Lhotách choval 6 včelstev. Od roku 1972 byl členem včelařské organizace Dobrá.

Fišer Stanislav

Stanislav Fišer se narodil 10. 11. 1934. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 2541. Povolání byl svářeč v Mostárně VŽKG ve Frýdku-Místku. Začal včelařit v roce 1949 ve svém rodišti ve Vyšních Lhotách. V roce 1967 si přivezl 1 včelstvo do zahrady svého bydliště. V roce 1968 zvýšil chov na 2 včelstva, v roce 1970 měl jen jedno včelstvo.

Galač Vladimír

Vladimír Galač se narodil 13. 9. 1946, bydlel ve Frýdku na Lískovecké ulici č. 2868, povoláním byl elektrikář. Byl učitelem včelařství pro obory: *tlumení nákaz, pastva, ekologie, kočování, racionalizace chovu včel, obchod a propagace, ošetřování včelstev během roku*. Včelařil od roku 1975. Byl členem organizace včelařů v Dobré, v roce 1998 choval 5 včelstev, o dva roky později 10 a v roce 2001 7 včelstev. V roce 2005 měl v zahrádkářské osadě u Lískovecké ulice 15 včelstev. Byl včelařským důvěrníkem obvodu č. 6, Frýdek, členem výboru základní organizace do roku 1995, pak byl členem revizní komise. U příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá, obdržel od ZO ČSV „ČESTNÉ UZNÁNÍ“, za zásluhy a rozvoj včelařství.

Galačová Jarmila

Jarmila Galačová se narodila 16. 2. 1948, bydlela ve Frýdku na Lískovecké ulici č. 2868. Povoláním byla elektrotechnička, byla rovněž učitelkou včelařství pro obory: *pastva, ekologie, kočování, racionalizace chovu včel, obchod a propagace, ošetřování včelstev během roku*. Včelařila od roku 1960, v roce 1998 chovala 10 včelstev a v roce 2005 v lokalitě Bruzovice-Porubky 12 včelstev. V letech 1995–2000 byla členkou revizní komise základní organizace včelařů Dobrá. U příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá obdržela od ZO ČSV „ČESTNÉ UZNÁNÍ“, za zásluhy a rozvoj včelařství.

Galačová-Bádová Petra Ing.

Petra Galačová-Bádová se narodila 2. 7. 1976, bydlela ve Frýdku na Lískovecké ulici č. 2868. V roce 1998 chovala 10 včelstev, v roce 2000 4 včelstva a v roce 2005 v lokalitě Bruzovice-Porubky 12 včelstev.

Hájek Alois

Alois Hájek bydlel ve Frýdku na Svatoplukově ulici č. 1215. Včelařil ve Frýdku, ale chtěl přestěhovat včelstva do Chlebovic u Místku. Od základní organizace včelařů

Dobrá obdržel potvrzení, že má včelstva bez nálezů roztočové nákazy a bez nálezů moru včelího plodu. V roce 1957 měl 5 včelstev. Přestěhování ovšem bránil včelařský důvěrník z Chlebovic, přítel **Stahura**. Včelař Hájek si stěžoval do Prahy na ústředí Československého svazu včelařů a ten poslal přípis na naši včelařskou organizaci v Dobré. Po vyšetření celé záležitosti okresním včelařským důvěrníkem **Karlem Niedobou Alois Hájek** svá včelstva dne 11. 12. 1958 přestěhoval do Chlebovic.

Hotový Antonín Ing.

Antonín Hotový se narodil 23. 12. 1911. Bydlel ve Frýdku na Jiráskově ulici č. 506, později na ulici Národních mučedníků č. 497. Pracoval u Státních lesů. V zahradě svého prvního bydliště založil v roce 1954 chov 1 včelstva. Po rozhodnutí, že nebude včelařit, daroval včelstvo i s úlem **Eduardu Embertovi**. Po stránce zahrádkářské byl vynikající pracovník. Členem včelařské organizace nebyl.

Huták Antonín

Antonín Huták se narodil v roce 1900. Bydlel ve Frýdku na ulici Míru č. 1315. Povoláním byl učitel, včelařil na zahradě svého bydliště se 4–5 včelstvy. Svým žákům byl dobrým včelařským příkladem. Zemřel v roce 1974. Byl členem včelařské organizace v Dobré.

Janečka Jaroslav

Jaroslav Janečka se narodil 16. 7. 1903. Bydlel ve Frýdku na Jiráskově ulici č. 367 (staré č. p. bylo 1002). Povoláním byl úředník Městského národního výboru ve Frýdku-Místku. Hospodařil na zahradě ve Frýdku na Klicperově ulici. V roce 1956 si pořídil 1 včelstvo a o rok později druhé. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Zemřel náhle 31. prosince 1958.

Janošec Josef

Josef Janošec se narodil 9. 10. 1913. Bydlel ve Frýdku na Čapkově ulici č. 741. Od roku 1970 choval na zahradě svého bydliště 3 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Kajzar Jan

Jan Kajzar se narodil 22. 10. 1910. Bydlel ve Frýdku na ulici Přemyslovců č. 1191 a v Místku na Riegrově ulici č. 853. Povoláním byl vlakvedoucí u Československých státních drah. Postavil pěkný včelín pro 8 včelstev v zahradě své švagrové **Heleny Poledníkové** nacházející se v sousedství zahrady frýdecké nemocnice. Začal včelařit v roce 1957 se 4 včelstvy a 13. 10. 1957 se stal členem včelařské organizace Dobrá. V letech 1959 až 1960 choval 8 včelstev. V roce 1963 jeho včelstva onemocněla morem včelího plodu. Včelstva byla pod veterinárním dozorem spálena, zánovní úly však povolila veterinární správa desinfikovat. V roce

1966, po řádné desinfekci všech úlů a celého včelínu včelaření obnovil. V roce 1970 měl 7 včelstev. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání ZO ČSV. Pečoval o včelí pastvu, v zahradě pěstoval svazenko.

Kaňok Jan

Jan Kaňok se narodil 10. 9. 1912 v Raškovicích. Bydlel v myslivně ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1824. Povoláním byl lesník Státních lesů. Včelařit začal v roce 1948 v Krásné se 2 včelstvy. Do Frýdku přišel jako lesník okolních lesů v roce 1966 i se svými 2 včelstvy. Choval je v zahradě hájenky. Do roku 1969 zvýšil počet včelstev na 8, v letech 1970–1971 jich měl 6. V roce 1973 odešel již jako důchodce z Frýdku do Skalice se 6 včelstvy. Byl členem včelařské organizace v Dobré.

Karásek Josef

Josef Karásek bydlel ve Frýdku na Sadové ulici č. 618. Povolání byl úředník, ředitel Jednoty. Nebyl členem včelařské organizace.

Klimiček Oldřich

Oldřich Klimiček se narodil 20. 5. 1931. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 2900.

Kostka Karel

Karel Kostka se narodil 27. 10. 1919. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Příkopě č. 2056. Povoláním byl strojvedoucí u Československých státních drah. Včelařit začal v roce 1948, včelstva měl umístěna u železničního strážního domku pod frýdeckým zámekem v ulici Na Příkopě. Včelařil s 1–3 včelstvy. Zkoušel také přemístění včelstev ke strážnímu domku na trati mezi stanicemi Lískovec u Frýdku a Paskov, nakonec ale zůstal při včelaření u svého bydliště. V roce 1957 měl 1 včelstvo. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Kotásek Jiří

Jiří Kotásek bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 382. V roce 1957 měl 2 včelstva.

Kotásek Jindřich

Jindřich Kotásek se narodil 11. 6. 1909. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 382. Povoláním byl inspektor Sboru národní bezpečnosti a hutník Válcoven plechu Frýdek-Místek. V zahradě svého bydliště choval od roku 1945 2 včelstva. V letech 1956–1958 umožnil včelařskému kroužku ze školy na Bruzovské ulici, aby jeho výuka mohla probíhat u něj na zahradě. Dne 22. 8. 1957 se stal členem včelařské organizace Dobrá.

Kovalský Vladimír

Vladimír Kovalský se narodil 9. 9. 1906. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Poříčí č. 1188. Povolání byl autokarosář. Včelařit začal ve Starém Městě v roce 1942. Po pořízení nového bydliště a úpravě zahrady postavil v roce 1946 včelín pro 10 včelstev. Začal s plným obsazením, později omezil chov na 3–4 včelstva. V roce 1957 měl 8 včelstev. V roce 1959, dne 7. 6., byl v jeho pěkné zahradě pořádán celookresní kurz chovu včelích matek. Kurz vedl odborný učitel včelařství **Miloš Barteček**. Za pěkného počasí a při hojné účasti včelařů ze základních organizací okresu se kurz vydařil.

Křištofík Ludvík

Ludvík Křištofík se narodil 18. 1. 1921. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Vyhliďce č. 2337. Povolání byl řidič, nejprve působil u Československých státních lesů, od roku 1971 pak jezdil pro důl Chlebovice. Po postavení rodinného domu a pořízení zahrady začal v roce 1960 včelařit se 3 včelstvy. Od roku 1962 do roku 1966 choval jedno včelstvo. Pak včelaření zanechal a z včelařské organizace Dobrá vystoupil. V roce 1972 včelaření obnovil s 1 včelstvem. 20. 4. 1973 vstoupil znovu do včelařské organizace. Dne 21. 1. 1975 zemřel. Včelaření po něm nikdo neobnovil.

Kužel Miroslav /Jaroslav/

Pan Kužel bydlel ve Frýdku na Třanovského ulici č. 354. Přistěhoval se do Frýdku na podzim roku 1957 se 3 včelstvy z Horního Podluží, okres Rumburk.

Lepík Bohumil

Bohumil Lepík bydlel ve Frýdku na ulici Míru č. 1325. V roce 1958 choval 2 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Literák Otto

Otto Literák bydlel ve Frýdku na Legionářské ulici č. 468. V roce 1957 měl 7 včelstev.

Lyčka Bohuslav Ing.

Bohuslav Lyčka se narodil 2. 10. 1928. Bydlel ve Frýdku na Svatoplukově ulici č. 1208. Pracoval pro Státní lesy. Včelařit začal v roce 1965 se dvěma včelstvy v Krásné-Mohelnici. Choval 3 včelstva, byl členem včelařské organizace Dobrá.

Martínek Bohumil

Bohumil Martínek se narodil v roce 1932. Bydlel ve Frýdku na Tolstého ulici č. 2375. Povoláním byl elektrotechnik Válcoven plechu Frýdek-Místek. Začal včelařit v roce 1971 na Ostravici se 2 včelstvy. Počet včelstev pak zvýšil na 6. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Matuňak Milan

Milan Matuňak se narodil 14. 8. 1934 v Suranech na Slovensku. Bydlel v Ostravě-Porubě na Fučíkově ulici č. 945, povoláním byl technik VŽKG. Ve Frýdku si na Bruzovské ulici postavil rodinný dům, během jeho budování si v roce 1965 pořídil 1 včelstvo. Připomínaly mu jeho rodiště v Suranech, kde včelařil od roku 1946. V letech 1948–1953 včelařil v Berouně. Od roku 1966 byl členem včelařské organizace Dobrá.

Mec Karel

Karel Mec se narodil 17. 9. 1924 v Dolních Domaslavicích. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 443. Povoláním byl údržbář Pekáren ve Frýdku-Místku. Včelařit začal v roce 1953. Dne 22. 8. 1957 se stal členem včelařské organizace Dobrá, v tomto roce měl 4 včelstva. V letech 1965–1968 vedl včelařský kroužek. V roce 1969 se přestěhoval do Chlebovic, č. p. 184.

Merta Václav

Václav Merta bydlel v Místku na Riviře. Byl vedoucím včelařského kroužku při Pomocné škole ve Frýdku.

Muroň Antonín

Antonín Muroň bydlel ve Frýdku na Těšínské ulici. Povoláním byl nadlesní ve Starých Hamrech. Včelařil na zahradě svého bydliště, pod kostelem sv. Jošta ve Frýdku. Včelstva byla umístěna v pěkně upraveném včelíně. Byl členem včelařského spolku Dobrá. Od 6. ledna 1928 se stal členem výboru, byl revizorem účtu. 22. 2. 1931 podal návrh na hromadné objednávání časopisu Moravská včela, a to již v prosinci. 6. 5. 1933 referoval o včelím žihadle a léčivých účincích jedu. 13. 1. 1935 byl **Antonín Muroň** zvolen místopředsedou spolku a pověřen organizací příprav všech prací pro Výstavu Bezručova kraje ve Frýdku. Výstava se zdařila. Z diskusí vyplynula potřeba zvelebení včelí pastvy, a to v hliništích zrušených dvou cihlen firmy Kamec a firmy Hans Pohl. Vše bylo dojednáno, následně se započalo s domluvenými pracemi. Sadbový materiál dodával včelařský spolek v Dobré. **Antonín Muroň** byl vedoucím všech prací, dokonce zapojil též německé včelaře **F. Bergmanna, Hercoga, Jindřicha Novaka, Ebenstreichera** a **Herboga**, zahradníka a včelaře firmy Fišer ve Frýdku. Při této příležitosti byly též v neděle pořádány 3 společné včelařské besedy za vedení místopředsedy **Antonína Muroňe**. Na besedách, které se konaly v hostinci Na Veselé, Němci doporučovali Gerstungovy úly na míru 41,5 x 27 cm se 2 polomedníky. Mezi včelaře spolku v Dobré přišla myšlenka postavit včelařský cukrovar. Návrh nebyl schválen, a proto frýdečtí včelaři včetně důvěrníka přestoupili do místeckého včelařského spolku, kde se subvence na postavení cukrovaru upisovaly. Subvenci 500 Kč na včelařský cukrovar věnoval též skalický farář **Josef Nikel**. Jeden včelař, **Emil Fojtík starší**, se proti tomu postavil a do místeckého spolku nepřešel. Včelařský spolek v Dobré mu vše vyřizoval prostřednictvím včelařského důvěrníka

Panských Nových Dvorů **Karla Kašpera**. 20. 2. 1938 ohlásil místopředseda **Antonín Muroň** své vystoupení ze včelařského spolku v Dobré, že přistupuje k německým včelařům. Po skončení druhé světové války se všichni včelaři, kteří přešli do místeckého spolku „stavět“ včelařský cukrovar, vrátili do včelařského spolku v Dobré. Cukrovar se nestavěl. Včelí pastva, která byla po krajině výstavě v hliništi dvou cihlen zvelebona, došla vlivem stavebního ruchu a skladu pro stavby silnic svého zániku, přestože byla mnoho doplňována i v letech 1956–1957 se svolením MNV v Místku, úřadovny Frýdek.

Pavlásek František

František Pavlásek bydlel ve Frýdku na Křížkově ulici č. 1323. Při kontrole včelstev 14. 8. 1958 měl pouze 1 včelstvo a 4 prázdné úly.

Pfaifer František

František Pfaifer se narodil 10. 10. 1919. Bydlel ve Frýdku na Třanovského ulici č. 333, na Radniční ulici č. 22 a v Místku na Ostravské ulici č. 882. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Byl invalidním důchodcem, 4. března 1949 přišel o pravou ruku. Začal včelařit v roce 1950 se 2 včelstvy, a to ve včelíně paní **Marie Hradilové** ve Frýdku na Klicperově ulici č. 357. V roce 1956 si postavil na okraji frýdeckého lesa včelín pro 4 včelstva a včelařil s různými úspěchy i neúspěchy. V roce 1957 měl 6 včelstev. V roce 1965 převzal včelařské důvěrnictví pro úsek Frýdek-město, které vykonával do roku 1971. Pro nemoc ukončil své včelaření v roce 1976. Zemřel 5. srpna 1977 ve věku 58 let.

Poloch Adolf

Adolf Poloch se narodil 19. 5. 1926. Bydlel ve Frýdku na ulici Čs. červeného kříže č. 2345, později měl družstevní byt na Lískovecké ulici č. 2703. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařit začal ve svých 18 letech v rodišti v Dobraticích. Ve Frýdku, v zahrádkářské kolonii u Lískovce, začal včelařit v roce 1965 s 1 včelstvem. Od roku 1966 choval 2 včelstva. V roce 1971 převzal po **Františku Pfaiferovi** včelařské důvěrnictví pro Frýdek-město. V roce 1976 kočoval se 4 včelstvy k řepce olejné pěstované v Dobraticích státním statkem v Hnojníku. Přisun a odsun včelstev z domova na „kočovisko“ provedl statek na své výlohy. Včelař tehdy dostal za každé přisunuté včelstvo 50 Kčs odměny. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání OV ČSV a bronzovou plaketu.

Rodek Jindřich

Jindřich Rodek se narodil 2. 7. 1909. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1827. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Své včelaření započal v pěkné ovocné zahradě svého bydliště. V roce 1950 včelařil s 2 včelstvy, v roce 1956 s 5 včelstvy, v roce 1957 měl 2 včelstva a v letech 1958–1960 1 včelstvo. Následně včelaření z důvodu neúspěchu zanechal.

Rokos Zdeněk, profesor

Zdeněk Rokos se narodil 6. 7. 1907. Bydlel ve Frýdku na Jiráskově ulici č. 1029, nové č. 522. Povoláním byl učitel, profesor. Byl ze včelařské rodiny, zabýval se včelařením od svého mladého věku. Ujal se chovu včelstev včelařského kroužku při škole *Petra Bezruče* ve Frýdku-Místku. Choval včelstva i v zahradě svého bydliště. Byl členem včelařské základní organizace Dobrá. Navštěvoval výroční schůze a odborné přednášky pořádané včelařskou organizací v Místku.

Rusniok Miroslav

Miroslav Rusniok se narodil 22. 1. 1931. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 767. Povoláním byl zámečník podniku Slezan, závod 08, ve Frýdku-Místku. Včelařit začal ve svém rodišti v Třanovicích. Do Frýdku se přestěhoval v roce 1957. Včelařil se 2 včelstvy v ohradě textilního závodu Slezan 08 ve Frýdku na Staroměstské ulici. Od 25. 8. 1957 byl členem včelařské organizace Dobrá. Ve svém rodišti postavil rodinný dům a v roce 1966 se přestěhoval i se včelstvy do Třanovic.

Silon Jan Ing.

Jan Silon se narodil 14. 2. 1897. Bydlel ve Frýdku na ulici Josefa Hory č. 527. Pracoval pro Státní lesy. V zahradě svého bydliště začal včelařit v roce 1954, choval 2–4 včelstva. Za účelem zlepšení včelí pastvy obstaral k vysazení sazenice třešně ptáčnice, kterou včelaři vysadili ve frýdeckém lese. Řízky vrby lýkovcové byly vysazeny po Nových Dvorech okolo potoků. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Studený Josef

Josef Studený se narodil 10. 6. 1935. Bydlel ve Frýdku na ulici Maryčky Magdonové č. 1285. Povoláním byl technik VŽKG. Koupil frýdecké květinové zahradnictví od paní Emilie Gojové, v roce 1970 v něm začal včelařit se 2 včelstvy, v roce 1971 měl 3 včelstva. V roce 1975 si koupil domek se zahradou v Dolních Tošanicích. Zvýšil chov na 6 včelstev s tím, že chtěl kočovat k řepce olejné, pěstované Státním statkem v Hnojníku.

Surovec František

František Surovec bydlel ve Frýdku na Mariánské ulici č. 131 a na Škarabelově ulici č. 223. V roce 1957 měl 2 včelstva.

Sysala Vladimír

Vladimír Sysala se narodil 4. 5. 1944. Bydlel ve Frýdku na Sadové ulici č. 624. Povoláním byl zámečník. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1961. Včelstva choval v zahradě svého bydliště.

Šimík Miroslav Ing.

Miroslav Šimík se narodil 6. 2. 1926. Bydlel ve Frýdku na Bavlnářské ulici č. 2882. Byl ředitelem Státních lesů, včelařil v Nošovicích. Zemřel 28. 4. 1997.

Škuta Vladimír

Vladimír Škuta se narodil v roce 1892. Bydlel ve Frýdku na Husově ulici č. 433. Původním povoláním byl odborný učitel, byl ředitelem školy Petra Bezruče ve Frýdku a ředitelem muzea ve Frýdku-Místku. Na výstavě Bezručova kraje, pořádané ve dnech 29. 6. až 28. 7. 1935 ve Frýdku, zastupoval výstavní výbor a přednesl pozdravný projev. V roce 1957 měl jedno včelstvo. Zemřel v roce 1987.

Tomica Viktor

Viktor Tomica se narodil 2. 3. 1904 v Ropici u Těšína. Bydlel ve Frýdku na Dobrovského ulici č. 727. Povoláním byl úředník MěNV ve Frýdku. Včelařit začal ve svém rodišti, v roce 1955 se přestěhoval do Frýdku. Včelařil v pěkném včelíně s 1 až 5 včelstvy, v roce 1957 jich měl 5. Vstoupil do včelařské organizace Dobrá. V roce 1968 se odstěhoval do Hranic na Moravě, v krátké době zemřel.

Tošenovský František

František Tošenovský se narodil 4. 7. 1925. Bydlel ve Frýdku na Střelníční ulici č. 2358. Povoláním byl zámečník v Hutních montážích, od roku 1971 Důl Chlebovice. Včelařit začal v roce 1967 s 1 včelstvem. Postupně postavil včelín na 10 včelstev. V roce 1974 chov zvýšil na 9 včelstev. Vlivem nosemy mu zůstalo v roce 1975 jen 1 včelstvo.

Varadínek František

František Varadínek se narodil 22. 12. 1917. Bydlel ve Frýdku na Markově ulici č. 708. Pracoval jako úředník VŽKG, mostárna ve Frýdku-Místku. Od roku 1944 včelařil v zahradě svého bydliště se 2–3 včelstvy. V červnu roku 1944 zemřel. Jeho dcera **Milada Varadínková**, narozena 27. 6. 1948, povoláním technička VÚHŽ Dobrá, pokračovala ve včelaření do roku 1974. V roce 1957 měla 2 včelstva. Členské příspěvky platila na jméno svého zemřelého otce, který byl členem včelařské organizace Dobrá.

Vlček František

František Vlček se narodil v roce 1868, zemřel v roce 1913.

Vrubel Pavel

Pavel Vrubel se narodil 17. 5. 1953. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1824. Včelařství převzal po svém otci Albínu Vrublovi, který žil v Lučině č. 175. Byl členem včelařské organizace Dobrá v letech 2001 až 2002.

Zápalka

Bydlel na náměstí ve Frýdku.

Zeman Oldřich

Oldřich Zeman se narodil 30. 9. 1929. Bydlel ve Frýdku na Jiráskově ulici č. 2534.

Na zahradě ve včelíně choval 6 včelstev. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1975.

Včelařský kroužek při 1. osmileté škole národního umělce Petra Bezruče

Sídlo: Frýdek, Rudé armády č. 454 /nyní T. G. Masaryka/.

Natěračský mistr **Ferdinand Bužek** při svém zaměstnání nestačil s volným časem pro chov svých 4 včelstev, tak je daroval i s úly škole v roce 1954. Vytvořil tak základ pro založení prvního včelařského kroužku při škole. Chovu včel se ujal profesor **Zdeněk Rokos** z Frýdku, který žil na Jiráskově ulici č. 1029. Choval 3–4 včelstva.

Včelařský důvěrník pro Frýdek-město, **Eduard Embert** (Frýdek, Střelniční ulice č. 338), založil v roce 1955 při škole včelařský kroužek a byl jeho vedoucím do roku 1965. Jaké byly výsledky a kdy včelařství vlivem stavebního ruchu zaniklo, je uvedeno v záznamech ředitelství školy.

Včelařský kroužek při 2. základní devítileté škole ve Frýdku-Místku

Sídlo: Frýdek, Bruzovská ulice č. 440.

Včelařský důvěrník pro úsek Frýdek-město **Eduard Embert** (bydliště Frýdek, Střelniční č. 338) založil v roce 1956 při škole včelařský kroužek a byl jeho vedoucím do roku 1965. Po něm převzal vedení kroužku včelař **Karel Mec** (Frýdek, Bruzovská ulice č. 443). Přístup včelařskému kroužku k výuce včelařství povolil **Jindřich Kotásek**. Kroužek s chovem 2 včelstev byl zrušen vlivem stavebního ruchu. Podrobnosti a výsledky jsou v záznamu ředitelství školy.

Včelařský kroužek při 5. základní devítileté škole ve Frýdku-Místku

Sídlo: Frýdek, ulice Elišky Krásnohorské č. 2254.

Jeho vedoucím byl **František Ručka**. O činnosti kroužku psal kroniku, která byla vystavena u příležitosti výstav k 80., 90. a 100. výročí založení včelařské organizace Dobrá.

Při vzniku kroužku včelaři z Frýdku darovali 0,75 kg mezistěn, 1,20 kg včelího vosku a 7,5 kg voštin. Vše převzal **František Ručka** dne 18. 5. 1961.

O činnosti včelařského kroužku František Ručka napsal:

„Včelařský pionýrský kroužek při 5. základní devítileté škole ve Frýdku – Sídliště, byl založen r. 1962 na návrh s. učitele Jaromíra Václavíka. Do kroužku se přihlásilo 15 žáků od 2. třídy až do devátých. Pionýrská organizace přispěla 611,60 Kč, byly zakoupeny 2 úly univerzály, taktéž usazeny 2 včelstva, které daly 30 kg medu, což nám dodalo chuti. Taktéž se začal stavět na školní zahradě včelín pro 5 včelstev a s menší pracovní. Včelín jsme postavili s členy kroužku sami, a to z odpadového dříví, které se povalovalo kolem školy a zůstalo od stavění dílen,

takže školu to nestálo žádné peníze. V roce 1963 byly zakoupeny další 2 úly budečáky za 520 Kč, které poskytla pionýrská org. ze svých peněz. Z výtěžku za med se kupovalo včelařské nářadí, byly usazeny další dva roje, takže kroužek vlastnil včelín a 4 včelstva. V r. 1963 bylo 25 členů kroužku.

*A tak kroužek se rozvíjel zdárně, dokud byla podpora ze strany ředitelství. V r. 1965 byl zakoupen další úl budečák a různé včelařské věci, takže hodnota včelařského kroužku činila za 5 let 10 000 Kč. Po vystřídání ředitelství na škole a vystavění blízko včelína králíkárný kroužek začal ochabovat, ne ze členů kroužku. Stálé rušení včelstev na včelíně jinými žáky, přes stálé upozorňování jak učitelů, tak ředitele, aby žáky ve třídách upozorňovali, aby včelám dali pokoj, to se nestalo. Až v r. 1971, kdy jsem pro nemoc nebyl týden na včelíně, byla česna zaházena hlínou a 3 včelstva udušena. To mne tak dojalo, jako vedoucího kroužku, a kroužek zanikl. Podotýkám, že žádný kroužek na škole nemá trvání, kde není podpora od ředitelství školy. Kroužek se scházel pravidelně každý týden, v zimním období jednou měsíčně. Byly konány také přednášky a promítány výchovné filmy, které nám vždy ochotně zajišťoval **Emil Fojtík**, včelařský důvěrník."*

rok	žáků	rok	žáků	rok	žáků	rok	žáků	rok	žáků
1962	15	1964	30	1966	20	1968	12	1970	16
1963	25	1965	18	1967	28	1969	32	1971	22

V průběhu 10 let navštěvovalo včelařský kroužek celkem 218 žáků.

Včelařský kroužek při Pomocné škole ve Frýdku-Místku

Sídlo: Frýdek-Místek, Pionýrů č. 1280.

Po založení včelařského kroužku v roce 1957 byl jeho vedoucím **Václav Merta**, který bydlel v Místku na Riviéře. Chov 1 včelstva. Podrobnosti a výsledky do zrušení kroužku jsou zapsané na ředitelství školy.

Nové Dvory-Baranovice

Bartek Adolf

Adolf Bartek se narodil 8. 12. 1926. Bydlel ve Frýdku na Puškinově ulici č. 1735, od roku 1969 na ulici Elišky Krásnohorské č. 149. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařit začal v roce 1968 se 3 včelstvy, která měl umístěna na zahrádkářských parcelách Válcoven plechu v Lískovci (zahrádkářská osada u Lískovecké ulice).

Bednarčík Leopold

Leopold Bednarčík se narodil 12. 11. 1906. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích, ulice Podlesí č. 1821. Povoláním byl soustružník. Začal včelařit

v roce 1968 se 2 včelstvy, ke své spokojenosti v letech 1969–1971 choval 5 včelstev.

Bílko Josef

Josef Bílko se narodil 23. 3. 1925. Bydlel ve Frýdku na ulici Stanislava Kostky Neumanna č. 1628. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Od roku 1963 byl členem včelařské organizace Dobrá. Od **Ladislava Zdražila** převzal 2 včelstva, chov pak zvýšil na 3. V roce 1971, po výstavbě svého rodinného domu na pozemku v obci Lískovec, přestoupil se svými 3 včelstvy do včelařské organizace Sedliště.

Fiala Petr

Petr Fiala se narodil 11. 7. 1951. Bydlel ve Frýdku na ulici U nemocnice č. 1798. Včelařil od roku 1980, kdy se stal i členem včelařské organizace Místek. Do organizace Dobrá se přihlásil v roce 1994. Svá včelstva měl v kočovném voze, později na včelnici, v místě bydliště choval 3 včelstva.

Grygar Leopold

Leopold Grygar se narodil 26. 6. 1900. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Poříčí č. 1187. Povoláním byl topičský mistr Československých státních drah. V blízkosti frýdeckého lesa v zahradě **Leopolda Bednarčíka**, Nové Dvory-Baranovice, postavil chatu a vedle pěkný včelín pro 8 včelstev, ve kterém včelařil od roku 1953 se 6–7 včelstvy. Členem včelařské organizace Dobrá byl od 1. 1. 1956. V roce 1958 měl u 3 včelstev roztočovou nákazu a v roce 1960 mu uhynula na tuto nákazu 4 včelstva, na slušných zásobách. Výzkumná stanice v Opavě, Purkyňova č. 10, sdělila, že včelstva uhynula na silnou roztočovou nákazu, na nose mu byla negativní. Dalším šetřením u Státního vědeckého ústavu v Praze, pobočka v Opavě, bylo sděleno, že zbylá 2 včelstva jsou středně silně zamořena, a 1 včelstvo s nejslabším onemocněním. Ošetřením léčivem Bef včelstva zachránil. V roce 1966 včelařil se 2 včelstvy, včelaření po něm převzal jeho švagr **Leopold Bednarčík**.

Hassan Jiří

Jiří Hassan se narodil 12. 12. 1961. Bydlel ve Frýdku v ulici Zátíší č. 1786. Včelařil od roku 1985. Ve svém bydlišti choval 2 včelstva. Členem včelařské organizace Dobrá byl v letech 1986 až 2001. Včelaření po něm převzal jeho syn **Kamil**.

Hassan Kamil

Kamil Hassan se narodil 20. 12. 1993. Bydlel ve Frýdku v ulici Zátíší č. 1786. Od roku 2001 choval 2 včelstva. Za člena včelařské organizace Dobrá byl přijat 8. 8. 2003. V letech 2004 až 2005 choval 2 včelstva.

Holuša Karel Ing.

Karel Holuša se narodil 9. 12. 1964. Bydlel ve Frýdku na Jilemnického ulici č.

1803. Povoláním byl vedoucí provozu. Včelařil od roku 1990, členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1991.

Hradečný Stanislav

Stanislav Hradečný se narodil 13. 4. 1953. Bydlel ve Frýdku na ulici K lesu č. 1814. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1989. V roce 1998 choval 5 včelstev, v roce 2001 měl 2 včelstva a v roce 2005 3 včelstva.

Jendrisek Josef

Josef Jendrisek se narodil 16. 2. 1932. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1820. Povoláním byl jeřábník VŽKG. Včelařit začal po postavení rodinného domu v roce 1970. Na své zahradě choval 1 až 3 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Kanalaš Vojtěch starší

Vojtěch Kanalaš starší se narodil 19. 1. 1932 v Košicích. Bydlel ve Frýdku na třídě Rudé armády č. 1147, později na ulici K lesu č. 1805. Povoláním byl zedník, topič MěNV ve Frýdku-Místku. V roce 1954, při svém zednickém zaměstnání, přicestoval z Košic za prací do Havířova. V roce 1962 odcestoval do Vidnavy, kde při svém zaměstnání si oblíbil včelaření. V roce 1965 začal včelařit se 3 včelstvy ve včelíně. Chov včelstev každoročně zvyšoval a v roce 1967 si zhotovil kočovný vůz pro 12 včelstev. Svým příchodem do Frýdku v roce 1973 přivezl i kočovný vůz s 12 včelstvy, 3 včelstva pak měl ve stojanech, které 2 roky choval ve frýdeckém lese. V roce 1975 kočoval se 14 včelstvy k řepce olejné v Dobraticích a v roce 1976 kočoval již s 19 včelstvy k řepce olejné, pěstované v Tošanovicích. Následně kočoval k pěstovanému bobu ve Smilovicích. Plodiny pěstoval Státní statek v Hnojníku, který přísun i odsun včelstev prováděl na vlastní útraty. Za opylování rostlin Státní statek vyplatil každému včelaři za jedno přísunuté včelstvo k pěstované řepce olejné ročně 50 Kč, a k pěstovanému bobu 30 Kč. V roce 1976–1977 si koupil vůz /vlečku/ od autobusu ČSAD, do kterého zabudoval včelí příbytky a v kočování pokračoval. V kočovném voze, který umístil ve frýdeckém lese, choval 15 včelstev. Celkem měl v roce 2000 26 včelstev, v roce 2001 20 včelstev.

Kanalaš Vojtěch mladší

Vojtěch Kanalaš mladší se narodil 8. 11. 1958. Bydlel ve Frýdku na Jeronýmově ulici č. 393. Byl členem včelařské organizace Dobrá od roku 1992. Včelstva měl umístěna v bydlíšti svého otce. V roce 2000 choval 10 včelstev, o rok později 5 včelstev.

Lubina Antonín

Antonín Lubina se narodil 6. 12. 1931. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 2517, nyní ulice P. Jilemnického č. 2517. Povoláním byl úředník VŽKG. Začal vče-

lařit po postavení rodinného domu a založení zahrady v roce 1965, zároveň se stal členem včelařské organizace Dobrá. V letech 1970–1971 choval 5 včelstev, v roce 2000 3 včelstva. Zemřel 1. 10. 2002.

Malý Antonín

Antonín Malý se narodil 13. 6. 1947. Bydlel ve Frýdku na ulici K Hájku č. 2980, později na ulici Zátíší. Členem včelařské organizace Dobrá se stal 12. 8. 1988. Od 19. 3. 1994 byl včelařským důvěrníkem obvodu č. 5, Frýdek, znovu byl zvolen důvěrníkem 22. 3. 1997. Byl členem výboru organizace, od roku 1995 zastával funkci hospodáře. V kočovném voze umístěném na své zahradě v Zátíší choval až 25 včelstev, v letech 2000–2001 jich měl 20. U příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá, obdržel od ZO ČSV „ČESTNÉ UZNÁNÍ“, za zásluhy a rozvoj včelařství.

Němec Bohuslav

Bohuslav Němec se narodil 24. 12. 1935. Bydlel ve Frýdku na Tolstého ulici č. 227. Povoláním byl řidič aut Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařit začal v roce 1963 se 2 včelstvy v rodišti své manželky rozené **Bendové** v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1781. Zároveň se stal členem včelařské organizace Dobrá. V roce 1967 choval 1 včelstvo. Pro neúspěchy odstěhoval včelstvo do svého rodiště v Raškovicích.

Novák Milan

Milan Novák se narodil 6. 11. 1964. Bydlel v Místku na Anenské ulici č. 690.

Pliska Karel Ing.

Karel Pliska se narodil 5. 9. 1943. Bydlel ve Frýdku na Lískovecké ulici č. 1745. Od roku 1986 byl členem včelařské organizace Dobrá. Ve včelíně choval v moravských universálech 3 až 5 včelstev.

Ručka František

František Ručka se narodil 22. 12. 1911. Bydlel ve Frýdku na Puškinově ulici č. 2080 a na Lískovecké ulici č. 1747. Povoláním byl hutník Válcoven plechu Frýdek-Místek. Včelařil od roku 1937 v Sedlístích, byl členem včelařského spolku Lískovec. V roce 1961 dostavěl včelín pro 5 včelstev v zahradě 5. devítileté základní školy ve Frýdku, Sídliště č. 2254, a osadil tam 2 včelstva. Pro žáky školy založil včelařský kroužek a byl jeho vedoucím. Do roku 1965 postupně včelstva rozmnožil na 5. Dne 25. června 1971 ohlásil, že se mu včelaření při škole nedaří, včelín se stal terčem vandalství, bylo do něj házeno kamení s hlínou, která ucpávala česna úlů. Podrážděná včelstva pak byla v takovém úpadku, že by se je nepodařilo na zimu úspěšně zazimovat. Tak byla včelstva i včelařský kroužek zrušen. O činnosti kroužku psal Ručka kroniku. Všechny podrobné záznamy o vzniku, chodu a zániku včelařského kroužku jsou na škole zapsané, viz dále **Včelařský krou-**

žek 5. základní devítileté školy ve Frýdku.

Již jako důchodce **František Ručka** včelařil kvůli opylení stromů na zahradě svého nového bydliště ve Frýdku v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1441. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání ZO ČSV. Společně včelařil se svým zetěm **Jaromírem Václavíkem**.

Staník Ondřej

Ondřej Staník se narodil 1. 4. 1932. Bydlel ve Frýdku na Lubojackého ulici č. 2365. Povoláním byl stolař ve Válcovnách plechu ve Frýdku-Místku. Začal včelařit na Slovensku ve Vysoké nad Kysucou, kde měl průběžně 2–15 včelstev již od roku 1948. Ve Frýdku měl úly umístěné na zahradě svého bydliště od roku 1967. Zde měl 1–6 včelstev.

Szurman Pavel

Pavel Surman se narodil 14. 1. 1912. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1788. Povoláním byl úředník Válcoven plechu v Lískovci. Včelařil s 5 včelstvy v zahradě svého bydliště. V roce 1955 byla včelstva napadena roztočovou nákazou. V roce 1956 zazimoval 6 včelstev a na jaře 1957 oznámil, že má jen 2 včelstva. Bez vyšetření se rozhodl sám 4 včelstva spálit. Dne 6. 8. 1957 byl po příjezdu pracovníků včelařské výzkumné stanice v Opavě u 1 včelstva potvrzen nález moru včelího plodu. Zemřel 7. 3. 1966.

Ševeček Rudolf

Rudolf Ševeček se narodil 16. 4. 1924. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1370. Včelařit začal v roce 1950. Do roku 1968 měl svá včelstva v Těrlicku, od roku 1969 na zahradě svého bydliště ve Frýdku. Choval až 10 včelstev.

Šedý Alois

Alois Šedý se narodil 26. 5. 1886, zemřel 20. 7. 1946. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1788. Byl domkařem s kouskem pole a louky, pracoval jako železniční zřízenec. Včelařil v úlech vlastní výroby, na své zahradě vedle domu si postavil včelín pro 10 včelstev. Na krajině výstavě ve Frýdku v roce 1935 vystavoval 1 kg mezistěn vlastní výroby, voskové výrobky a starožitný kuřák. Byl dobrým rádčem mladým včelařům, členem výboru včelařského spolku a také včelařským důvěrníkem pro spolek v Dobré. K včelaření přivedl také svého zetě **Pavla Surmana**.

Tkačík Pavel

Pavel Tkačík se narodil 23. 11. 1947. Bydlel ve Frýdku na Rybnické ulici č. 1789. Pracoval jako automechanik ve Válcovnách plechu ve Frýdku-Místku. Začal včelařit v roce 1965 místo svého otce **Eliáše Tkačíka**, který ztratil odolnost proti včelímu bodnutí. V tomtéž roce se stal členem včelařské organizace Dobrá. Postavil

si včelín pro 4 včelstva, ve kterém choval 2 až 3 včelstva, v roce 1971 měl 4 včelstva.

Václavík Jaromír

Jaromír Václavík se narodil 4. 4. 1934. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1441 a ve Frýdku na Lískovecké ulici č. 1746. Byl hudebníkem Janáčkovy filharmonie v Ostravě. Začal včelařit v roce 1974 společně se svým tchánem **Františkem Ručkou**. Choval 2 až 3 včelstva, byl členem včelařské organizace Dobrá.

Veselský Svetožár

Svetožár Veselský se narodil 7. 10. 1944. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1819. Pracoval jako zámečník v závodě Slezan ve Frýdku-Místku. Již od 6 let pomáhal při včelaření svému otci **Augustinu**. Svým vstupem do stavu manželského přesídlil do rodinného domu v těsné blízkosti frýdeckého lesa, kde začal v roce 1970 po postavení včelínu včelařit se třemi včelstvy. Zároveň se stal členem včelařské organizace v Dobré. Při změně bydliště včelaření zanechal.

Vojtyla Alois

Alois Vojtyla se narodil 23. 3. 1914. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1823. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Začal včelařit v roce 1962 na zahradě svého bydliště. Měl 2 včelstva. Pečoval také o včelí pasivu ve své staré pískovně. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Zdražil Ladislav

Ladislav Zdražil se narodil 31. 3. 1920. Bydlel ve Frýdku na Rybnické ulici č. 1766. Začal včelařit v roce 1956 ve včelíně pro 8 včelstev. V roce 1957 zvýšil počet včelstev na 5. Včelstva chránil před roztočovou nákazou léčivem Bef. V roce 1963 se roztočová nákaza objevila znovu u 3 včelstev a včelaření zanechal. Včelaření se 2 včelstvy převzal jeho švagr **Josef Bílko**.

Židek Jaroslav

Jaroslav Židek se narodil 25. 3. 1924. Bydlel v Nových Dvorech-Baranovicích č. 1779, od roku 1965 na č. 2481. Povoláním byl zámečník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Začal včelařit v roce 1956 ve své zahradě se 2 včelstvy. Od roku 1966 zvýšil chov na 3 včelstva. Svá včelstva chránil účelně proti roztočové nákaze. V roce 1973 postavil včelín na kraji frýdeckého lesa a svá 4 včelstva do něj přemístil. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Zemřel 1. 7. 2005 ve věku 81 let.

Nové Dvory-Vršavec

Bezecný Adolf

Adolf Bezecný se narodil 6. 9. 1895. Bydlel v hájence na Morávce, povoláním byl

lesník. Včelařil od roku 1929 s 1 včelstvem, postupně si dělal úly sám, v roce 1935 měl 11 včelstev, od kterých při velmi dobré snůšce v Krásné (Mohelnici) Jestřábí vytočil 300 kg medu. Dne 17. 3. 1957 přestoupil do včelařské organizace Dobrá a změnil své bydliště na Frýdek, Bruzovská ulice č. 1844. V zahradě svého nového bydliště choval 4 včelstva a 6 včelstev choval v zahradě svého zetě Františka Petra, Raškovice č. 91. Služebně byl zaměstnán ve frýdeckém lese. V roce 1964 onemocněl a 30. 7. 1965 zemřel. Včelařství převzala jeho manželka **Hermína Bezečná**, narozená 21. 3. 1899. Byla členkou včelařské organizace Dobrá. Z důvodů neúspěšného včelaření přemístila v roce 1967 svá 4 včelstva z Frýdku do Raškovic, kde udržovala včelařství do roku 1974. Zemřela v roce 1978.

Borovec Karel

Karel Borovec se narodil 2. 11. 1888. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 371, nové č. 1829. Pracoval u MěNV ve Frýdku, po ukončení druhé světové války byl v důchodu. V důchodu zastupoval občany úseku Nové Dvory-Vršavec u Místního národního výboru ve Frýdku. Chalupu na Vršavci, podezděnou dřevěnicí číslo 371, koupil od pana **Pekárka** (po přechíslování dům č. 1829). Přistěhoval se z Kunčiček u Bašky v roce 1950, včelařil neorganizovaně. V roce 1952 v červnu měl u 1 včelstva mor včelího plodu, vše bylo spáleno. K 1. 1. 1955 vystoupil z včelařského spolku, a od 1. 1. 1956 byl znovu členem včelařské organizace Dobrá. Na zahradě měl malý včelín pro 5 úlů – almárků. Včelařil ještě v roce 1957, kdy splnil dodávku medu 2,6 kg a zazimoval opět 2 včelstva. V roce 1957 měl 2 včelstva, pak ale všechno prodal a odstěhoval se do města. Zemřel 30. 10. 1965. Od 1. 1. 1958 začal na stanovišti včelařit **Eduard Friedl**.

Carbol František starší

František Carbol starší se narodil 23. 2. 1858. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1832. Vlastnil zděný dům s velkou zahradou, pracoval jako stolař. Na štítě svého domu měl dřevěné hodiny vlastní výroby, o které pečoval, aby ukazovaly čas. V zahradě svého bydliště, mezi ovocnými stromy, měl včelín pro 12 včelstev. Včelstva choval v 10–12 moravských stojanech vlastní výroby. Po první světové válce zhotovil také včelín s úly svému synovi **Františkovi** bydlícímu ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1831. Ten měl v roce 1957 1 včelstvo. **František Carbol starší** své hospodářství přenechal zetěvi **Josefu Kozlovi**, rodákovi ze Skalice. Zemřel dne 26. 10. 1934.

Carbol František mladší

František Carbol mladší se narodil 22. 9. 1884. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 1831, povoláním byl kovář ve frýdecké pilníkárně pod Landekem. V roce 1923 v zahradě svého bydliště se svým otcem **Františkem Carbolem** postavil včelín s úly na chov 12 včelstev a začal včelařit. Dařilo se jeho včelkám a jemu také. Po druhé světové válce choval jedno včelstvo na celém včelíně, v roce 1958 mu včelstvo osiřelo. **Emil Fojtík starší** mu nabídnul náhradní včelstvo, ale od-

pověděl, že už toho nechá. Dne 24. 4. 1969 zemřel. Nikdo z rodiny včelaření neobnovil.

Cigna Miloš Ing.

Miloš Cigna se narodil 1. 7. 1950. Bydlel ve Frýdku na Habrové ulici č. 2943. Pracoval pro Státní lesy. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1989.

Fojtík Emil starší

Emil Fojtík starší se narodil 12. 1. 1898. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1843, před přechíslováním č. 1109. Povoláním byl provozní údržbář – zámečnický, také kartotékař, dílovedoucí závodu 1, Vysoké pece VŽKG Ostrava. V invalidním důchodu byl od 26. 3. 1950. Po postavení rodinného domu v roce 1930, pořízení zahrady a zhotovení 4 úlů na rozměry rámků 24 x 39 cm (úzko vysoké), horem a zadem přístupných, se dvěma polomedníky, začal včelařit v roce 1933. Polomedníky byly pro rozměr polorámků 24 x 19 cm, po spojení dvou pro 24 x 39 cm. V roce 1935 dovezl 1 úl vlastní výroby (bez včel) na krajinskou výstavu Bezručova kraje, pořádané ve školní zahradě Bezručovy školy ve Frýdku, a také byl přijat za činného člena do Včelařského spolku na Frýdecku. Důvěrnické práce do roku 1937 vyřizoval tehdy starý včelař **Alois Šedý**. Po zdařilé krajinské výstavě došlo k činnosti pro zvelebení včelí pastvy v hliništi cihelny Hans Pohl ve Frýdku, ve spolupráci s německými včelaři. Všeho vedoucím byl včelař **Antonín Muroň**. Byl tehdy místopředsedou včelařského spolku Dobrá, který dodával různé sazenice a semena. Rovněž se konaly včelařské besedy českých a německých včelařů, a to v hostinci Na Veselé. S příchodem roku 1937–1938 se to změnilo. Všichni včelaři z Frýdku a Nových Dvůrů přestoupili do včelařského spolku v Místku z důvodů, že v místeckém včelařském spolku bylo možno upisovat akcie na postavení včelařského cukrovaru, a ve včelařském spolku Dobrá tato možnost nebyla, protože to nebylo odhlasováno. Od roku 1938 až do ukončení války byl včelařským důvěrníkem z Panských Nových Dvůrů **Karel Kašper**. Po ukončení druhé světové války se tito odešli včelaři vrátili z místeckého spolku do včelařského spolku v Dobré. Důvěrnictví pro Frýdek, Nové Dvory převzal včelař **Ludvík Kosniovský**. Od února 1949 do roku 1950 byl včelař **Emil Fojtík starší** nemocen a včelařila jeho manželka **Anna Fojtíková**. Od 28. září 1950, již jako důchodce, pokračoval ve včelaření s 5 zazimovanými včelstvy. Od roku 1952 až do roku 1959 navštěvoval včelařské přednášky a kurzy, pořádané na výzkumné stanici, odbor včelařství, Purkyňova č. 10 v Opavě. Dne 12. 8. 1952 dostal od včelařského spolku Dobrá zprávu, že má u včelstva čís. 3 roztočovou nákazu. 11. 9. 1952 obdržel od včelařského spolku Dobrá léčivo Bef a potřebné skleničky na odpařování zdarma. 22. 3. 1954 dostal od včelařského spolku zprávu, že má u včelstva čís. 5 roztočovou nákazu. Večer po návratu včel s pastvy včelstvo vysílil a úl desinfikoval. Ostatním šesti včelstvům dal léčivo Bef, na vydatnější odpařování přes trubičky z husích brk (lidový výzkum dle sdělení zdravotníka **Aloise Mališe**). Od 31. 5. 1955 do roku 1975 měl svá včelstva bez nálezu roztočové nákazy.

17. 4. 1955 převzal včelařské důvěrnictví od předešlého důvěrníka **Ludvíka Kosniovského** a zároveň převzal včelařský pastevní odbor spolku. Do důvěrnického stavu pro Frýdek-město a Nové Dvory převzal od předešlého důvěrníka 24 včelařů s 89 včelstvy. K 1. 5. 1955 zůstalo 68 včelstev, z toho mělo 44 včelstev roztočovou nákazu. Pro tlumení roztočové nákazy u všech včelstev obdržel od spolkového zdravotníka **Aloise Mališe** (od 10. 10. 1955 až 19. 10. 1955) zdarma 16 litrů léčiva Bef a 30 vybavených skleniček na odpařování. Ze zdravotních důvodů byly rozhodnutím Okresního národního výboru neobsazené včelíny včelařů **Ignáce Pětroše, Albíny Vlčkové a Marie Hradilové** po desinfekci uzavřené. Dále byly zabetonované otvory ve starých lípách, jedné u frýdeckého hřbitova a druhé na Černé cestě u kříže, kde každoročně se usazovaly roje, aby přes zimu uhynuly. Provedli to včelaři **Eduard Embert, Hubert Lamla a František Zdržava**. 4. 12. 1956 zemřel předseda včelařského spolku v Dobré **Karel Fojtík**. Na výroční členské schůzi konané dne 10. 3. 1957 převzal **Emil Fojtík starší** funkci místopředsedy spolku, kterou vykonával do roku 1964. Členem krajské nálezové komise byl od 1. 10. 1958 do konce roku 1965, kdy tato organizace zanikla. V letech 1959 až 1962 absolvoval I. až III. ročník Družstevní školy práce, učební obor včelařství. Závěrečné zkoušky vykonal vždy s prospěchem výborným. Byl delegován na ustavující okresní a ustavující krajskou konferenci ČSV v roce 1960. Jeho činnost je doložena: v 10 svazcích pod názvem „VČELAŘSTVÍ FRÝDEK“, léta 1957 až 1978, ve svazku ZÁZNAMY ROZTOČOVÁ NÁKAZA, FRÝDEK, ve svazku ZÁZNAMY MOR VČELÍHO PLODU, FRÝDEK, ve svazku NEMOC VČEL BRUZOVICE 1958 do 1961, ve složce VÝKUP MEDU 1957–1962, Frýdek, Panské Nové Dvory, Staré město, v sešitě ZÁZNAMY z kontrol tlumení moru včelího plodu. Včelařské důvěrnictví po něm převzal v roce 1972 **František Peterek**.

Všechny úly na včelnici byly jeho výroby, až na jeden, umístěný na úlové váze. Je to úl označen razítky: „*jsem vyroben ve včelař. závodu VÁCHA ČSR*“ s číslem „116“. Překvapení nastalo před obnovou nátěru. Při broušení dvířek se zobrazil nápis „SLET 32“ - úl byl vyroben na počest sokolského sletu v roce 1932. Je horem i zadem přístupný, pro rámkovou míru 39 x 24 cm, na teplou stavbu, dno má odnímatelné. Plodiště bylo opatřeno v boční stěně pozorovacím okénkem, které bylo zrušeno, zadní posuvné okénko zůstalo. Na boční straně je otvor pro výsuvné krmítko z pocínovaného plechu. Vnitřek krmítka je vyplněn dřevěným roštem. Horem přístupný medník pro 12 rámků, je rovněž opatřen krmítkem. Dřevěný kryt je zateplen slaměnou rohoží.

Emil Fojtík starší se věnoval zušlechtnění chovu včel nákupem oplozených včelích matek. Z nejlépe osvědčených pak sám včelí matky rozmnožoval. K tomu si zhotovil upravené rámky pro série matečnicků a klíckování, oplodňáčky a plemenáčky.

Zaznamenával údaje z fenologických pozorování, včetně podrobných údajů o počasí a stavu úlové váhy. Také vyplňoval „ÚLOVÉ VÝKAZY“, ve kterých jsou přehledné informace o chovu včel.

U příležitosti stého výročí založení Ústřední včelařské organizace v Čechách

(1872–1972), udělil **Emilu Fojtíkovi** PAMĚTNÍ PLAKETU ÚV ČSV Praha. Zároveň ČESTNÉ UZNÁNÍ obdržel od Českého svazu včelařů, okresní výbor – datum není uvedeno. V roce 1972 obdržel od základní organizace knihu ROHÁČE s věnováním „Za dlouholetou a obětavou práci důvěrníka“. V upomínku za dlouholetou obětavou práci „pastevního referenta“ ZO ČSV Dobrá věnovala knihy PRAKTICKÁ DENDROLOGIE – 1. a 2. díl.

Zemřel 4. 6. 1978. Dědicem se stal jeho syn **Emil Fojtík mladší**.

Ve svých ručně psaných Vzpomínkách na vlastní život a včely Emil Fojtík starší napsal:

„Baranovice

V roce 1903 rodiče bourali dřevěnou chalupu doškama a šindelem krytou a přestavěli na zděnou z cihel vyrobených a pálených na vlastním pozemku (číslo dřevěné a přestavěné chalupy 415, dnešní 1784).

V roce 1904 začátek školní docházky, která končila v roce 1912 projitím 5. tříd obecných a 3. tříd měšťanské školy v německém jazyku.

V roce 1912 nástup do učení řemesla zámečnického, které končilo v roce 1915 v mechanické tkalcovně Jos. Munk ve Frýdku, s projitím 2. tříd pokračovací školy v jazyku německém.

Říjen 1915 až duben 1916 pracoval jako zámečník u fy. Karel Chorvat kotlárna, strojírna, mědikovectví ve Frýdku.

Květen 1916 nástup domobranecké služby vojenské do Olomouce k dělostřeleckému pluku čís. 5., v září na bojiště ruské a 1918 z italského návrat 13. listopadu domů.

Dne 21. listopadu 1918 jsem nastoupil do zaměstnání jako zámečník ve Vítkovicích – železárnách a 25. března 1950 invalid. důchod.

V únoru 1926 jsem vstoupil do stavu manželského.

V roce 1930 jsme si s manželkou na Nových Dvorech Vršavec postavili rodinný domek čís. 1109, nyní čís. 1843, potom zahradu a v roce 1933 jedno včelstvo v úlu vlastní výroby na plastovou míru 39x24 cm na stojato, horem a zadem přístupných se dvěma polomedníky. Takové úle jsem zhotovil 4 a včelařím v nich dodnes.

V roce 1935 jsem 1 úl dovezl na krajiňskou výstavu ve dnech od 29. června až 28. července ve Frýdku a také jsem byl přijat za činného člena včelařského spolku na Frýdecku sídlo Dobrá u Frýdku. Spolek byl založen v roce 1906 řídícím učitelem Václavem Slívou v Sedlištích, a ještě v tomto roce přeložen do Dobré u Frýdku s předsedou Václavem Slívou.

Včelařské důvěrnické práce mezi včelaři a spolkem vyřizoval tehdy př. Alois Šedý. Byl to starší včelař, který mne byl také velmi dobrým poradcem k zhotovení včelích úlů a včelařem v nich.

Po zdařile krajiňské výstavě v roce 1935 došlo k činnosti pro zvelebování včelí pastvy v hliništi cihelny Hans Pohl ve Frýdku. Ve spolupráci s německými včelaři spolek v Dobré dodával sazenice, keře, stromky, vedoucím byl včelař př. Muroň, lesní fořt ve Starých Hamrech své bydliště měl na Těšínské ulici ve Frýdku pod

kostelem u Joštu, jako doplněk pořádal též společné besedy českých a německých včelařů v hostinci na Veselé.

Příchodem roku 1937–1938 se mnoho změnilo, všichni čeští včelaři z Frýdku přestoupili do místeckého včelařského spolku. Důvod: v místeckém včelařském spolku byla možnost stát se akcionářem stavby včelařského cukrovaru, kdežto včelařský spolek pro Frýdecko to zamítl, osobně jsem uznal jednání včelařského spolku pro Frýdecko v Dobré za spravedlivé, a tak jsem zůstal opuštěn jako neposlušný, ale pracovníci spolku v Dobré mne vyřizovali včelařské záležitosti – dodáváním cukru pro zazimování včelstev a ostatní prostřednictvím důvěrníka včelaře p. Karla Kašpera s Panských Nových Dvorů po celou dobu trvání druhé světové války.

Po ukončení války 1945 vrátili se frýdečtí včelaři z Místeckého spolku zpět do spolku pro Frýdecko v Dobré – ke stavbě včelařského cukrovaru nedošlo. Důvěrnické práce převzal nejstarší včelař p. Ludvík Kosniowski – nastala doba starosti o práce pro tlumení roztočové nákazy, která se vlivem různých přesunů včelstev značně rozšířila.

Roztoč je drobnohledný cizopasník – žije ve vzdušnicích včel – také se tam rozmnožuje a živí včelí krví – léčivo proti roztočům je plyn odpařený z léčiva, který neškodí včelám a zneškodňuje roztoče. V roce 1947–1948 byl k tomu použit Novofrov – neosvědčil se, bylo hodně škod a nespokojenosti.

První léčení Befem bylo zkoušeno jeho vynálezcem prof. Dr. Jaroslavem Svobodou, ředitelem Výzkumného ústavu včelařského v Dole, založeném r. 1922 p. Libčice n/Vlt., v roce 1949.

Léčení léčivem Bef je pro včelaře snadnější a účelnější, než předešlé. Odpařením léčiva z lahvičky 100 ml. za 20 dní z počátku knotem přes skleněné trubičky a nyní už jenom opatření otvoru lahvičky drátěnou spirálkou k zamezení přechodu včel do lahvičky se osvědčilo, při občasných kontrolách prostřednictvím okresního veterinárního zařízení jsou podané vzorky mrtvých včel na roztočovou nákazu většinou bez nalezů nákazy. Na ochranu proti nákaze dáváme včelám každoročně na podzim 1 lahvičku 100 ml. Befu k odpaření.

Vyšetření včelstev na roztočovou nákazu prováděla Státní výzkumná stanice zemědělská – odbor včelařství v Opavě, Purkyňova ul. č. 10.

Vzorek k vyšetření obsahoval 30 mrtvých včel ze zimního období vložených do krabičky od zápalek s nálepkou adresy včelaře a č. úlu.

Od let 1952–1953 bylo vyšetřeno 83 vzorků od včelařů města Frýdku s nálezem 1 vzorku s roztočovou nákazou, v dalších letech v roce 1954 107 vzorků od 30 včelařů, roztočová nákaza zjištěna u 25 vzorků od 12 včelařů

v roce 1955 89 vzorků od 25 včelařů, nákaza u 20 vzorků od 9 včelařů

v roce 1956 132 vzorků od 32 včelařů, nákaza u 8 vzorků od 5 včelařů

v roce 1957 141 vzorků od 35 včelařů, nákaza u 4 vzorků od 3 včelařů

v roce 1958 199 vzorků od 52 včelařů, nákaza u 9 vzorků od 5 včelařů

v roce 1959 135 vzorků od 27 včelařů, nákaza u 10 vzorků od 6 včelařů

v roce 1960 147 vzorků od 33 včelařů, nákaza u 20 vzorků od 7 včelařů

Od roku 1961 se roztočova nákaza vyšetřuje z příkazu neb povolení okresního veterinárního zařízení včelařům, kteří své včelstva stěhují, kočují za včelí pastvou, registrovaným chovatelům matek a každoročně od několika včelařů a několik včelstev namátkou.

17. 4. 1955 jsem převzal včelařské důvěrnictví pro Frýdek, Nové Dvory od př. Ludvíka Kosniovského a pastevní odbor včelařské základní organizace Dobrá.

Na ochranu včelstev proti včelím nákazám byly od 4. 2. 1956 a 26. 4. 1957 u 3 včelařů 3 včelíny bez chovu včel z příkazu okresního veterinárního zařízení po desinfekci uzavřené, dále stará lípa u frýdeckého hřbitova a druhá na černé cestě kde každoročně se usazovaly zalétlé roje včel a přes zimu uhynuly – vyhnité otvory po odřezaných větvích byly zabetonované, provedli to včelaři Eduard Embert, Hubert Lamla, a Frant. Zdržava."

Fojtík Emil mladší

Emil Fojtík mladší se narodil 26. 5. 1937. Bydlí v Nových Dvorech-Vršavci č. 1843. Povoláním byl projektant HUTNÍHO PROJEKTU Frýdek-Místek, a. s., od 26. 9. 1997 v důchodu. Včelstva chová na včelnici v zahradě svého bydliště. Po návratu z výkonu základní vojenské služby, v listopadu 1959, ho otec zavedl ke včelám a představil mu včelstva, která pro něj měl připravena. Že bude včelařit, bylo samozřejmé. Úl, který mu otec zhotovil, byl pro rámkovou míru 24 x 39 cm, tedy úzko vysokou, měl vnitřní pohyblivou přepážku i uzpůsobení česna pro chov jednoho nebo dvou včelstev, stavba studená. Přezimovat mohla dvě, po rozvoji do hlavní snůšky mohla být jedna matka odebrána jako záložní a včelstva spojena. Plodiště úlu bylo zadem i horem přístupno, k pozorování sloužilo posuvné okénko. Medník byl oddělitelný, rovněž pro rámkovou míru 24 x 39 cm, s pohyblivou přepážkou, horem přístupný. Manipulace s medníkem byla snadná po sklopení bočnic úlu a jejich zajištění vzpěrami. Stačilo medník podložit lištami a posunout. Důkladně byla provedena izolace z mechu.

Emil Fojtík mladší se včelařství věnoval společně s otcem. Po jeho smrti postupně zaváděl chov v úlech na rámky široko nízké 39 x 24 cm. V roce 1986 koupil tachovský úl s třemi nástavky, izolace byla tenkrát ještě z welitu. Další tachovský nástavkový úl s izolací polystyrénem a upraveným dnem pro kontrolu měli obdržel darem od syna **Radima** a jeho manželky. Po zkušenostech si další nástavkové úly vyrobil sám. Při zájezdu s včelaři na chovnou stanici v Jablonožanech konzultoval s vedoucím výběr matek pro klimatické podmínky v jeho bydlišti. Doporučil mu Sklenarky. Po inseminovaných matkách je kupoval od **Vladimíra Janka staršího** ze Starého Města. K rozmnožení matek, pro vlastní chov, používal vybavení po otci. Koncem léta 1988 došlo k rozdělení zahrady a tím i k podstatnému omezení v chovu včel.

Úlová váha na včelnici byla "mistrovské dílo" jeho otce. Na ní byl usazen úl vyrobený ve včelařském závodě VÁCHA ČSR, SLET 32 (sokolský slet v roce 1932).

Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1961, referentem pro včelí pastvu byl v letech 1978 až 1985, místopředsedou v letech 1985 až 1990 a předsedou v letech 1990 až 2005. V roce 1985 obdržel Čestné uznání ZO ČSV. Za záslu-

hy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel Čestné uznání OV ČSV a stříbrnou plaketu u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace. V roce 1990 zorganizoval zájezd k návštěvě chovatelské stanice společnosti SKLENAR v Rakousku. Členem OV ČSV Frýdek-Místek byl od 8. 4. 1995 do 31. 1. 1997, kdy požádal z osobních důvodů o uvolnění z funkce. Za dosažené výsledky v chovu včel a za práci pro včelařskou organizaci obdržel u příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá od OV ČSV čestný odznak „VZORNÝ VČELAR“. U příležitosti 100. výročí mu základní organizace udělila ČESTNÉ UZNÁNÍ za dlouholetou činnost ve včelařské organizaci. V roce 2004 se stal členem Pracovní společnosti nástavkových včelařů CZ, z. s. (PSNV-CZ).

Fojtík Lev

Lev Fojtík se narodil 28. 6. 1916 v Sedlišťích. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Vyhliídce č. 2113. Pracoval jako prodejce obchodu pana **Jana Lebedy** na Bruzovské ulici. Začal včelařit v roce 1939 s 5 včelstvy v zahradě starého bydliště na Bruzovské ulici č. 284 naproti Matiční české školy. V roce 1945 převzal včelařské důvěrnictví pro včelaře Frýdek-město od předešlého důvěrníka včelaře **Huberta Lamly**. V roce 1956 se přestěhoval do svého nově postaveného rodinného domu ve Frýdku, Na Vyhliídce č. 2113. Tři svá včelstva umístil na zahradě. V roce 1957 na jaře po vyzimování byla včelstva slabá, tak je spojil na jedno včelstvo. V červenci včelstvo onemocnělo a příjezdem pracovníků včelařské výzkumné stanice v Opavě dne 7. 8. 1957 byl u včelstev potvrzen mor včelího plodu. Došlo ke spálení včelstva a 5 úlů. Ukončil včelařské důvěrnictví. V roce 1958 byl bez včel a v roce 1959 začal včelařit v nových úlech. Choval 1–3 včelstva do roku 1965, kdy pro neúspěchy včelaření zanechal. Pak se stal znovu členem včelařské organizace. V roce 1970 měl 1 včelstvo, v roce 2000 5 včelstev, v následujícím roce 1 včelstvo. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání ZO ČSV. Zemřel 26. 9. 2002.

O včelaření ve Frýdku napsal:

„Do učení k p. Lebedovi přišel jsem v lednu roku 1931. A jak to bývalo, dělaly se práce i mimo obor, který se praktikoval. Brzy z jara se šlo také dělat na zahrádku. Přišel jsem na ní poprvé a hned jsem se hnal k úlům – klátům, které stály pod mohutnou hrušní, a opodál stál včelín s moravskými stojany, ve všech byly včely. Před svým spoluzaměstnancem jsem projevil touhu, že bych se rád naučil včelařit, odpověděl mně, budu-li se učit v obchodě, že se dostanu i ke včelám a že budu z toho často také smutný. Měl pravdu, poznal jsem to hned koncem měsíce května, když se včely rojily. Bylo to v neděli, tehda se v obchodech pracovalo do 11 hodin, přiběhl chlapec od p. r. Axmana do obchodu celý udýchaný a volal „Her Lebeda di Binen švermen!“ Bylo půl jedenácte, p. šef řekl, „chlapci běžte a schraňte včely.“ Za asistence svého př./ítele/ spoluzaměstnance jsme sundávali roj, s dosti vysoké třešně, s které nám uletěl do vedlejší zahrady. Čas utíkal a my se dostali k odchodu domů, někdy ve 14 hod. Ale to mně neodradilo, měl jsem

rád včely z domu, kde včelařil otec, který nám brzy zemřel a s ním zemřely i včely. Proto jsem s velikou pozorností sledoval, jak se usazuje nový roj a celý život včel, jak během roku postupoval.

V obchodě se rozdělával také cukr přidělový pro včelaře, bedlivě jsem naslouchal řečem starých včelařů, kteří přišli často pobesedovat s mojí učebním pánem. Byli to starý p. Vlček, p. uč. Pop, pí. řídící Blahová, p. Bužek, p. Schmid, a j.

Tak to šlo od r. 1937, kdy jsem odešel na vojnu, p. Lebeda pro nedostatek času prodal veškeré úly a včelařské zařízení, komu nevím, nikdy jsem se na to neptal. Když jsem na jaře 1939 se vrátil znovu do zaměstnání, bylo mně velice líto, že jsou včely pryč. Proto po nějaké době jsem se dovolil, abych si mohl v opuštěném včelínu pořídit nějaký roj, a tak jsem znovu začal včelařit. S včelami jsem se přestěhoval Na Vyhlídku, ale zde jsem neuspěl. Také p. Bužek pro nedostatek času předal včelstva i úly v roce 1955 škole."

Foldyna Karel

Karel Foldyna se narodil 5. 5. 1926. Bydlel ve Frýdku na Těšínské ulici č. 1174. Povoláním byl hutník v Mostárně VŽKG ve Frýdku-Místku. Začal včelařit v roce 1953 na Morávce se 2 včelstvy, a to bez členství ve včelařské organizaci. Do Frýdku se přistěhoval v roce 1962 se 2 včelstvy. Včelařil v zahradě svého tchána, p. **Josefa Pánka**, bydlícího v Nových Dvorech-Vršavci č. 1834. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Friedl Eduard starší

Eduard Friedl starší se narodil 15. 4. 1901. Bydlel ve Frýdku v Nové osadě na ulici Jaroslava Haška č. 1650. Povolání byl úředník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. V roce 1957 koupil od p. **Karla Borovce** usedlost v Nových Dvorech-Vršavci čís. 1829 se včelínem pro 5 včelstev, v němž byla 2 včelstva. Včelařil při bourání a přestavbě staré chalupy na nový rodinný dům, od roku 1957 do roku 1960. Pro neúspěchy včelaření zanechal. Od počátku svého včelaření se stal členem včelařské organizace Dobrá. Po roce 1960 zůstal přispívajícím členem Českého svazu včelařů bez včel až do své smrti dne 8. 10. 1975.

Friedl Eduard mladší

Eduard Friedl mladší se narodil 11. 12. 1947. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci čís. 1829. Včelařil od roku 1999, kdy se stal členem včelařské organizace Dobrá. Na zahradě vybudoval včelín, v němž choval až 6 včelstev v nástavkových úlech rámkové míry 39 x 24 cm. Od 9. 4. 2004 byl včelařským důvěrníkem obvodu č. 7, Frýdek. Ve svém obvodu prováděl ošetření včelstev proti varroáze s aplikací aerosolu.

Ivánek Ladislav

Ladislav Ivánek se narodil 20. 12. 1926. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 2741. Pracoval jako vedoucí údržby závodu Slezan ve Frýdku-Místku. Na jaře

1967, když ještě bydlel ve Frýdku v ulici Na Příkopě č. 1220 a v Místku Wolkrově ulici č. 1536, přestěhoval z Janovic 1 včelstvo do Frýdku. Po postavení rodinného domu ve Frýdku a přestěhování se v roce 1971 včelařil s 1 včelstvem. Byl nejdříve členem včelařské organizace Lubno a po přestěhování pak organizace v Dobré.

Klekner Josef

Josef Klekner se narodil 24. 4. 1943. Bydlel ve Frýdku na ulici Bedřicha Václavka č. 2773. Na zahradě svého bydliště choval v moravských universálech 2 včelstva. Od roku 1983 byl členem včelařské organizace Dobrá.

Kozel Josef

Josef Kozel se narodil 1. 3. 1884. Byl rodákem ze Skalice, povoláním zemědělec. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1832. Převzal hospodářství od svého tchána **Františka Carbola**. Hospodařil a včelařil svědomitě. Po druhé světové válce v letech 1947–1948 byla při značném rozmnožení roztočové nákazy včel nařízena oblastní ochrana léčivem „Novofrov“ na odpařování v úlech se včelami v podzimním období. Po 24-denním odpařování bylo nutno včelstva otevřením úlu provětrat. Při tomto úkolu poznal, že mu všech 8 včelstev uhynulo, došlo k roztrpčení a zanechal včelaření. Dne 2. 10. 1968 **Josef Kozel** zemřel a nikdo po něm včelaření neobnovil.

Macura Pavel Ing.

Pavel Macura se narodil 3. 9. 1949. Bydlel ve Frýdku na Jabloňové ulici č. 3003. Povoláním byl technik. Od roku 1987 byl členem včelařské organizace Dobrá. Brzy včelaření zanechal a členství v organizaci zrušil.

Masnica František

František Masnica se narodil 8. 9. 1923. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1839, a č. 2523. Povoláním byl svářeč v Mostárně VŽKG ve Frýdku-Místku. Včelařit začal v roce 1952 se 2 včelstvy. Včelařil úspěšně s průměrem 4 až 5 včelstev i při stavbě svého nového rodinného domu č. 2523. Pořídil novou zahradu s dobrou včelí pastvou. Zemřel 13. 1. 2006.

Masnica Josef

Josef Masnica se narodil 15. 3. 1930. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 2102. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařit začal v roce 1952 ve společném včelíně svého otce **Matouše Masnice**. Včelařil s 5 včelstvy. V letech 1955 až 1960 byla 2 včelstva napadena roztočovou nákazou včel. Vzorovou společnou příčinlivostí nákazu postupně utlumili léčivem Bef v roce 1967. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Zemřel 9. 5. 1997.

Masnica Libor

Libor Masnica se narodil 14. 9. 1955. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 2102. Povoláním byl zámečník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Začal včelařit v roce 1983 ve společném včelíně a včelnici se svým otcem **Josefem Masnicou**. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Pro nemoc včelaření zanechal. Zemřel 13. 8. 2011.

Masnica Matouš

Matouš Masnica se narodil 11. 9. 1903. Původně bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 189, po přechíslování č. 1845, od roku 1953 v Nových Dvorech-Vršavci č. 2102. Pracoval jako dělník státní pily ve Starém Městě, od konce druhé světové války pak jako hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařit začal na své „staré“ zahradě na Bruzovské ulici v roce 1930. Byl členem včelařského spolku v Místku, od roku 1932 byl včelařským důvěrníkem Místeckého spolku pro včelaře z Frýdku, Starého Města, Sedliště a Bruzovic. V roce 1936 kočoval se 2 včelstvy do Krásné do Mohelnice-Jestřabí. V roce 1940 postavil nový včelín pro 9 včelstev. Po druhé světové válce přestoupil do včelařského spolku pro Frýdecko v Dobré. Postavil rodinný dům, pořídil novou zahradu a přestěhoval včelín se včelstvy k novému bydlišti. Včelařil každoročně s 8 včelstvy. Ve svém starém bydlišti zanechal na památku lípu zasazenou v roce 1928 a smuteční vrbu zasazenou v roce 1942. Ve svém novém bydlišti zasadil 1 lípu velkolistou a na své louce u rybníka 4 vrby, 4 lípy, 4 javory, 1 jeřáb a hodně keřů pámelníku. Vše poskytovalo včelám dobrou pastvu. Rád se děлил o své zkušenosti, pomáhal rozvíjet včelařství. Byl členem včelařské organizace Dobrá. V roce 1975 obdržel Čestné uznání ZO ČSV. Zemřel 31. 5. 1986.

Novák František

František Novák se narodil 1. 8. 1930. Bydlel ve Frýdku na Bruzovské ulici č. 336, později pak na Gottwaldově náměstí č. 25. Povoláním byl dělník u technických služeb města Frýdek-Místek. Na kraji frýdeckého lesa u Bílého potoka choval čmeláky, proto od sousedů získal přezdívkou „Čmelák“. Včelařit začal v roce 1966 v lesíku pana Kotáska žijícího v Nových Dvorech-Vršavci č. 1825. Postupně zbudoval včelín. Z té doby podobu včelína zachoval obrázkem pan Josef Lang, jedná se o akvarel z roku 1978, který je uložen v Muzeu Beskyd Frýdek-Místek. Fotografie včelína je v albu kroniky ČSV ZO Dobrá. Včelařil se 4 včelstvy, do roku 1969 zvyšoval chov až na 10 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Peterková Aloisie

Aloisie Peterková se narodila 24. 5. 1902. Bydlela v Nových Dvorech-Vršavci č. 1835. Byla v domácnosti. Po svých rodičích zdědila dřevěnou chalupu krytou doškami a šindelem. Při stavbě nového rodinného domku v roce 1951 a bourání staré chalupy v roce 1952 obdaroval ji 1 dvojákem úlu moravský stojan včelař **František Carbol** z Bruzovské ulice č. 1831 s doporučením, aby začala včelařit. Tak

se stala první ženou včelařkou na Nových Dvorech-Vršavci. V roce 1956 koupila 1 včelstvo od **Filipa Konvičky** a zvýšila počet včelstev na 4. Byla členkou včelařské organizace Dobrá. V roce 1958 převzal včelařství její syn **František Peterek**. Zemřela 19. 8. 1986.

Peterek František

František Peterek se narodil 21. 3. 1929. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1835. Povoláním byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Čtyři včelstva převzal od své matky. Členem včelařské organizace Dobrá byl od 1. 1. 1959. Do roku 1969 zvýšil chov na 8 včelstev. Na zahradě domu si postavil včelín. Od roku 1972 převzal včelařské důvěrnictví za **Emila Fojtíka staršího** pro obvod Frýdek, Baranovice a Vršavec, s počtem 30 včelařů se 114 včelstvy. Včelařským důvěrníkem byl do 19. 3. 1994. Byl členem výboru včelařské organizace Dobrá, zastával funkci osvětového referenta (1975). Byl držitelem Čestného uznání ZO ČSV, v roce 1986 mu bylo u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace uděleno Čestné uznání OV ČSV, v roce 1994 obdržel Čestný odznak „VZORNÝ VČELÁŘ“.

Rohel Zdeněk

Zdeněk Rohel se narodil 17. 7. 1953. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1828. Pracoval jako zámečník v závodě Slezan ve Frýdku-Místku. Jeho velkou zálibou byl chov včel. Začal včelařit již v roce 1969 s 1 včelstvem, zazimoval 2 včelstva. V roce 1970 zazimoval 1 včelstvo a v následujícím roce včely prodal a zanechal včelaření z důvodu neúspěchu. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Slíva František

František Slíva se narodil 1. 1. 1930. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 2357. Pracoval jako úředník ve dřevařském závodě v Místku, původně firma Rundt Místek. Začal včelařit v roce 1965 na zahradě svého bydliště se 2 včelstvy. V roce 1967 zvýšil počet včelstev na 4, do roku 1969 choval až 8 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Ševčík František

František Ševčík se narodil 28. 3. 1924. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Vyhlídce č. 2118 (staré č. 1522). Povoláním byl zámečník v Mostárně VŽKG ve Frýdku-Místku. Včelařil v letech 1949–1952 v Tachově v Čechách. V letech 1953 až 1954 včelařil na Panských Nových Dvorech, od roku 1955 pak na zahradě svého bydliště ve Frýdku. Měl 2–4 včelstva. V roce 1973 se u jeho včelstev objevila roztočová nákaza, kterou tlumil léčivem Bef. V roce 1975 včelaření z důvodu neúspěchu zanechal.

Zdržava František

František Zdržava se narodil 25. 11. 1905. Bydlel ve Frýdku na Střelníční ulici č.

1867. Povoláním byl tesař, pracoval ve Válcovnách plechu ve Frýdku-Místku. Na své zahradě si postavil včelín pro 6 včelstev a v roce 1952 začal včelařit. V době, kdy se řešily zalétlé roje, se podílel na zabetonování díry ve stromu vedle kříže u Černé cesty.

Nové Dvory-Hlíný

Čech Leo

Leo Čech se narodil 25. 6. 1906. Bydlel ve Frýdku na ulici Mikuláše Alše č. 602 (po přechíslování 1920). Povoláním byl úředník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. V roce 1946 po výstavbě svého rodinného domu a zřízení ovocné zahrady postavil včelín a začal včelařit, měl 2 až 8 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Čermák Jan

Jan Čermák se narodil 18. 6. 1921. Bydlel ve Frýdku na Tolstého ulici č. 109. Povoláním byl úředník Poštovního úřadu ve Frýdku-Místku. Včelařil od roku 1957 na zahradě v Nových Dvorech-Hlínách v blízkosti železniční tratě Frýdek-Místek – Český Těšín, parc. č. 6306. V malém včelíně choval volně 1 až 5 včelstev. Od roku 1962 byl členem včelařské organizace Dobrá. V roce 1973 si pořídil kočovný vůz, do kterého v roce 1975 umístil 16 včelstev a kočoval k řepce olejné v Dobraticích pěstované Státním statkem v Hnojníku. V roce 1976 kočoval s 20 včelstvy k řepce olejné v Tošanovicích a k bobu ve Smilovicích, vše pěstované Státním statkem v Hnojníku. V kočovném voze vlastnil 12 včelstev **Jan Čermák** a 8 včelstev jeho syn **Jaromír Čermák**. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel bronzovou plaketu u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace. Uznání a poděkování mu bylo vysloveno u příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá. Zemřel 22. 7. 2006 ve věku 85 let.

Čermák Jaromír

Jaromír Čermák se narodil 9. 5. 1950. Bydlel v Místku na ulici Československé armády č. 536. Povoláním byl mistr v mostárně VŽKG ve Frýdku-Místku. Od roku 1965 včelařil na zahradě svého otce **Jana** v Nových Dvorech-Hlínách. 2 včelstva měl umístěna volně a 8 v kočovném voze svého otce Jana. Od roku 1968 byl členem včelařské organizace Dobrá. Zemřel 10. 2. 1989.

Čermák Martin Ing.

Martin Čermák se narodil 23. 9. 1973. Bydlel v Místku na Březinově ulici č. 942, později ve Frýdku na Jiráskově ulici č. 2491. Včelařit začal v roce 1990 v kočovném voze na stanovišti po svém dědovi v Nových Dvorech-Hlínách. Z důvodu stavby komunikace přemístil v roce 2000 kočovný vůz se včelstvy do Skalice.

Čuraj Valentin

Valentin Čuraj se narodil 11. 2. 1917. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1916 (staré č. 343). Pracoval jako dozorce Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařil od roku 1937, ve včelíně na zahradě u svého bydliště choval 4 až 6 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Na výroční členské schůzi konané 14. února 1960 byl zvolen do funkce revizora účtu.

Z jeho vyprávění: *„Když mi bylo 5 let, viděl jsem rojení včel u přítele Kosniovského, tak mne to zachvátilo krásou, zvukem, mohutností, množstvím včel, od toho času jsem rád pozoroval včely na květech a pociťoval jsem zvláštní lásku ke včelám a obdiv a později, když jsem ochutnal med, jak je lahodný, tak jsem se rozhodl, že až budu starší, budu včelařit. To se uskutečnilo až ve 20-ti letech. Úly jsem si sám zhotovil a různé pomůcky k včelaření. Včelařím v úlech „Budečácích“ a pak po smrti mého tchána v „Universálech“ včelařím dodnes.“*

Holinka Vlastislav

Vlastislav Holinka se narodil 24. 4. 1951. Bydlel ve Frýdku na Černé cestě č. 589. Dne 8. 4. 1965 byla za přítomnosti Dr. Strouhala a **Františka Vrubla** provedena desinfekce 1 úlu univerzál. Nebyl členem včelařské organizace.

Chromec Jaromír

Jaromír Chromec se narodil 7. 3. 1953. Bydlel ve Frýdku na Černé cestě č. 1894. Pracoval v mostárně VŽKG ve Frýdku-Místku. Od roku 1970 choval na své zahradě 3 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Jarošek Zdeněk

Zdeněk Jarošek se narodil 22. 12. 1920. Bydlel ve Frýdku na Jiráskově ulici č. 506. Pracoval jako úředník u Státních lesů. Včelařil od roku 1950 na zahradě svého tchána **Ludvíka Kosniovského** s průměrem 5 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Po smrti **Ludvíka Kosniovského** včelaření zanechal.

Karmasin Stanislav

Stanislav Karmasin se narodil 25. 6. 1913. Bydlel ve Frýdku na Černé cestě č. 1758. Povoláním byl řezník. Včelařil od roku 1968. V malém včelíně na zahradě svého bydliště choval 2 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Knopp Julius

Julius Knopp se narodil 20. 3. 1920. Bydlel ve Frýdku na Černé cestě č. 2104. Pracoval jako hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Po postavení rodinného domu a zvelebení zahrady začal v roce 1956 chovat včely. Postavil k tomu včelín na 4 včelstva a od 1. 1. 1956 se stal členem včelařské organizace Dobrá. V roce 1969 převzal důvěrnictví pro úsek Frýdek, Nové Dvory-Hlíny a Kamenec. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání OV ČSV. Zemřel 8. 4. 2004.

Konvička Filip

Filip Konvička bydlel ve Frýdku na ulici Mikoláše Alše č. 1921. Povolání byl zedník. Včelařit začal v roce 1956, na zahradě svého bydliště měl 2 včelstva. Ještě v roce 1956 včelaření zanechal, včelstva prodal *Aloisii Peterkové*.

Kosnioviský Josef

Josef Kosnioviský se narodil 2. 1. 1915. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1905, nyní ulice kpt. Nálepky č. 1905. Pracoval jako zámečník VŽKG Ostrava. Včelařil od roku 1942 na zahradě svého rodiště. Ve včelíně po svém otci choval 8 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá. Zemřel 5. 9. 1985.

Kosnioviský Ludvík

Ludvík Kosnioviský se narodil 15. 8. 1887. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1905, nyní ulice kpt. Nálepky č. 1905. Pracoval jako lokomotivní topič u Česko-slovenských státních drah. Včelařit se učil už ve svých 14 letech, kdy docházel do sousedství k *Františku Pětrošovi*, který se později stal jeho tchánem. Včelařil v moravských stojanech a po první světové válce začal vyrábět slaměné budečáky na širokonízkou míru 39 x 24 cm. Vyráběl také mezistěny. V rámci včelařského spolku v Dobré byl dlouholetým včelařským důvěrníkem frýdeckých včelařů.

V jeho včelíně visel ČESTNÝ DIPLOM SLEZSKÉ ZEMĚDĚLSKÉ RADY, který mu byl udělen v roce 1934 Slezskou zemědělskou radou za mimořádné výkony ve včelařství prokazané na celostátní výstavě v Karvině roku 1934. V roce 1966 obdržel u příležitosti 60 let od založení včelařského spolku v Dobré Čestné uznání za zásluhu o včelařství. Od Ústředí včelařských spolků pro vévodství Slezské obdržel medaili za zásluhy ve službách medonosné včely. V roce 1935 měl v rámci Výstavy Bezručova kraje ve Frýdku vystaveny tyto včelařské pomůcky a produkty: plástový med, na včelíně měl 5 osazených úlů vlastního systému a vlastní výroby – 1 pozorovací úl, 1 úl ležan s oválnými rámkami a 2 betonové hříby. Vše bylo pěkně uspořádané a také obdivované. Za jeho vystavené předměty nebyl v jeho včelíně žádný diplom, jak tomu bylo z celostátní výstavy v Karvině z roku 1934. Jeho syn *Josef Kosnioviský* také nic nepamatuje, co by měl na vzpomínku z frýdecké krajinové výstavy. Ve včelaření vynikal svým chovem včel, mezi včelaři byl uctíván a oblíben jako nejstarší včelař, houževnatě tlumil roztočovou nákazu, která ve slaměných úlech si dělala domovské právo. Na sklonku života tlumil u včel černou nemoc výměnou matek, a to na doporučení Okresní veterinární služby. Ve své pilné práci onemocněl a dne 23. 7. 1969 zemřel. Celé včelaření po něm převzal jeho syn *Josef*.

Mikeš Karel

Karel Mikeš se narodil 14. 3. 1937. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 2008. Povoláním byl dělník. Členem včelařské organizace Dobrá se stal v roce 1969. Včelstva měl v kočovném voze ve Starém Městě. Přestěhoval se do Paskova, pro nemoc včelaření zanechal.

Moravec Jaroslav

Jaroslav Moravec se narodil 6. 6. 1938. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Výsluní č. 3794. Povoláním byl elektrikář. Od roku 1983 byl členem včelařské organizace Dobrá. Včelstva měl v kočovném voze s jednou nápravou. Později přestoupil do včelařské organizace Sedliště.

Pětroš František

František Pětroš se narodil 1. 12. 1862. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1892. Do roku 1925 pracoval mostař Karlohutní mostárny v Lískovci u Frýdku. Včelařil na zahradě své usedlosti s 10 včelstvy v moravských stojanech. V roce 1902 začal k němu přicházet ze sousedství mládenec *Ludvík Kosniovský*. Ten poznával život včel a včelařství si oblíbil. *Pětrošovu* dceru *Marii* si později vzal za manželku. Stal se *Pětrošovým* prvním zetěm. V roce 1920 se začal včelaření přiučovat jeho druhý zeť *Jan Ručka*, který po smrti *Františka Pětroše* (†21. 10. 1939) usedlost a včelaření převzal.

Pětroš Jan

Jan Pětroš se narodil v roce 1861. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1899. Byla to zemědělská usedlost s polodřevěnou chalupou – dřevěnicí na kamenné podezdívce. Včelařil něco v klátech s přechodem na včelaření s rozběrným dílem a v moravských stojanech vlastní výroby. Zemřel v roce 1912. Dědicem všeho se stal jeho syn *Ignác Pětroš*.

Pětroš Ignác – Hynek

Ignác Pětroš se narodil 7. 7. 1892. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1899. Povoláním byl zemědělec. Kláty (špalky) zděděné po otci zrušil, včelařil se včelstvy ve 12 úlech. Při své polnosti, kterou obhospodařoval, měl včely rád, aniž mnoho od nich sklídl. „*Jednou mi vyprávěl, že byl také důvěrníkem českého včelařského spolku v Dobré. Ostatní včelaři že byli organizováni v Lískovci u Němců.*“ 11. 10. 1955 ohlásil úhyn včel. V roce 1956 byla jeho včelnice bez včel a v důsledku tlumení roztočové nákazy uzavřena. Po důkladné očištění začal v roce 1958 znovu včelařit se 2 včelstvy. Dne 6. 8. 1958 vstoupil znovu do základní organizace Dobrá a včelařil až do ukončení svého života 23. 8. 1969. Jeho synové včelařství vzhledem k sešlosti chalupy a také včelařského zařízení neobnovili. V zahradě rostly vysoké semenáče jabloní, třešně ptáčnice, opodál zahrady stál větrem rozlámaný větrný mlýnek.

Pospěch Rudolf

Rudolf Pospěch se narodil 24. 7. 1904. Bydlel ve Frýdku na ulici Petra Cingra č. 1698. Pracoval jako hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Včelařil společně s *Rudolfem Vojtkem* do roku 1954. V roce 1956 choval 7 včelstev, v roce 1961 4 včelstva. V roce 1964 přestěhoval včelstva se včelínem do obce Lískovec u Frýdku do malého vrbiště hospodáře *Malachovského*. V roce 1971 byl převeden

se 2 včelstvy ze včelařské organizace Dobrá do včelařské organizace Sedliště.

Vojtík Rudolf

Rudolf Vojtík se narodil 13. 7. 1908. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 2257. Pracoval jako hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. V roce 1952 na své zahradě postavil společně s *Rudolfem Pospěchem* včelín, roj včel koupili od *Ludvíka Kosniovského*. Společně včelařili do roku 1954, kdy měli 5 včelstev. Včelař *Rudolf Vojtík* z důvodu stavby rodinného domu včelaření opustil, a na podzim roku 1954 předal svá včelstva *Rudolfu Pospěchovi*.

Ručka Jan

Jan Ručka se narodil 22. 3. 1894. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1892. Pracoval jako přednosta železniční stanice Paskov. Své včelaření započal v roce 1920. Včely choval za pomoci svého tchána *Františka Pětroše*. Po druhé světové válce omezil chov na 5 včelstev. V roce 1968 zanechal včelaření a usedlost prodal. Zemřel 8. 8. 1975. Na usedlosti včelaření nikdo neobnovil.

Sladkovský Ervin

Ervin Sladkovský se narodil 3. 10. 1932. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Veselé č. 2560. Povoláním byl technik Hutních montáží. Členem včelařské organizace Dobrá byl od 28. 9. 1962. Na zahradě ve včelíně a včelnici choval až 14 včelstev.

Slováček Dominik

Dominik Slováček se narodil 25. 7. 1899. Bydlel ve Frýdku na ulici Mikolaše Alše č. 1922. Od roku 1971 choval na Morávce v malém včelíně 2 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Stanovský Valter

Valter Stanovský se narodil 26. 8. 1907. Bydlel ve Frýdku na Černé cestě č. 584. Pracoval jako jeřábník. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1961. Včely choval na zahradě svého bydliště.

Vávrovský Emil

Emil Vávrovský se narodil 21. 9. 1912. Bydlel ve Frýdku na Cihelní ulici č. 2122. Byl učitelem a školním inspektorem. Včelařil od roku 1947. Od roku 1984 byl členem včelařské organizace Dobrá. Kočovní vůz koupil z pozůstalosti po vynikajícím včelaři Čeňku Kološovi z Dobré. Použitím pylochyty u česů kočovného vozu získával rouskovaný pyl. Pro sušení a čištění pylu měl důmyslně vyrobené zařízení v zahradní chatce u svého bydliště. Stal se členem výboru a psal kroniku včelařské organizace Dobrá. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání ZO ČSV. Když měl 80 let, pořídil si počítač a přepisoval záznamy z magnetofonu o událostech z partyzánského hnutí v Beskydech. U příležitosti 90. let trvání včelařské organi-

zace Dobrá obdržel od Okresního výboru ČSV „ČESTNÉ UZNÁNÍ“ za dlouholetou činnost a zásluhy a rozvoj včelařství. Zemřel v roce 2007.

Vlček Rudolf starší

Vlček Rudolf starší se narodil 22. 3. 1874. Bydlel ve Frýdku na Pekařské ulici č. 649. Včelařil v moravských stojanech a ve velkém pěkném včelíně, postaveném na zahradě svého rodiště ve Frýdku na Černé cestě č. 2055. Byl včelařským pracovníkem včelařského spolku Dobrá a mezi včelaři také včelařským důvěrníkem. Choval hodně včelstev. U příležitosti krajiné výstavy v roce 1935 ve Frýdku kočovali *Rudolf Vlček, Muroň, Blašík, Kosniovský, Masnica* z Frýdku, *F. Bergmann* z německého včelařského spolku a *Janečka* z Místku s částí svých včelstev, celkem s 36, za včelí pastvou do Jestřábí /lesní správa Krásná, Mohelnice/. Všichni se se včelstvy vrátili, jen včelař *Rudolf Vlček starší* si tam našel stanoviště pro včely v blízkosti Lesní zprávy. Postupně odvezl všechna včelstva ze včelína ve Frýdku do Krásné-Mohelnice a včelín zůstal opuštěn. Vzhledem k plošnému tlumení roztočové nákazy byl 4. února 1956 včelín uzavřen a zakrátko zbourán. Včelař *Rudolf Vlček starší* neměl ve Frýdku žádných včel a za svými včelstvy dojížděl na motocyklu do Krásné-Mohelnice až do roku 1958. Z důvodu svého stáří a nemoci byla jeho včelařská evidence přeložena z Dobré do důvěrnického vedení ve Frýdku. Včelař *Rudolf Vlček starší* rozdělil svých 28 včelstev takto: 7 včelstev ponechal sobě, 7 dal své sestře *Albíně Vlčkové* (*1884, †1964), 7 dal svému synovi *Rudolfu Vlčkovi* (*25. 9. 1900, †13. 7. 1966) a 7 svému synovi *Bohumilu Vlčkovi* (*22. 9. 1906, †11. 11. 1964). Dne 19. října 1960 ve věku 87 let *Rudolf Vlček starší* zemřel. Majitelem jeho včelstev byl ustanoven jeho syn *Ludvík Vlček* (*29. 6. 1903, †28. 3. 1971). Do roku 1964 počet celkem chovaných včelstev klesl na 14. *Ludvík Vlček*, odborný učitel v. v., vykonával funkci kulturního referenta včelařské organizace Dobrá. Po Vlčkově rodině nikdo včelaření neobnovil. Je pravděpodobné, že bylo všechno rozprodáno přímo v Krásné-Mohelnici.

Vojtko Ondřej

Ondřej Vojtko se narodil 22. 4. 1925. Bydlel ve Frýdku na Lískovecké ulici č. 2078, od roku 1960 v ulici Nad Lipinou č. 2304. Povolání byl hutník Válcoven plechu ve Frýdku-Místku. Na zahradě paní *Marie Holkové* v Nových Dvorech-Hlínách č. 1910 si zhotovil včelín. Od 1. 1. 1956 se stal členem včelařské organizace Dobrá. Včelařit začal s 1 včelstvem, postupně zvýšil chov na 3 až 4 včelstva. Aby měl včelstva co nejbližší svého bydliště, přestěhoval v roce 1967 chov včel do ohrady vodárny nad Lipinou. Včelám se tam nedařilo, a tak v roce 1969 včelaření zanechal.

Vrubel František

František Vrubel se narodil 20. 9. 1901. Bydlel ve Frýdku na Černé cestě 1881. Pracoval jako kovář ve frýdecké pilníkárně pod Landekem. Po zrušení pilníkárně

byl zaměstnán jako hutník ve Válcovnách plechu ve Frýdku-Místku. Po výstavbě svého rodinného domu a oplocení zahrady v roce 1934 začal chovat včely. Postavil dva malé včelíny, které byly vybavené 12 budečáky ze slámy vyrobenými **Ludvíkem Kosniovským. Vrubel** v nich choval 8 až 12 včelstev. Jeho včelaření bylo vzorné a pěkné. Neměl svých dětí, a tak spolupracoval se svým bratrem **Rudolfem Vrublem**. Oba byli členy včelařské organizace Dobrá. Po smrti **Františka Vrubla** 24. 3. 1974 včelaření nikdo neobnovil a jeho manželka všechno včelařské zařízení rozprodala.

Vrubel Rudolf

Rudolf Vrubel se narodil 17. 4. 1904. Bydlel v Nových Dvorech-Vršavci č. 1877. Včelařil společně se svým bratrem **Františkem** na jeho zahradě na Černé cestě č. 1881. Byl členem včelařské organizace Dobrá. V roce 1957 měl 10 včelstev. Zemřel v roce 1973.

Nové Dvory-Kamenec

Alexa Alois

Alois Alexa se narodil 11. 12. 1914. Bydlel ve Frýdku na ulici J. Pešiny č. 2570. Povoláním byl vedoucí pily ve Starém Městě, pak působil jako vedoucí topírny v nemocnici ve Frýdku. V zahradě svého starého bydliště na ulici Dr. Petra č. 2218 si postavil včelín pro 6 včelstev a začal včelařit. V roce 1948 se stal členem včelařské organizace Dobrá. Z včelařského obvodu ve Starém Městě byl 1. 1. 1959 převeden do obvodu Frýdek, Nové Dvory-Kamenec. Choval v průměru 5 včelstev.

Bařina František

František Bařina se narodil 9. 10. 1905. Bydlel v Nových Dvorech-Kamenci č. 1978. Pracoval jako železniční zřízenec Československých státních drah. Od roku 1951 choval v zahradě svého bydliště 2 až 6 včelstev. Skoro každý rok kočoval se 2 včelstvy do zahradnictví frýdeckého hřbitova k opylení květín, které se pěstovaly na semeno. V roce 1957 měl 3 včelstva. Včelaření zakončil krátce před svou smrtí, zemřel 29. 7. 1957. Včelaření převzal jeho syn **Jiří**.

Bařina Jiří

Jiří Bařina se narodil 2. 2. 1939. Bydlel v Nových Dvorech-Kamenci č. 1954. Povoláním byl železniční zřízenec Československých státních drah. Ve včelaření pokračoval po svém otci **Františkovi Bařinovi**. Choval 1 včelstvo, byl členem včelařské organizace Dobrá.

Bužga František

František Bužga se narodil 9. 10. 1906. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 738.

Povoláním byl lesní kontrolor. Včelařit začal v roce 1950, choval 3 včelstva a tento stav udržoval až do své smrti v roce 1971. Nikdo po něm včelařství neobnovil. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Kuliha Jan

Jan Kuliha se narodil 9. 4. 1904. Bydlel v Nových Dvorech-Kamenci č. 328, po postavení rodinného domu pak na ulici Jiřího z Poděbrad č. 715. Pracoval jako stolař v textilních závodech ve Frýdku. Začal včelařit v roce 1921 v zahradě svého rodiště s 1–2 včelstvy. Po postavení rodinného domu v roce 1927 choval 2–3 včelstva. Zhotovil si „Gerstungovy příbytky“ s polomedníky. Tento úl, nazvaný podle německého včelaře Georga Ferdinanda Gerstunga (*6. 3. 1860, †5. 3. 1925) byl stojan úzko vysoký na míru 25 x 40 cm. V medníku, který byl jednoduchý, byly polorámky. Byl to úl na teplou stavbu. Včelstvo ukládalo v plodišti, které bylo přístupné svrchu i zezadu, velké zásoby medu. V roce 1957 měl Jan Kuliha pouze 1 včelstvo, v roce 1975 včelaření ukončil. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Lamla Hubert

Hubert Lamla se narodil 30. 8. 1890. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 1985. Byl okresním četnickým velitelem v Českém Těšíně. V zahradě svého bydliště postavil včelín pro 7 včelstev a v roce 1938 začal včelařit se 3 včelstvy. V roce 1939 převzal funkci včelařského důvěrníka pro obvod Frýdek-město po **Rudolfu Vičkoví**. Tuto funkci ve včelařském spolku Dobrá vykonával do roku 1944. V roce 1957 měl 3 včelstva. Z důvodu roztočové nákazy zanechal v roce 1961 včelaření. Po 15-leté přestávce se k včelaření vrátil, k 1. 3. 1976 včelařil na zkoušku s 1 včelstvem. V té době už členem organizace nebyl.

Novák Jindřich

Jindřich Novák se narodil 7. 7. 1905. Bydlel v Nových Dvorech-Podhůří č. 2005. Pracoval v textilní továrně ve Frýdku jako dělník. Včelařil v letech 1930 až 1941, choval 2 až 5 včelstev. S úspěchem včelařil v Gerstungových úlech. Pak onemocněl a ještě v roce 1941 zemřel. Byl členem německého včelařského spolku v Lískovci. Manželka chov včel dále nevedla.

Pětroš Jan

Jan Pětroš se narodil 19. 5. 1892. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 2007. Povoláním byl zemědělec. Po první světové válce si postavil na zahradě svého bydliště a usedlosti malý včelín pro 2 včelstva. Choval 1 až 2 včelstva. V roce 1957 měl 4 včelstva. Jeho syn **MVDr. Ladislav Pětroš** jako okresní veterinář působil na tlumení roztočové nákazy a likvidaci moru včelího plodu ve Frýdku, Lískovci a Bruzovicích v roce 1957. Včelař **Jan Pětroš** byl členem včelařské organizace Dobrá. V roce 1960 onemocněl a 22. 3. 1960 zemřel. Včelařství na usedlosti neobnovil nikdo.

Pustějovský Václav

Václav Pustějovský se narodil 29. 9. 1920. Bydlel v Nových Dvorech-Kamenci č. 1957. Povoláním byl elektromontér Severomoravských energetických závodů n. p. Ostrava. Včelařil od roku 1962, ve včelíně, umístěném na zahradě svého bydliště, choval 2 až 3 včelstva. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Schmid

Schmid bydlel ve Frýdku U Sokolovny, povoláním byl natěračský mistr.

Štefánek František

František Štefánek se narodil 29. 1. 1900. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 749. Povoláním byl báňský technik. Včelařit začal v roce 1932, choval 2 včelstva, která měl ještě v roce 1957. Včelaření zanechal, protože se mu nedařilo. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Tvrдый Daniel

Daniel Tvrдый se narodil 1. 8. 1909. Bydlel v Nových Dvorech-Hlínách č. 1961. V roce 1957 choval 2 včelstva. Když onemocněl, byla včelstva přestěhována do zahrady *Ludvíka Kosniovského*. Zemřel 8. 1. 1977.

Veselský Augustin Ing.

Augustin Veselský se narodil 11. 8. 1908. Bydlel ve Frýdku Na Veselé č. 781. Povoláním byl úředník dřevařských závodů v Místku. Po postavení rodinného domu a pořízení zahrady vybudoval v roce 1940 včelín a začal včelařit se 2 až 6 včelstvy. V rámci včelařské organizace Dobrá byl evidován v obvodu Staré Město. Od nového roku 1959 byl převeden do obvodu Frýdek, Nové Dvory-Kamenec. Včelařil s oblibou společně se svým synem Svetozárem. Zemřel po krátké nemoci 27. 4. 1973. Včelaření po něm převzal jeho syn *Svetozár*.

Vrobel Jan

Jan Vrobel se narodil 15. 12. 1923. Bydlel v Nových Dvorech-Kamenci č. 1979. Začal včelařit v roce 1965, na zahradě choval v různých úlech 4 až 8 včelstev. Od roku 1986 byl členem včelařské organizace Dobrá.

Záškodný František

František Záškodný se narodil 1. 10. 1925. Bydlel ve Frýdku na Slezské ulici č. 1989. Povoláním byl hutník. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1963, včelstva měl umístěna na zahradě svého bydliště. V letech 1968–1974 choval 4 včelstva. Poté žádná včelstva neměl, zamýšlel se ale ke včelaření vrátit. Členství ve včelařské organizaci ovšem nepřerušil.

Nové Dvory-Podhůří

Čerňanský Jan

Jan Čerňanský bydlel v Nových Dvorech-Podhůří č. 2007. Povoláním byl řidič. Do roku 1978 choval 1 včelstvo v zahradě pana Mrkvy. Nebyl členem včelařské organizace.

Bartoš Jaromír

Jaromír Bartoš se narodil 23. 6. 1958. Bydlel v Nových Dvorech-Podhůří č. 2020, později Dobrá č. 799. Povoláním byl instalatér u správy sídlišť Havířov. Od roku 1974 včelařil na zahradě svého otce se 2 včelstvy. V roce 1998 choval, zejména v kočovných vozech, až 60 včelstev. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Bartoš Jaroslav

Jaroslav Bartoš se narodil 28. 3. 1927. Bydlel v Nových Dvorech-Podhůří č. 2020. Pracoval jako dělník v Technických službách města Frýdku-Místku. Včelařit začal v roce 1972, o dva roky později koupil včelstva po zemřelém manželovi paní **Vrublové** a tak zvýšil chov na 14 včelstev ve včelíně. Od roku 1972 byl členem včelařské organizace Dobrá. V zahradě svého bydliště přidělil též prostor pro včelaření svým dvěma synům **Jaromírovi** a **Zdeňkovi**. Zemřel v roce 1999.

Bartoš Zdeněk

Zdeněk Bartoš se narodil 25. 12. 1959. Bydlel v Nových Dvorech-Podhůří č. 2020. Pracoval ve Slezanu, závod č. 07. Od roku 1974 včelařil na zahradě svého otce s 1 včelstvem. Byl členem včelařské organizace Dobrá.

Židek Arnošt

Arnošt Židek se narodil 13. 6. 1926. Bydlel ve Frýdku Na Podvolání č. 2003. Povoláním byl svářeč, hutník. Do roku 1978 choval 1 včelstvo. Nebyl členem žádné včelařské organizace.

Panské Nové Dvory

Adámek Josef starší

Josef Adámek starší se narodil 3. 3. 1905. Bydlel v Panských Nových Dvorech č. 55. Zemřel 4. 4. 1975. Včelařství po něm převzal jeho syn **Josef**.

Adámek Josef mladší

Josef Adámek mladší se narodil 10. 2. 1934. Bydlel ve Frýdku v ulici Na kopci č. 2685, později na Sadové č. 604 a na ulici Josefa Skupy č. 2345. Povoláním byl rýsovač v Mostárně Vítkovice, závod Frýdek-Místek. Včelařit začal v roce 1974,

když pokračoval v činnosti svého otce. Včelnici s moravskými universály měl v zahradě na katastru Panské Nové Dvory na parcele č. 7947. Od roku 1982 byl členem včelařské organizace Dobrá. V letech 1998, 2000, 2001 a 2005 měl 7 včelstev, v roce 2016 pak už jen 2. Zemřel 23. 5. 2016.

Bernád Jan

Jan Bernád se narodil 10. 10. 1945. Bydlel v Panských Nových Dvorech č. 2445.

Bezruč František

František Bezruč se narodil 11. 11. 1877. Bydlel v Panských Nových Dvorech č. 20 (nové č. 2450). Zaměstnáním byl rolník, široko daleko byl znám jako lidový léčitel – bylinkář. Psal rovněž kroniku Panských Nových Dvorů. Včelařil v klátech několik desítek let, zemřel 20. 5. 1947.

Brantal Ladislav

Ladislav Brantal se narodil 3. 4. 1925. Bydlel v Panských Nových Dvorech č. 2418. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1950. Po dlouhou dobu vykonával funkci důvěrníka, ve které se významně podílel na organizaci včelařů v místní části Panské Nové Dvory. Byl příkladem ostatním členům při budování včelařského areálu v Dobré. Za zásluhy a práci, kterou vykonal pro včelařství, obdržel u příležitosti 80. výročí založení včelařské organizace Čestné uznání OV ČSV a bronzovou plaketu. Uznání a poděkování mu bylo vysloveno u příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá. Zemřel 10. 12. 1998 ve věku 73 let.

Grezl František

František Grezl se narodil 13. 5. 1925. Bydlel v Dobré č. 460.

Kášper Karel

Karel Kášper se narodil 26. 9. 1887. Bydliště měl v Panských Nových Dvorech č. 11 (nové č. 2438), zaměstnáním byl zemědělec. Včelařil od dvaceti let v moravských stojanech, které si sám zhotovil. Udělal si také krásný včelín o 24 úlech. Sám si rovněž zhotovil medomet a všechny věci, které včelař potřebuje ke své práci. Asi 10 let včelařil v moderních 7 úlech „Universálech“. Byl výborný, svědomitý, pracovitý a nade vše milující včelař. Včelařil 50 let až do své smrti 26. 5. 1957. Týden před těžkou operací a smrtí ještě při velkých bolestech zadělával mezistěny na rámky a vykonal prohlídku včel. Když odcházel z včelínu se svým zetěm, smutně se rozhlédl a říkal mu: „*Kdybych se nevrátil, tak se o ně starej ty.*“

Karásek Karel starší

Karel Karásek starší se narodil 17. 9. 1918. Bydlel v Panských Nových Dvorech č. 2445. Pracoval v zemědělství, členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1971. V roce 1998 choval 7 včelstev, zemřel 19. 11. 2003. Včelaření po něm převzal jeho syn **Karel**.

Karásek Karel mladší

Karel Karásek mladší se narodil 23. 2. 1948. Bydlel v Panské Nové Dvory č. 3222. Povoláním byl valcář. Členem včelařské organizace Dobrá byl od 19. 11. 2003. Včelstva měl umístěna na zahradě po svém otci. V roce 2000, 2001 a 2005 choval 6 včelstev.

Konečný Viktor

Viktor Konečný se narodil 24. 12. 1920. Bydlel ve Frýdku v ulici Na Podvolání č. 2019. Členem včelařské organizace Dobrá byl od 1985.

Krupa Rudolf

narozen 2. 4. 1932. Bydliště Frýdek, Panské Nové Dvory č. 2482. Nebyl členem včelařské organizace.

Kuča Josef

Josef Kuča bydlel v Panských Nových Dvorech č. 40.

Majer Viktor

Viktor Majer se narodil 20. 11. 1899. Bydlel v Panských Nových Dvorech č. 19. Povoláním byl rolník. Zemřel 12. 11. 1963. Jeho syn *Alois* vzpomínal, že včelařil v klátech, kterých bylo 10.

Malchar František

František Malchar se narodil 22. 10. 1927. Bydlel v Místku na Bezručově ulici č. 163 a na ulici Jiřího Trnky 70. Včelařit začal v roce 1964, choval 2 včelstva, která měl umístěna v Panských Nových Dvorech v blízkosti frýdeckého hřbitova.

Michalec Štěpán

Štěpán Michalec bydlel na Panských Nových Dvorech č. 26. Povoláním byl traktorista. V roce 1958 měl 2 včelstva.

Nytra Josef

Josef Nytra se narodil 17. 2. 1927. Bydlel v Ostravě-Hrabůvce na ulici Provaznická č. 937. Členem včelařské organizace Dobrá byl od 1984. V letech 1998, 2000 a 2001 choval 8 včelstev, v roce 2005 pak 10 včelstev. Měl je umístěny v katastru Panských Nových Dvorů v blízkosti frýdeckého hřbitova. Včelařem je rovněž jeho syn *Zdeněk*, bydlící ve Frýdku na Slezské ulici č. 2898.

Riedel Adolf

Adolf Riedel se narodil 9. 2. 1929. Bydlel na Panských Nových Dvorech č. 2446. Začal včelařit v roce 1977, choval 2 včelstva. Členem včelařské organizace Dobrá byl od roku 1982.

Slíva Rudolf

Rudolf Slíva bydlel ve Frýdku na Panských Nových Dvorech č. 17. Povoláním byl zámečník.

Válek Josef

Josef Válek se narodil 1873. Bydlel v Nových Dvorech-Kamenci č. 2. Zaměstnáním byl krejčí. Včelařil několik desítek let v klátech. Ty byly různě zdobeny a je možno je vidět ještě dnes ve Skansenu v Rožnově pod Radhoštěm. Zemřel v roce 1952.

Velčovská Anna

Anna Velčovská se narodila 12. 1. 1963. Bydlí ve Frýdku na Panských Nových Dvorech č. 2444. Členem včelařské organizace Dobrá se stala 29. 3. 1992. Od 21. 1. 1995 do 26. 2. 2005 byla členkou výboru, zastávala funkci osvětového referenta. Od 22. 3. 1997 byla včelařským důvěrníkem obvodu č. 8, Frýdek, Panské Nové Dvory. Uznání a poděkování ji bylo vysloveno u příležitosti 90. let trvání včelařské organizace Dobrá. V roce 1998, 2000 a 2001 chovala 7 včelstev a v roce 2005 10 včelstev.

Doslov

Začátkem včelaření v úlech s rozběrným dílem začaly se tvořit včelařské spolky. V roce 1906 byl v Sedlišťích založen včelařský spolek pro Frýdecko učitelem **Václavem Slívou**. Ještě v tomto roce byl učitel **Václav Slíva** přeložen do Dobré. Ve spolkovém spojení včelařů byly vytvořené odbory hospodářský – chovný – zdravotní – pastevní, což mělo i národohospodářský přínos. V roce 1922 byl v Československé republice zřízen Výzkumný ústav včelařský v Dole, p. Libčice nad Vltavou. Ředitel ústavu **prof. Dr. Jaroslav Svoboda** vynalezl léčivo Bef proti roztočové nákaze. První ošetření Befem bylo ukončeno v roce 1948. Dále byly zřízeny výzkumné stanice a pokusné včelíny. Pro nás měla Č.A.Z.V. – výzkumná stanice – odbor včelařský – Opava, Purkyňova ul. č. 10 velký význam. V letech 1952 až 1959 pořádala každoročně 4 odborné včelařské kurzy. V laboratořích nám vyšetřovala vzorky mrtvých včel na roztočovou nákazu zdarma. Lidové výzkumnictví vedl a ověřoval **Antonín Kudlička** ze Slezské Ostravy.

Dne 2. 6. 1956 proběhla oslava 50. letého trvání včelařského spolku Dobrá. Při této příležitosti byli fotografováni činovníci spolku: společně výbor s důvěrníky a výbor. Fotografie s paspartou a věnováním jim byla věnována.

Dne 25. 8. 1957 se konala přednáška, spojená s instruktáží, na téma „Léčení moru včelího plodu“. Instruktáž a poučení o ošetření provedl **František Paikert**, tehdy předseda krajské nákazové komise, v hostinci **A. Moškoře** u Hájků v Lískovci.

10. 8. 1958 proběhla beseda na „Skluzavce“ ve Frýdku s **Aloisem Mališem**,

předsedou včelařského spolku Dobrá, o tlumení moru včelího plodu.

V letech 1957 až 1962 byl med od včelařů z Frýdku, Panských Nových Dvorů a Starého Města vykupován prostřednictvím Okresního svazu spotřebních družstev (OSSD zapsané společenstvo s r. o.), JEDNOTA – lidové spotřební družstvo Frýdek-Místek, pro přímou potřebu Masarykovy státní okresní nemocnice ve Frýdku. Med od včelařů odebíral a proplácel buď přímo v nemocnici nebo v restauraci Římské lázně **Emil Fojtík starší**, který podle smlouvy externě zastupoval JEDNOTU. Např. dne 22. 8. 1955 bylo dodáno frýdecké nemocnici 107,5 kg medu za 2 633,75 Kč, dne 4. 8. 1956 pak bylo frýdecké nemocnici dodáno 100 kg medu za 2 250,00 Kčs.

Od roku 1961 se roztočová nákaza (ne varroáza) vyšetřuje z příkazu a povolení okresního veterinárního zařízení včelařům, kteří svá včelstva stěhují, kočují za včelí pastvou, registrovaným chovatelům matek a každoročně probíhala i namátková vyšetření.

Vzpomínky na včely, včelaře a jejich rodiny byly přepsány z tužkou psaných konceptů **Emilem Fojtíkem starším** (*12. 1. 1898, †4. 6. 1978). Úpravy textu provedl a doplnění do roku 2005 vypracoval jeho syn **Emil Fojtík mladší** (*26. 5. 1937). Vzpomínky spolu s fotodokumentací jsou připomenutím chovu včel na území města Frýdek a Panských Nových Dvorů. Za spolupráci při vytváření vzpomínek patří poděkování včelařům a jejich rodinám.

Funkcionáři Českého svazu včelařů, základní organizace Dobrá v roce 2016

Výbor:

předseda: Petr Vitula

místopředseda: Petr Žídek

jednatel: Ing. Lumír Dvorský

pokladník: Karel Švrčina

člen výboru/nákazový: Vladislav Rusinek

člen výboru/pastevní: Jiří Skotnica

člen výboru/chovatelský: Vladimír Janek ml.

člen výboru/hospodář, správce areálu: Ondřej Velčovský

Kontrolní a revizní komise:

předseda: Jiří Létal

členové: David Skupieň, Jiří Dulava

Včelařští důvěrníci:

obvod č. 1 (Dobrá): Jiří Škuta

obvod č. 2 (Dobrá): Josef Hořínek

obvod č. 3 (Dobratice): Karel Švrčina

obvod č. 4 (Dobratice): Bohumír Gromnica

obvod č. 5 a 6 (Frýdek): Petr Žídek

obvod č. 7 (Frýdek): Eduard Friedl

obvod č. 8 (Frýdek, Panské Nové Dvory): Anna Velčovská

obvod č. 9 (Nošovice): Milan Gurecký

obvod č. 10 (Raškovice): Ladislav Matera

obvod č. 11 (Skalice): Jiří Kohut

obvod č. 12 (Skalice): Jozef Minich

obvod č. 13 (Staré Město): Vladimír Janek ml.

obvod č. 14 (Vojkovice): Jiří Motyka

obvod č. 15 (Vyšní Lhoty a Nižní Lhoty): Jiří Dulava

Osvětový referent: Ivo Poledník

Kronikář: Ing. Alena Křibíková

Členové Českého svazu včelařů, základní organizace Dobrá v roce 2016

(podle jednotlivých obvodů)

Obvod č. 1 (Dobrá):

Jaromír Bartoš
Miroslav Dobeš
Petr Dyba
Ladislav Chýlek
Karel Kolek
Roman Kozel
Radim Kusin
Jiří Majdák
Marie Mecová
Rostislav Motloch
Ivo Poledník
Vladislav Rusinek
Jiří Škuta
Alena Velčovská
Jiřina Velčovská
Jiří Velčovský
Ondřej Velčovský
Miroslav Pustka

Obvod č. 2 (Dobrá):

František Bujnoch
Josef Hořínek
Jiří Hrabec
Václav Kerl
Rudolf Kocych
Jiří Létal
Jan Špok
Miroslav Tošenovjan
Jaromír Urbánek

Obvod č. 3 (Dobratice):

Štěpán Blahuta
Břetislav Filipec

Jiří Fluksa
Marie Gryžboňová Mališová
Petr Chlopčík
Petr Chovanec
Lumír Maďa
Ladislav Meca
Roman Otípka
Jakub Poloch
Ivo Skalička
Věra Šokalová
Karel Švrčina
Martin Talík
Radomír Závacký

Obvod č. 4 (Dobruška):

Lumír Dvorský
Bohumír Gromnica
Jan Jurečka
Tomáš Knopp
Aleš Kroupa
Aleš Lisník
Lumír Lisník
Jan Piěkník
Pavel Řeha
David Skupień
Antonín Šigut
Eduard Štěpánek
Marian Tomahogh

Obvod č. 5 a 6 (Frýdek):

Alfons Balavajder
Petr Fiala
Jarmila Galačová
Jozef Jendrisek
Vojtěch Kanalaš
Antonín Malý
Karel Pliska
Josef Stavinoha
Petr Žídek

Obvod č. 7 (Frýdek):

Emil Fojtík
Eduard Friedl
Josef Klekner
Andrea Kubalová
Ervín Sladkovský
Pavel Uherek

Obvod č. 8 (Frýdek, Panské Nové Dvory):

Josef Adámek
Ondřej Hruška
Karel Karásek
Michael Kocych
Jozef Nytra
Anna Velčovská
Petr Vraník

Obvod č. 9 (Nošovice):

Pavel Činčala
Matěj Flossner
Milan Gurecký
Prokop Koliba
Jiří Ležák
Miloslav Mokráš
Josef Pantok
Břetislav Škola
Jan Vorek

Obvod č. 10 (Raškovice):

Roman Kobylka
Ladislav Matera
Daniel Oborný
Miroslav Rusina
Jiří Staňa
Miloslav Ševčík
Miroslav Zelina

Obvod č. 11 (Skalice):

Petr Brandl

Ondřej Družba
Michal Hlosta
Miloslav Hlosta
Tomáš Hlosta
Jiří Janecký
Antonín Kohut
Jiří Kohut
Milan Nytra

Obvod č. 12 (Skalice):

Miloš Búdinský
Martin Čermák
Miroslav Hlisenikovský
Vladimír Kavka
Václav Kozel
Jan Křenek
Miloš Míček
Josef Minich

Obvod č. 13 (Staré Město):

Rostislav Janek
Vladimír Janek starší
Vladimír Janek mladší
František Orság
Luděk Zlý

Obvod č. 14 (Vojkovice):

Milan Chybidziura
Radim Javůrek
Bohuslav Káňa
Ladislav Kavala
Libor Kyselý
Jiří Motyka
Michal Soták
Svatava Sušovská
František Veselka
Petr Vitula
Miroslav Šrubař

Obvod č. 15 (Vyšní Lhoty a Nižní Lhoty):

Pavel Bílek

Jiří Dulava

Andrea Dulavová

Jaromír Hliseníkovský

Silvie Ivánková

Imrich Lörintz

Zdeněk Michálek

Drahořlav Motyčka

Pavel Moříš

Josef Platoř

Milan Poloch

Jiří Skotnica

Drahořlav řvrček

Karel Tomčala

Zbyněk Vařinka

Obrazová příloha

Karel Kašper, Panské Nové Dvory.

František Carbol, Nové Dvory-Vršavec.

Valentin Čuraj, 1949.

Rudolf Vlček, Nové Dvory-Hlíny.

Emil Fojtík starší s rodinou, Nové Dvory-Vršavec, 1935.

Včelnice Emila Fojtíka mladšího, Nové Dvory-Vršavec.

Včelín Františka Nováka, Nové Dvory-Vršavec.

Včelín Františka Tošenovského, Frýdek.

Včelín Františka Zdržavy, Nové Dvory-Vršavec.

Včelín Svetozára Veselského, Nové Dvory-Baranovice.

Včelín Adolfa Bartka, Nové Dvory-Baranovice.

Včelín Františka Peterka, Nové Dvory-Vršavec.

Včelín Matouše Masnici, Nové Dvory-Vršavec.

Včelnice Matouše Masnici, Nové Dvory-Vršavec.

Včelnice Alfonse Balavajdera, Frýdek.

Včelnice Josefa Adámka mladšího, Panské Nové Dvory.

Včelnice Františka Slívy, Nové Dvory-Vršavec.

Včelník Ondřeje Staníka, Nové Dvory-Baranovice.

Kočovní vůz Františka Bujnocha z Dobré, před rekonstrukcí.

Kočovní vůz Jana Čermáka z Frýdku.

Kočovní vůz Ladislava Brantala z Panských Nových Dvůrů.

Kočovní vůz Vladislava Rusinka z Dobré.

Kočovní vůz Františka Tošenovského z Frýdku.

Kočovní vůz Miloslava Vojkovského.

Kočovní vůz Vojtěcha Kanalaše v lese.

Petr Juřák a Vojtěch Kanalaš u kočovného vozu ve frýdeckém lese, 2008.

Matouš Masnica, Josef Masnica a Emil Fojtík mladší.

František Masnica a Jiří Kološ.

Rudolf Kozel, Emil Vávrovský a Imrich Lörinc.

Josef Masnica, Libor Masnica, František Tošenovský a Rudolf Kozel.

Včelařští důvěrníci a výbor organizace v roce 1956.

Výbor organizace na členské schůzi, 1976.

Jaroslav Janečka, Frýdek.

Jan Kajzar, Frýdek.

Eduard Friedl, Frýdek.

Oslavy 65 let Františka Bujnocha, zleva Jiří Kološ, František Bujnoch, Vladislav Rusinek, Emil Fojtík mladší a Konrád Špok, 1992.

Schůze výboru v chatce VČELA v Dobré.

Oslavy narozenin Konráda Špoka v chatce VČELA, zleva Miroslav Dobeš, Konrád Špok, Alena Křibíková a Jiří Skotnica.

Společná fotografie výboru organizace při oslavách narozenin Konráda Špoka v chatce VČELA.

Oslavy 90 let Emila Vávrovského, zleva Julius Knop, Emil Vávrovský a Konrád Špok, 2002.

Kurz chovu matek u Vladimíra Janka staršího, 1989.

Prodej včelích produktů a občerstvení, na fotografii Antonín Malý.

Děti ze základní školy v Dobré s paní učitelkou Gavlasovou na výstavce medového pečiva.

Výstava k 90. výročí od založení organizace, vlevo Konrád Špok, vpravo Emil Fojtík mladší, 1996.

Výstava k 90. výročí od založení organizace, uprostřed MUDr. Jana Hajdušková, vpravo Konrád Špok, 1996.

Registrační úlová váha na výstavě uspořádané v rámci oslav 100. výročí od založení organizace, 2006.

Výstava ke 100. výročí od založení organizace, vlevo předseda Petr Vitula, vedle něj Konrád Špok, 2006.

Stavění plotu kolem včelařského areálu v Dobré.

Slavnostní členská schůze u příležitosti oslav 110 let od založení organizace, 2016.

Vedení organizace: zleva Vladimír Janek starší, Rostislav Janek, Jiří Kohut, Petr Žídek, Anna Velčovská, Jiří Létal, Jiří Skotnica, Petr Vitula, Karel Švrčina, 2016.

Vedení organizace: zleva Pavel Možíš, David Skupieň, Lumír Dvorský, Jiří Škuta, Jiří Skotnica, Petr Vitula, Alena Křibíková, Jozef Minich, Jiří Létal, Josef Hořínek, Ivo Poledník, Ondřej Velčovský, Vladislav Rusínek, Vladimír Janek ml., Karel Švrčina, 2016.

Prameny a literatura

Družstevní sjezd hospodářských společenstev ve Slezsku. In: Zemědělské a družstevní rozhledy, roč. 5, č. 9–10, 5. 10. 1910, s. 212.

Fojtík, Emil: Rodiny včelařů a včelaři z Frýdku. Rukopis, 26 s.

J. L. P.: Kněží vlastenci. In: Beskydské besedy, č. 1–2, 1916, s. 46–49.

Katalog včelařské výstavy uspořádané při Krajské výstavě Bezručova kraje na oslavu 600 let příslušnosti Těšínska ke koruně české a 25-ti letého jubilea první Krajské výstavy v Dobré, pořádané ve dnech od 29. června až 28. července 1935 ve Frýdku. Frýdek 1935, 8 s.

Mališ, Alois: K 70. výročí založení vč. spolku v Dobré. Dobrá 1976, rukopis, kopie, 6 s.

Mikoláš, Jaroslav Ludvík: Jan Ježíšek, rodák žermanský, farář domaslovský, kněz vlastenec a hospodářský pracovník slezský. Rukopis, 6 s.

Mikoláš, Jaroslav Ludvík: Z dějin a k dějinám včelařství na Těšínsku, nestr.

Nešpor, V.: Medařský řád frýdecký. In: Včelařský kalendář 1940. Vydalo Zemské ústředí včelařů moravských, s. 150–155.

Procházka výstavou v Dobré. In: Zemědělské a družstevní rozhledy, roč. 5, č. 9–10, 5. 10. 1910, s. 205–208.

Sborník výstavy Bezručova kraje ve Frýdku. Frýdek 1935, 179 s.

Včelařství. Sjezd včelařů českoslovanských v Dobré u Frýdku. In: Zemědělské a družstevní rozhledy, roč. 5, č. 9–10, 5. 10. 1910, s. 218–219.

Vochala, Joža: Místecký pobyt Vladimíra Vaška 1891–1893 a jeho přerod v Petra Bezruče. Opava 1963, 209 s.

Výstava v Dobré u Frýdku. In: Zemědělské a družstevní rozhledy, roč. 5, č. 9–10, 5. 10. 1910, s. 197–205.

Zakončení výstavy v Dobré. In: Zemědělské a družstevní rozhledy, roč. 5, č. 9–10, 5. 10. 1910, s. 221–222.

ZO ČSV Dobrá, 80 let založení organizace. Rukopis, xerokopie.

Zpráva o valném sjezdu včelařů sdružených v Z. Ú. Včelařských spolků slezských v zemi Moravskoslezské konaném dne 7. července 1935 při výstavě Bezručova kraje ve Frýdku. In: Včela moravská, roč. 69, č. 11, listopad 1935, s. 467–468.

Obsah

Úvodní slovo	3
Činnost včelařské organizace v Dobré v letech 2006–2016 (Petr Juřák)	4
Včelařské kroužky (Petr Juřák)	8
Vzpomínka na dlouholetého jednatele doberských včelařů Konráda Špoka (Petr Juřák)	10
Včelařský rok (Petr Juřák)	11
Není med jako med (Petr Juřák)	14
Frýdecké právo medařské (Petr Juřák)	15
Jan Evangelista Ježíšek – propagátor včelařství na Těšínsku (Petr Juřák)	20
Hymna slezských včelařů (Petr Juřák)	23
Výstava Bezručova kraje ve Frýdku a její včelařská sekce (Petr Juřák)	24
Rodiny včelařů a včelaři z Frýdku.	
Vzpomínky na včely a včelaře (Emil Fojtík st. – Emil Fojtík ml.)	26
<i>Úvod</i>	26
<i>Frýdek, město</i>	29
<i>Nové Dvory-Baranovice</i>	40
<i>Nové Dvory-Vršavec</i>	45
<i>Nové Dvory-Hlíny</i>	57
<i>Nové Dvory-Kamenec</i>	63
<i>Nové Dvory-Podhůří</i>	66
<i>Panské Nové Dvory</i>	66
<i>Doslov</i>	69
Funkcionáři Českého svazu včelařů, základní organizace Dobrá v roce 2016	71
Členové Českého svazu včelařů, základní organizace Dobrá v roce 2016	72
Obrazová příloha	77
Prameny a literatura	102

Almanach 110 let včelařské organizace v Dobré (1906–2016)

Uspořádal: Mgr. et Mgr. Petr Juřák

Autoři textů: Mgr. et Mgr. Petr Juřák, Emil Fojtík ml., Emil Fojtík st.

Grafická úprava: Mgr. et Mgr. Petr Juřák

Fotografie: ZO ČSV Dobrá, Emil Fojtík ml., Mgr. et Mgr. Petr Juřák

Vydal: Český svaz včelařů, z. s., základní organizace Dobrá

Místo vydání: Dobrá

Rok vydání: 2016

© Mgr. et Mgr. Petr Juřák, 2016

© Český svaz včelařů, z. s., základní organizace Dobrá